

GUIA

Drets en acció:

com dissenyar plans locals

per a la infància i l'adolescència

Edita:

UNICEF Espanya

C/ Mauricio Legendre, 36

28046 Madrid

Tel. 913 789 555

ciudadesamigas@unicef.es | www.ciudadesamigas.org | www.unicef.es

Autors:

Busi Arquiola, Fabricio; Franco Salazar, Leire. Departament de Consultoria i Estudis, Fundació Pere Tarrés.

Bernal Fuentes, Paola. Àrea de Polítiques Locals d'Infància i Participació. Direcció d'Influència, Programes i Aliances. UNICEF Espanya.

Coordinació:

Bernal Fuentes, Paola; Casanovas Abanco, Sílvia; Serrano Gaviño, Helena. Àrea de Polítiques Locals d'Infància i Participació. Direcció d'Influència, Programes i Aliances. UNICEF Espanya.

Disseny i maquetació:

Tangente S. Coop Mad.

Desembre de 2024

Aquesta edició en català de la guia (desembre de 2025) ha estat possible gràcies a la col·laboració de l'Associació Catalana de Municipis.

Aquesta guia ha estat possible gràcies al finançament del Ministeri de Drets Socials, Consum i Agenda 2030, amb càrrec a la subvenció d'altres fins de solidaritat, 0,7 % de 2023.

CONTINGUTS

BLOC 1: MARC GENERAL 5

Introducció 6

El cicle de la política pública d'infància 7

Què hem après al Bloc 1? 17

BLOC 2. LA TEORIA A LA PRÀCTICA 19

Marc teòric i metodològic 20

L'enfocament de Ciutats Amigues de la Infància 20

Aplicació de l'enfocament de drets 23

L'enfocament interseccional i de gènere 29

La participació infantil i adolescent 34

Què hem après al Bloc 2? 41

BLOC 3. ENS POSEM EN MARXA: COM FER L'ANÀLISI DE SITUACIÓ 43

Coordinació multiactor: infants i adolescents, famílies,
entitats, professionals i personal tècnic 45

Anàlisi de situació dels drets de la infància (*SitAn*) 48

La planificació de l'anàlisi de situació: adaptació a l'entorn 50

El punt de partida i els indicadors de base	52
Quines dades hem de recollir per elaborar l'anàlisi de situació?	56
Anàlisi de colls d'ampolla	84
Priorització de privacions en la realització de drets d'infància i de colls d'ampolla	86
Anàlisi de Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats (DAFO)	91
Anàlisi i presentació de la informació per a la presa de decisions	93
Ús de la intel·ligència artificial en l'anàlisi de situació	95
<i>Què hem après al Bloc 3?</i>	97

BLOC 4. PLANIFICACIÓ

Planificació estratègica: la Teoria del Canvi	101
Disseny de la Teoria del Canvi	106
Planificació operativa, matriu de planificació	116
Aprovació formal del pla	128
Estratègia i planificació de la comunicació interna i externa del pla	129
Consells per a un Pla Local d'Infància i Adolescència reeixit	132

BIBLIOGRAFIA

ANNEX. ÍNDEX DE CONTINGUTS DEL PLA LOCAL D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

BLOC 1. MARC GENERAL

INTRODUCCIÓ

Les polítiques públiques locals adreçades a la infància tenen un impacte profund en la vida i la realització dels drets d'infants i adolescents i les seves famílies, tal com s'evidencia en l'[avaluació d'impacte de Ciutats Amigues de la Infància \(UNICEF Espanya, 2024\)](#). Tot i que solen alinear-se amb estratègies estatals, autonòmiques o fins i tot de la Unió Europea, aquestes polítiques adquireixen un caràcter únic en l'àmbit local, gràcies a la interacció directa de les persones que prenen decisions amb la població, i a la seva capacitat de resposta a les dinàmiques i situacions específiques de l'entorn. Accions que, a més, són fonamentals en el marc global de promoció i defensa dels drets de la infància i l'adolescència, establerts per la [Convenció sobre els Drets de l'Infant \(CDI\)](#) de 1989.

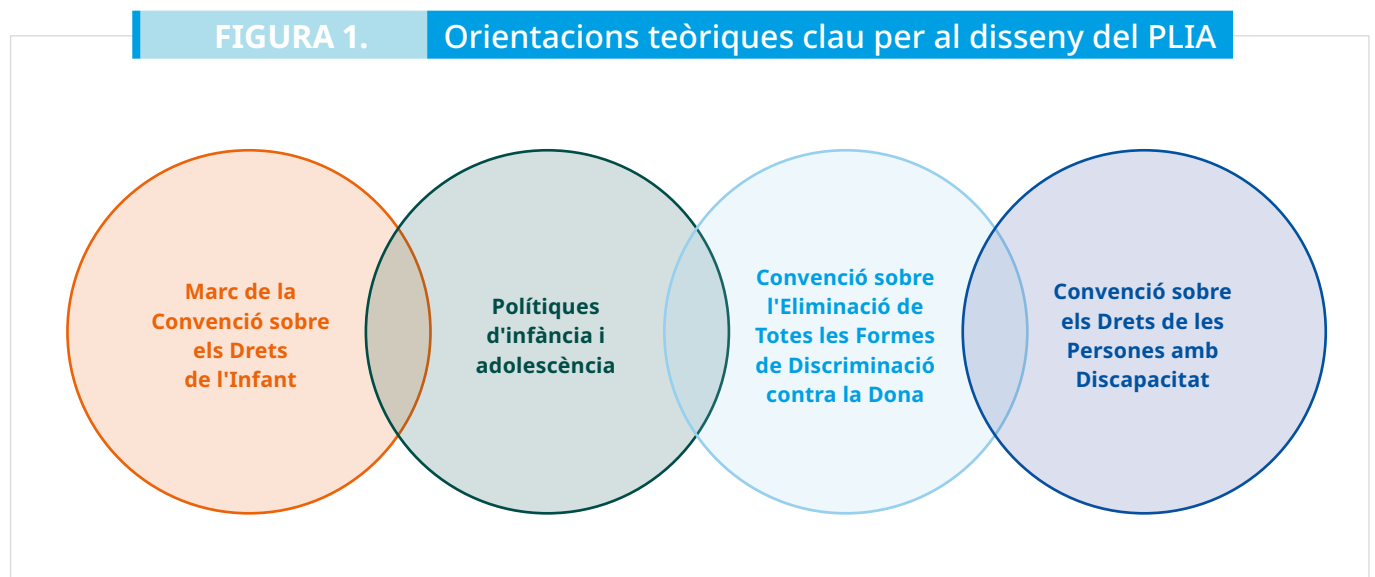
La CDI, a l'article 4, estableix la responsabilitat dels estats part d'adoptar mesures legislatives, administratives i d'altres tipus per garantir els drets reconeguts. Aquesta responsabilitat es troba desenvolupada a l'[Observació General Núm. 5](#) del Comitè dels Drets de l'Infant, on es descriuen les mesures necessàries per dur-la a terme, entre elles la necessitat de conèixer la situació de la infància i l'adolescència i de comptar amb estratègies per a la realització efectiva dels seus drets.

Els **governos locals** tenen un paper central, ja que són les administracions més properes a la ciutadania i, en especial, a la infància. Això implica no només implementar polítiques i serveis, sinó assegurar-se que siguin rellevants i adaptats a les necessitats del territori, a més de contribuir a avançar cap a l'assoliment dels [Objectius de Desenvolupament Sostenible \(ODS\)](#), especialment aquells relacionats amb la infància, com l'erradicació de la pobresa, l'educació de qualitat i la reducció de desigualtats.

Per aquest motiu, des d'UNICEF Espanya es considera essencial proporcionar a les administracions locals i als responsables tècnics i polítics eines per a la cocreació i el disseny participatiu de **Plans locals d'Infància i Adolescència (PLIA)**. Aquests plans han d'adoptar l'**enfocament de drets de la infància** per tal de contribuir a impulsar-ne la realització i adaptar-se a una realitat dinàmica i afectada per fenòmens globals. El document que es presenta vol acompanyar de manera pràctica el procés de creació d'un Pla Local d'Infància i Adolescència, i complementar altres publicacions de la [Caixa d'eines de Ciutats Amigues de la Infància](#) relacionades amb indicadors, governança, seguiment i avaluació de polítiques públiques locals sobre la infància.

Aquest material, tot i ser pràctic, es fonamenta en **orientacions teòriques clau**, com els principis de la Convenció sobre els Drets de l'Infant, les polítiques d'infància

i adolescència, la [Convenció sobre l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació contra la Dona](#) i la [Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat](#). Tot plegat s'aborda des d'una perspectiva transversal de drets, participació infantil i adolescent, interseccionalitat i gènere. A més, s'hi inclouen **metodologies** com la Teoria del Canvi i l'anàlisi de colls d'ampolla, que són útils per identificar i superar obstacles en la implementació de polítiques que responguin de manera eficaç a les problemàtiques d'infància i adolescència en els contextos locals.

Font: Elaboració pròpia.

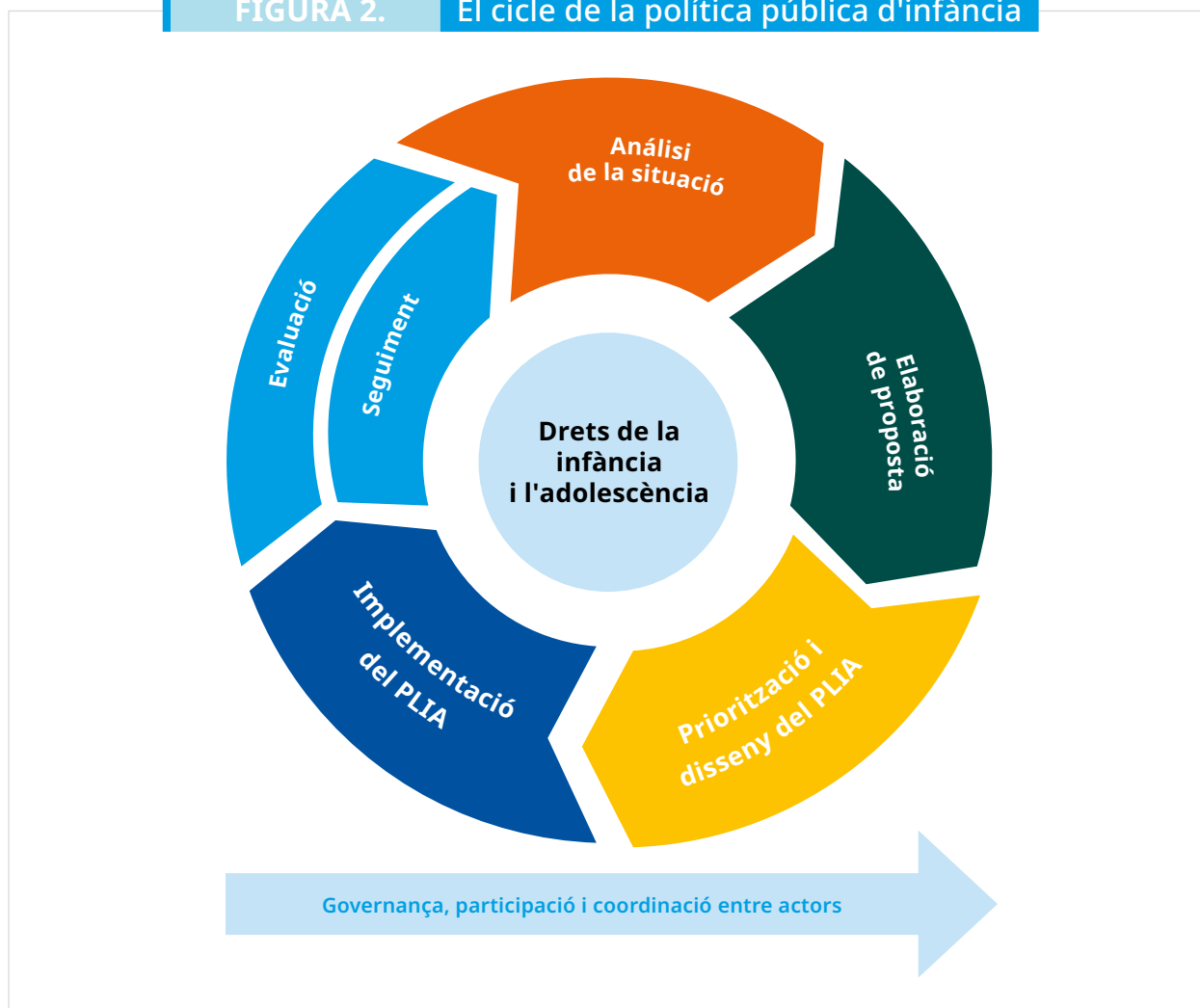
EL CICLE DE LA POLÍTICA PÚBLICA D'INFÀNCIA

Des d'un punt de vista analític, qualsevol política pública es pot concebre com un procés circular, de millora contínua, en què les fases o etapes necessàries se succeeixen en una seqüència lògica¹ (vegeu la figura 2). A causa dels canvis en

1. Sovint, en la pràctica de la formulació i implementació de polítiques, les etapes no sempre respecten aquesta seqüència lògica, sinó que es produeixen polítiques en respostes a demandes sectorials, solucions a qüestions emergents, etc.

el context i gràcies als **aprenentatges** adquirits durant el procés de seguiment i l'avaluació, cada cert temps és recomanable **iniciar un nou cicle d'anàlisi de situació i disseny**.

FIGURA 2. El cicle de la política pública d'infància

Font: Elaboració pròpia.

PAS 1. INFORME D'ANÀLISI DE SITUACIÓ DE LES NECESSITATS D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA A LA COMUNITAT LOCAL

Aquesta fase consisteix a identificar els problemes clau de la infància i l'adolescència a la comunitat, utilitzant un enfocament de drets basat en la CDI. Això permetrà reconèixer tant les **mancances** com les **potencialitats** de cada

comunitat. El PLIA és útil per identificar aquestes diferències i dissenyar estratègies per avançar en els drets d'infants i adolescents.

Un cop finalitzada la recollida de dades, es realitzarà una **anàlisi** i es presentarà la informació a tots els agents implicats, inclosos infants i adolescents, així com les conclusions sintetitzades, a través de **dades i indicadors** que descriu la situació de partida per poder formular polítiques o elaborar propostes, de la mateixa manera amb tots els agents implicats.

PAS 2. ELABORACIÓ DE PROPOSTES: OBJECTIUS I ACCIONS PER MILLORAR LES CONDICIONS DELS INFANTS I ADOLESCENTS

L'**elaboració de propostes** consisteix a dissenyar solucions per avançar cap a la realització dels drets de la infància i l'adolescència a través d'objectius, activitats i recursos pensats específicament per donar les respostes necessàries sobre la base de l'anàlisi de situació.

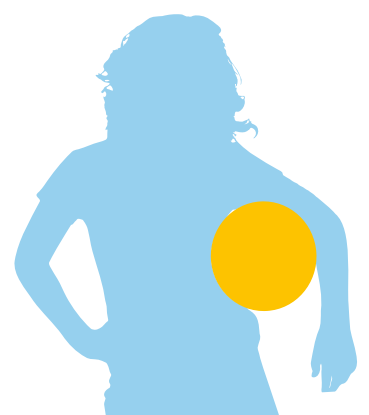
Com ja hem assenyalat, **totes les etapes del disseny i l'aplicació del PLIA hauran de ser altament participatives**, des de l'anàlisi de situació fins a l'avaluació i el seguiment, amb implicació activa d'infants i adolescents, així com de la resta d'actors i parts interessades de la comunitat d'un territori.

Els responsables tècnics de l'àmbit d'infància i adolescència hauran de liderar tot el procés de disseny i elaboració del PLIA, que inclou, entre d'altres, la transformació de la informació de l'anàlisi de situació en propostes de política pública consensuades o, fins i tot, cocreades.

Per dur a terme aquest pas, aquesta guia proposa l'ús d'algunes eines metodològiques com el DAFO o la Teoria del Canvi.

PAS 3. PRESA DE DECISIONS: PRIORITZACIÓ

Un cop formulats els diferents objectius, accions i resultats esperats de cada àmbit de polítiques d'infància per donar resposta a les troballes de l'anàlisi de situació, cal **establir una prioritització** que indiqui per on començarem a implementar el PLIA, ja que segurament serà poc probable que puguem executar totes les accions de manera simultània.

Per dur a terme la prioritització **és important establir el criteri en funció de la seva urgència i necessitat**, a més del **marc de competències i els recursos disponibles**, per tal de poder donar resposta a necessitats bàsiques elementals (oferir, per exemple, recursos per lluitar contra la violència vers la infància i contra la pobresa infantil, o per afavorir l'accés de les famílies a l'habitatge). En aquest sentit, es tenen en compte les **evidències científiques** sobre l'impacte que té l'accés a determinats béns i serveis en el desenvolupament infantil, respectant sempre el principi d'indivisibilitat i equitat dels drets establert pel marc de drets de la infància, així com la **participació** dels grups d'interès (entitats del tercer sector, famílies, grups polítics, etc.) i la de la infància i l'adolescència.

PAS 4. DISSENY FINAL DEL PLIA

Entre els elements fonamentals que no poden faltar al Pla Local d'Infància i Adolescència s'inclouen les principals dades secundàries i les conclusions de l'anàlisi de situació, l'elaboració de les línies principals d'acció en funció dels cinc objectius marc de [Ciutats Amigues de la Infància](#) que sintetitzen la Convenció sobre els Drets de l'Infant i que es desenvoluparan més endavant en aquest document, i les metes, mesures i activitats previstes, així com els indicadors de seguiment, resultats i impacte. Tots aquests elements s'obtenen de l'ús de la Teoria del Canvi i de la matriu de planificació. A més, el pla també ha d'informar de l'estimació prevista de recursos pressupostaris, les fonts de finançament i la calendarització durant tot el temps que duri.

Abans que [el govern local](#) aprovi oficialment el PLIA, es recomana fer-ne una **presentació pública** a totes les parts interessades i a infants, adolescents i famílies per tal de realitzar una darrera sessió per **compartir-ne i validar-ne** la versió final.

L'aprovació oficial del pla ha de seguir els **procediments establerts per la corporació local** que, en la majoria dels casos, impliquen l'aprovació al ple municipal (o equivalent, en el cas de mancomunitats). Si no està establert així en els ordenaments del govern local, es recomana fer-ho en aquesta instància, la màxima dins d'una corporació municipal, a fi que el pla compti amb la legitimitat derivada d'haver obtingut suport dels diferents corrents polítics que tenen representació. En el cas de Ciutats Amigues de la Infància, això és un [requisit per optar al reconeixement](#).

Finalment, és convenient fer una versió fàcil d'entendre del Pla Local d'Infància i Adolescència perquè aquest document pugui compartir-se amb infants i adolescents en un format adaptat a les seves característiques (llenguatge, etc.).

PAS 5: IMPLEMENTACIÓ DEL PLIA

Durant aquesta fase, **les polítiques es posen en pràctica**. El govern local coordina l'aplicació de les mesures a través de programes i accions que es duen a terme des de les diferents àrees. És habitual treballar en col·laboració amb altres serveis i administracions públiques, ONG, associacions de famílies i altres actors rellevants com la infància i l'adolescència. S'han d'establir mecanismes de coordinació, seguiment i ajustament continu per assegurar que la implementació sigui efectiva.

PAS 6. SEGUIMENT I AVALUACIÓ

El PLIA haurà d'incloure indicadors i instruccions d'**avaluació i seguiment mitjançant indicadors** (de procés, resultat i impacte) que permetin donar compte de l'execució de les polítiques a través de programes i accions concretes, amb la participació d'organitzacions locals.

En aquesta darrera fase s'analitzen de manera participativa els resultats de les polítiques implementades, per determinar si els objectius s'han complert i en quina mesura. El seguiment continu és essencial per fer ajustaments si els resultats no són els esperats. Per aprofundir, podeu consultar la guia: [¿Cómo fortalecer el seguimiento de un plan local de infancia y adolescencia? \(UNICEF Espanya, 2023\)](#).

Una **avaluació** és una valoració, duta a terme de manera sistemàtica i imparcial, d'una activitat, un projecte, un programa, una estratègia, una política, etc. Es recullen dades qualitatives i quantitatives per mesurar l'impacte en la infància i l'adolescència, i s'avaluen les lliçons apreses per a futurs plans o actualitzacions. Es tracta d'un procés amb tres funcions principals (UNICEF Espanya, 2023):

- **La retroalimentació o millora**, que ens permet **aprendre sobre la pròpia pràctica**.
- **El control i la rendició de comptes**.
- **Els aprenentatges per al coneixement i la generació de noves oportunitats**.

Un cop establerts els passos o les etapes essencials dels PLIA, passem ara a revisar els marcs conceptuals principals i legals que constituïran els pilars de la nostra política pública.

BREU MARC CONCEPTUAL I LEGAL DE LA INFÀNCIA D'ABAST INTERNACIONAL, ESTATAL, AUTONÒMIC I LOCAL

Tot i que les orientacions i regulacions d'infància i adolescència plasmades en lleis i documentació de polítiques públiques s'han d'actualitzar i renovar en funció de les **situacions i problemàtiques emergents, els canvis socials, polítics, econòmics**, de l'entorn físic i climàtic, tecnològics, etc., a l'hora de dissenyar i redactar un Pla Local

d'Infància i Adolescència és important tenir en compte les **línies polítiques principals al voltant de la infància i l'adolescència** per tal d'alinejar objectius i estratègies.

Convenció sobre els Drets de l'Infant (CDI)

La [Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides](#) (1989) és el tractat de drets humans més ratificat a tot el món. Tots els estats part, incloent-hi [Espanya](#), estan obligats a **respectar els drets de la infància** recollits a la Convenció i a **fer-los complir sense distinció** de color, sexe, idioma, religió, opinions, procedència, posició econòmica, creences, impediments, naixement o qualsevol altra condició **de l'infant, dels seus progenitors o dels seus representants legals. Això vol dir que els governs** locals i autonòmics d'Espanya també tenen la **responsabilitat** d'implementar mesures i polítiques que assegurin els drets de la infància i l'adolescència.

Els seus **quatre principis fonamentals** són els següents:

- I. La no-discriminació** (Art. 2): Tots els drets de la Convenció s'apliquen a tots els infants i adolescents sense excepció, independentment de la seva raça, religió, gènere, discapacitat, origen o qualsevol altra condició.
- II. L'interès superior de l'infant** (Art. 3): L'interès superior dels infants i adolescents ha de ser una consideració primordial en totes les decisions que afectin aquestes persones, ja siguin adoptades per institucions públiques o privades.
- III. El dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament** (Art. 6): Els infants i adolescents tenen dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament, en tots els seus aspectes, des del benestar físic fins a l'emocional, educatiu i social.
- IV. La participació infantil** (Art. 12): Els infants i adolescents tenen dret a expressar la seva opinió en tots els assumptes que els afectin, i aquestes opinions han de ser tingudes en compte d'acord amb la seva edat i maduresa.

Per elaborar **Plans Locals d'Infància i Adolescència d'acord amb la Convenció sobre els Drets de l'Infant**, la iniciativa Ciutats Amigues de la Infància estableix cinc objectius marc, cadascun vinculat als articles clau de la dita convenció.

TAULA 1.

Relació entre els objectius de Ciutats Amigues de la Infància i la Convenció sobre els Drets de l'Infant

1. Tots els infants i adolescents són valorats, respectats i tractats de manera justa dins de les seves comunitats i per les autoritats locals.

Art. 2: El dret a la no-discriminació.
 Art. 23: Els drets dels infants amb discapacitats.
 Art. 30: El dret dels infants que pertanyen a minories ètniques, religioses i lingüístiques.
[Obs. gral. 6 del Comitè dels Drets de l'Infant](#) sobre el tractament dels menors no acompanyats i les seves famílies fora dels seus països d'origen.
[Obs. gral. 9 del Comitè dels Drets de l'Infant](#) sobre els drets dels infants amb discapacitat.
[Obs. gral. 14 del Comitè dels Drets de l'Infant](#) sobre el principi de l'interès superior.

2. Tots els infants i adolescents tenen una veu, unes necessitats i unes prioritats que han de ser escoltades i tingudes en compte en lleis públiques (si escau), polítiques, pressupostos, programes i decisions que els afectin.

Art. 12: Reconeix el dret dels infants a expressar la seva opinió en tots els assumptes que els afectin.
 Art. 13: Garanteix el dret dels infants a la llibertat d'expressió, incloent-hi la llibertat de cercar, rebre i difondre informació per qualsevol mitjà.
 Art. 14: Garanteix el dret dels infants a la llibertat de pensament, consciència i religió.
[Obs. gral. 12 del Comitè dels Drets de l'Infant](#) sobre el dret a ser escoltat.

3. Tots els infants i adolescents tenen accés a serveis socials essencials de qualitat.

Art. 24-25: El dret als serveis d'atenció de la salut.
 Art. 27: El dret a un nivell de vida adequat per al desenvolupament de l'infant.
 Art. 28: El dret a l'educació.
[Obs. gral. 7 del Comitè dels Drets de l'Infant](#) sobre la realització dels drets dels infants en la primera infància.
[Obs. gral. 15 del Comitè dels Drets de l'Infant](#) sobre el dret dels infants a gaudir del nivell més alt de salut.

4. Tots els infants i adolescents viuen en un entorn segur, net i protegit.

Art. 19, 34 i 35: Protecció contra maltractament, abús i violacions sexuals.
[Obs. gral. 13 del Comitè dels Drets de l'Infant](#) sobre el dret dels infants a no ser objecte de cap forma de violència.
[Obs. gral. 26 del Comitè dels Drets de l'Infant](#) sobre els drets dels infants en relació amb el medi ambient.

5. Tots els infants i adolescents tenen oportunitats per gaudir de la vida familiar, el joc i el lleure.

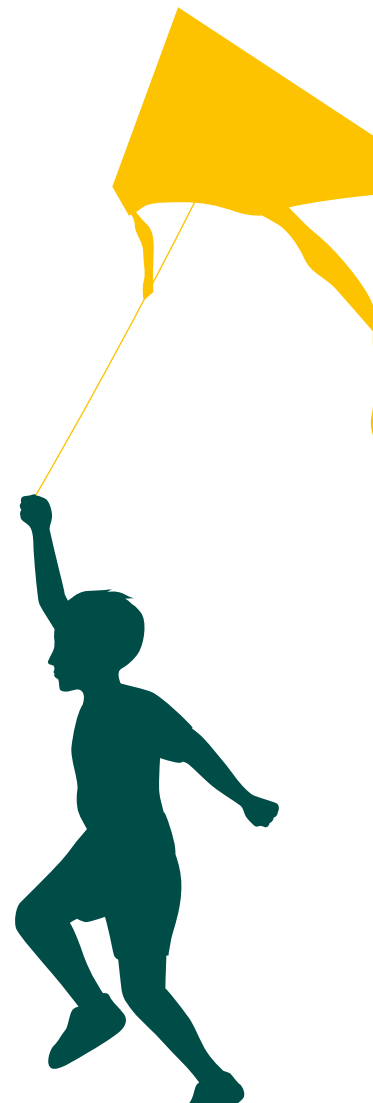
Art. 8-9: El dret a la identitat i a la vida familiar.
 Art. 31: El dret al descans, al lleure, i a jugar i participar en activitats recreatives.
[Obs. gral. 17 del Comitè dels Drets de l'Infant](#) sobre el dret dels infants al descans, l'esbarjo, el joc, les activitats recreatives, la vida cultural i les arts.

Font: Elaboració pròpia a partir de [Child Friendly Cities and Communities Handbook](#) (UNICEF, 2018).

ALTRES DOCUMENTS:

Aquests són altres documents i marcs d'actuació que cal tenir en compte en el desenvolupament de Plans Locals d'Infància i Adolescència:

- [Objectius de Desenvolupament Sostenible](#). Constitueixen una agenda amb què s'han compromès els països en l'Assemblea de les Nacions Unides i que promou el desenvolupament sostenible en totes les seves dimensions. Són un marc de referència clau per garantir drets fonamentals d'infants i adolescents, especialment en educació, salut, igualtat i protecció davant de la violència.
- [Estratègia europea sobre els drets de la infància](#). Estableix prioritats i mesures des de la Unió Europea per garantir el benestar i la protecció de la infància, fomentant la participació infantil i adolescent en la presa de decisions i assegurant el seu accés a serveis essencials.
- [Estratègia Estatal de Drets de la Infància i l'Adolescència](#) (2023-2030). Document que guia les polítiques públiques d'Espanya per complir els compromisos internacionals en drets de la infància mitjançant un marc integral per garantir el desenvolupament, el benestar i la participació d'infants i adolescents. Dona resposta a l'[Observació General Núm. 5 del Comitè dels Drets de l'Infant](#), que insta els estats a elaborar estratègies nacionals integrals per a la promoció i protecció dels drets de la infància.
- [Pla d'Acció Estatal per a la Implementació de la Garantia Infantil Europea](#) (2022-2030). Iniciativa que assegura que tots els infants i adolescents, especialment els més vulnerables, tinguin accés a serveis bàsics com l'educació, l'alimentació i l'atenció sanitària, d'acord amb l'enfocament dels drets de la infància.

- [Estratègia d'erradicació de la violència sobre la infància i l'adolescència](#). Basada en la LOPIVI², defineix cinc àrees estratègiques per prevenir i abordar la violència, i promou el bon tracte i la tolerància zero mitjançant accions coordinades i sostenibles.
- [Pla Estratègic Nacional per a la Reducció de l'Obesitat Infantil \(2022 - 2030\)](#). Dissenyat per fomentar hàbits de vida saludables en infants i adolescents per tal de contribuir al seu desenvolupament físic i mental, amb èmfasi en la prevenció des de les polítiques locals.
- [Estratègia de Desenvolupament Sostenible 2030](#). Integra els ODS a les polítiques nacionals, subratllant la importància de protegir els drets d'infants i adolescents en àrees com l'educació, la igualtat, la salut i el medi ambient.
- [L'Agenda urbana espanyola](#). Proporciona un marc per al desenvolupament urbà sostenible, rellevant per crear entorns segurs, saludables i adaptats a les necessitats d'infants i adolescents a les ciutats.
- [Pla Nacional d'Adaptació al Canvi Climàtic 2021-2030](#). Estableix mesures per protegir les comunitats més vulnerables, inclosos els infants i adolescents, davant dels impactes del canvi climàtic per tal d'assegurar un futur sostenible per a les properes generacions.
- [Estratègia de Salut Mental del Sistema Nacional de Salut a Espanya 2022-2026](#). Estableix objectius i recomanacions orientats a la millora de la salut mental de la població, la detecció precoç i l'atenció efectiva de les persones amb problemes de salut mental, des del moment en què es presenten, independentment de l'edat o el nivell de desenvolupament de la persona, i des del respecte a les seves decisions i els seus drets. També vol donar suport a les famílies i promoure un model d'atenció integral i comunitària que afavoreixi la recuperació i la inclusió social.

.2 [Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de Protecció Integral a la Infància i l'Adolescència davant de la Violència \(LOPIVI\)](#): estableix un marc normatiu integral per garantir els drets d'infants i adolescents a una vida lliure de violència, incloent-hi mesures de prevenció, detecció, atenció i recuperació, amb enfocament de drets i protecció integral.

Què hem après al Bloc 1?

En aquest primer bloc hem compartit els **elements bàsics** per a l'elaboració del PLIA, les etapes, i els fonaments marcats per estratègies i polítiques estatals i pel marc internacional, a partir dels quals cal dissenyar, planificar i implementar una política pública local en l'àmbit de la infància i l'adolescència.

Recordem els **objectius** d'aquesta guia:

- **Oferir un full de ruta detallat** per al disseny del PLIA, adreçat al personal tècnic i a les entitats interessades.
- **Oferir eines pràctiques** per a cada etapa del procés.
- **Incorporar de manera transversal** la perspectiva de gènere, l'enfocament interseccional i el respecte pels drets humans.
- **Promoure la participació activa** d'infants i adolescents en totes les fases del disseny del pla, assegurant que les seves veus siguin escoltades i integrades.

EL CICLE DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES D'INFÀNCIA

El cicle inclou: anàlisi de situació, disseny de propostes, planificació i prioritització, implementació, avaluació i seguiment. Aquest procés ha de ser participatiu, amb la infància i l'adolescència com a eixos centrals.

La importància de tenir en compte les polítiques d'infància en els àmbits internacional, estatal i autonòmic.

Els PLIA s'han d'ajustar a les polítiques internacionals, europees, estatals i autonòmiques per tal de garantir coherència i afavorir la integració de principis compartits. Tot i això, la seva implementació ha de considerar les particularitats del context local per tal que les mesures adoptades responguin a les necessitats i realitats específiques del territori.

**COM UTILITZAR AQUESTA GUIA:
TEORIA-METODOLOGIA-EINES-RECURSOS**

La guia combina teoria, metodologia, eines i recursos pràctics. Està dissenyada com un manual de consulta per elaborar nous PLIA o actualitzar-ne d'existents, i facilita la cerca d'informació, l'anàlisi de situació i la presentació de dades.

BLOC 2. LA TEORIA A LA PRÀCTICA

MARC TEÒRIC I METODOLÒGIC

En aquest bloc, ens centrarem a relacionar els principals enfocaments teòrics amb la pràctica i establirem les bases conceptuals necessàries per desenvolupar Plans Locals d'Infància i Adolescència sòlids, inclusivament i orientats a garantir els drets d'infants i adolescents.

Explorarem com l'enfocament de **Ciutats Amigues de la Infància** proposa la construcció d'entorns que promoguin el desenvolupament complet de la infància i l'adolescència, i com l'**enfocament de drets** assegura que cada infant i adolescent sigui reconegut com a titular de drets fonamentals. A més, aprofundirem en la importància de l'**enfocament interseccional i de gènere**, que permet comprendre com interactuen diferents factors de vulnerabilitat, i en la **participació infantil i adolescent**, de la qual en destacarem el valor no només com a dret, sinó com a element central per construir polítiques més inclusives i efectives.

Aquest bloc també convida a reflexionar sobre el fet que aquests enfocaments no es limiten a l'àmbit teòric, sinó que comporten implicacions metodològiques que ja marquen pautes per a l'acció. Així, l'aprenentatge adquirit en aquesta fase serà clau per avançar cap al disseny i la implementació de polítiques que integrin, des del seu origen, les veus i les realitats d'infants i adolescents.

L'ENFOCAMENT DE CIUTATS AMIGUES DE LA INFÀNCIA

Una Ciutat Amiga de la Infància³ és “una ciutat, un poble, una comunitat o qualsevol sistema de govern local compromès amb el compliment dels drets de la infància tal com s'expressen a la Convenció sobre els Drets de l'Infant (CDI). Una ciutat que destina recursos i inverteix en la infància per aconseguir un impacte positiu, present i futur, no només en el benestar d'infants i adolescents, sinó del conjunt de la societat”. Així doncs, és una iniciativa internacional que es basa en quatre pilars fonamentals.

3. [Reconeixement Ciutats Amigues de la Infància. Marc regulador. \(UNICEF Espanya, 2023\)](#)

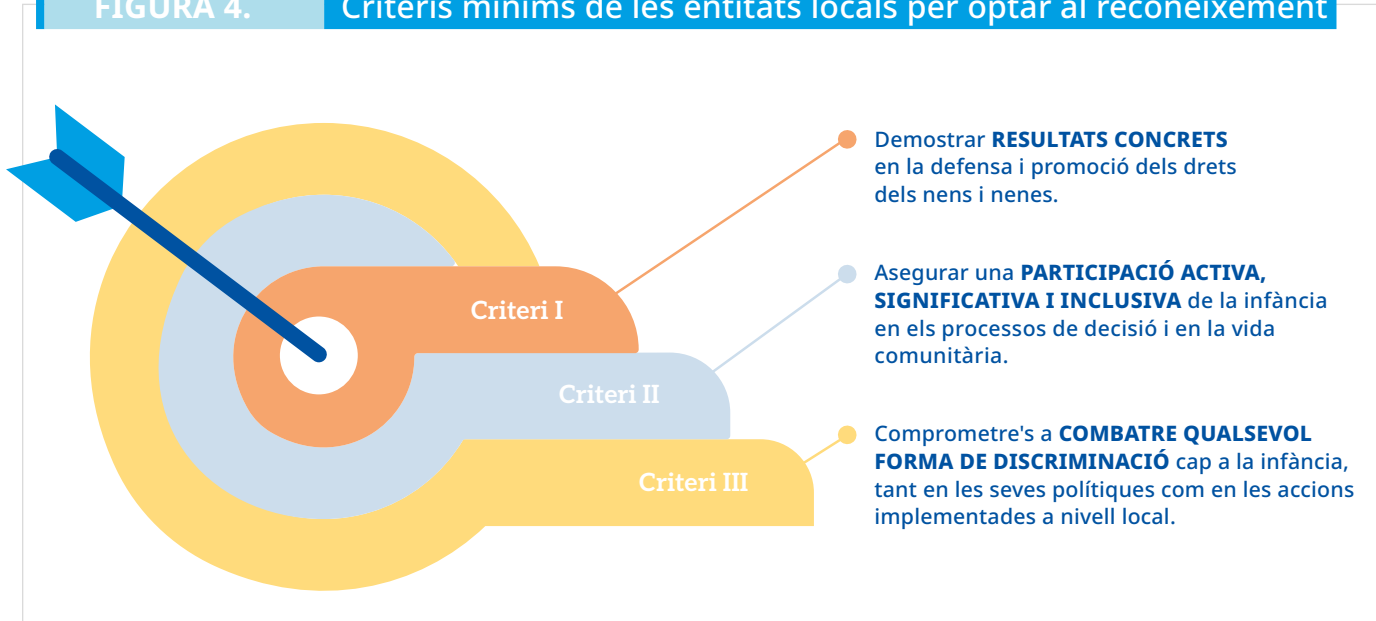
FIGURA 3. Pilars de Ciutats Amigues de la Infància

Font: Elaboració pròpia.

Per rebre el [reconeixement de Ciutat Amiga de la Infància](#), les entitats locals han de complir **tres criteris mínims essencials**:

FIGURA 4. Criteris mínims de les entitats locals per optar al reconeixement

Font: [Reconeixement Ciutats Amigues de la Infància. Marc regulador](#). (UNICEF Espanya, 2023).

A més, ser Ciutat Amiga de la Infància implica el compromís dels governs locals i els seus aliats per assolir els objectius marc de drets de la iniciativa, així com els seus dos objectius transversals:

Font: [Reconeixement Ciutats Amigues de la Infància. Marc regulador](#). (UNICEF Espanya, 2023).

Així, aplicar l'enfocament de Ciutats Amigues de la Infància al Pla Local d'Infància i Adolescència implica **situar els infants i adolescents al centre de la planificació local** per garantir-ne els drets i el benestar. A través de la seva participació, del disseny de polítiques inclusives i de l'enfortiment d'una **governança efectiva i col·laborativa**, així com de l'assignació de recursos pressupostaris, les ciutats i els pobles poden convertir-se en entorns segurs, equitatius i participatius que afavoreixin el desenvolupament integral de la infància i l'adolescència. Aquest enfocament no només millora la qualitat de vida de la infància i l'adolescència, sinó que també contribueix al desenvolupament sostenible i cohesiu de tota la comunitat.

APLICACIÓ DE L'ENFOCAMENT DE DRETS DE LA INFÀNCIA

L'enfocament de drets de la infància és aquell que adopten els governs, centres educatius, hospitals... i també governs locals que consideren els infants com a participants actius i titulars de drets, persones en tota l'extensió de la paraula (UNICEF Espanya, 2021).

Treballar amb aquest enfocament implica tenir en compte **tres elements clau**:

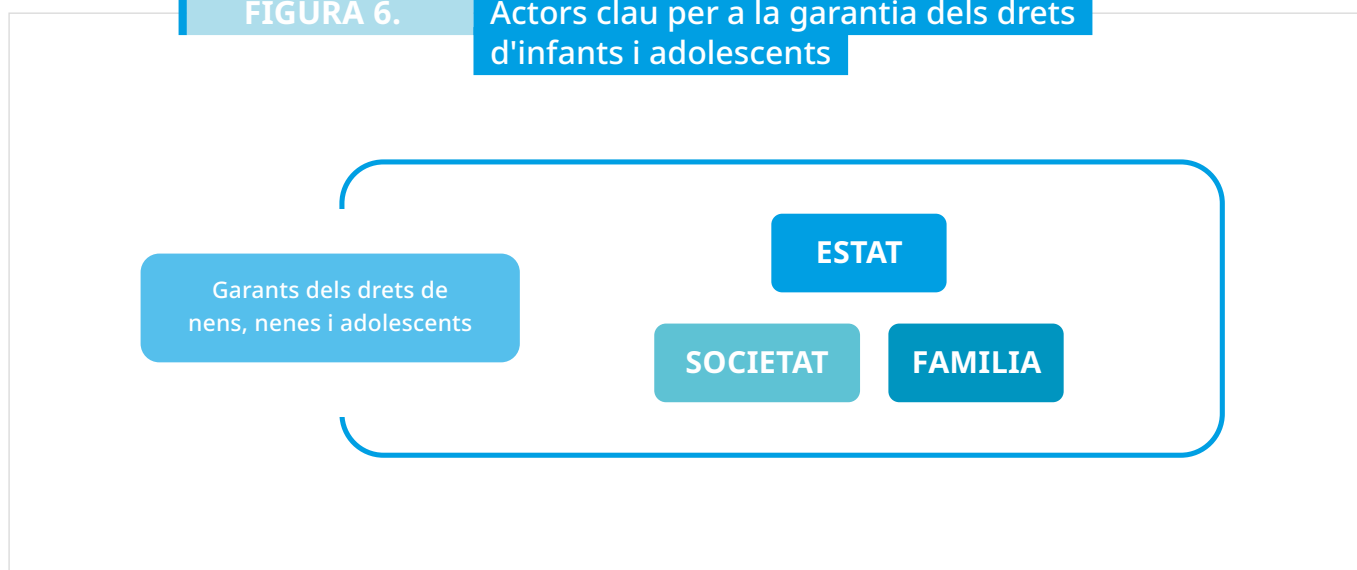
- 1.** Promou l'**exercici efectiu dels drets** dels infants i adolescents.
- 2.** Utilitza les normes i els principis de la [Convenció sobre els Drets de l'Infant](#) i altres instruments de dret internacional com a **guia per orientar els comportaments, les accions, els programes, les lleis i les polítiques**. D'aquesta manera, la Convenció sobre els Drets de l'Infant estableix els paràmetres o estàndards a assolir perquè infants i adolescents sobrevisquin, es desenvolupin i tinguin les oportunitats d'assolir tot el seu potencial. Així, aquests estàndards no només s'han d'implementar en polítiques i lleis, sinó també en el comportament quotidià de mares, pares, cuidadors, famílies, professors, entrenadors, metges, treballadors socials i, en general, totes les persones que interactuen amb els infants.

3. Desenvolupa la capacitat d'infants i adolescents, com a titulars de drets, de **reclamar els seus drets**, així com la capacitat dels garants de drets de **complir les seves obligacions** envers la infància. En conseqüència, els infants i adolescents són persones que, pel seu procés de creixement, tenen necessitats i, per tant, drets que difereixen dels de persones en altres estadis de la vida. Passen de ser receptors passius d'accions a poder exigir el compliment dels seus drets i a tenir la capacitat per participar en aquells temes que els afecten. Aquest enfocament veu els infants com a subjectes de drets, amb opinions i capacitat per participar. Implica que tinguin cobertes les necessitats, ja que els estats (en tots els seus àmbits) tenen l'obligació de vetllar perquè així sigui (Art. 4 CDI).

La Convenció sobre els Drets de l'Infant identifica tres actors rellevants per garantir els drets d'infants i adolescents: **Estat, societat i família**. Tanmateix, és important destacar el paper imprescindible dels **governos locals** en la implementació i l'adaptació d'aquestes garanties en l'àmbit territorial, ja que són el nivell més proper a les comunitats i poden respondre de manera més directa i específica a les necessitats de la infància i l'adolescència.

FIGURA 6.

Actors clau per a la garantia dels drets d'infants i adolescents

Font: Elaboració pròpia.

L'**ESTAT ESPANYOL**, com a signant de la Convenció sobre els Drets de l'Infant, és el garant del compliment de tots els drets dels infants i adolescents del seu territori. La convenció estableix que els estats hauran d'adoptar totes les **mesures legislatives, administratives, socials i educatives** apropiades per protegir l'infant, ja estigui sota la custòdia dels seus progenitors, d'un representant legal o de qualsevol altra persona que el tingui a càrrec (Art. 19). Quan es parla d'Estat es fa referència a tots els seus àmbits. Per tant, aquesta responsabilitat com a garant de drets recau també en els governs locals.

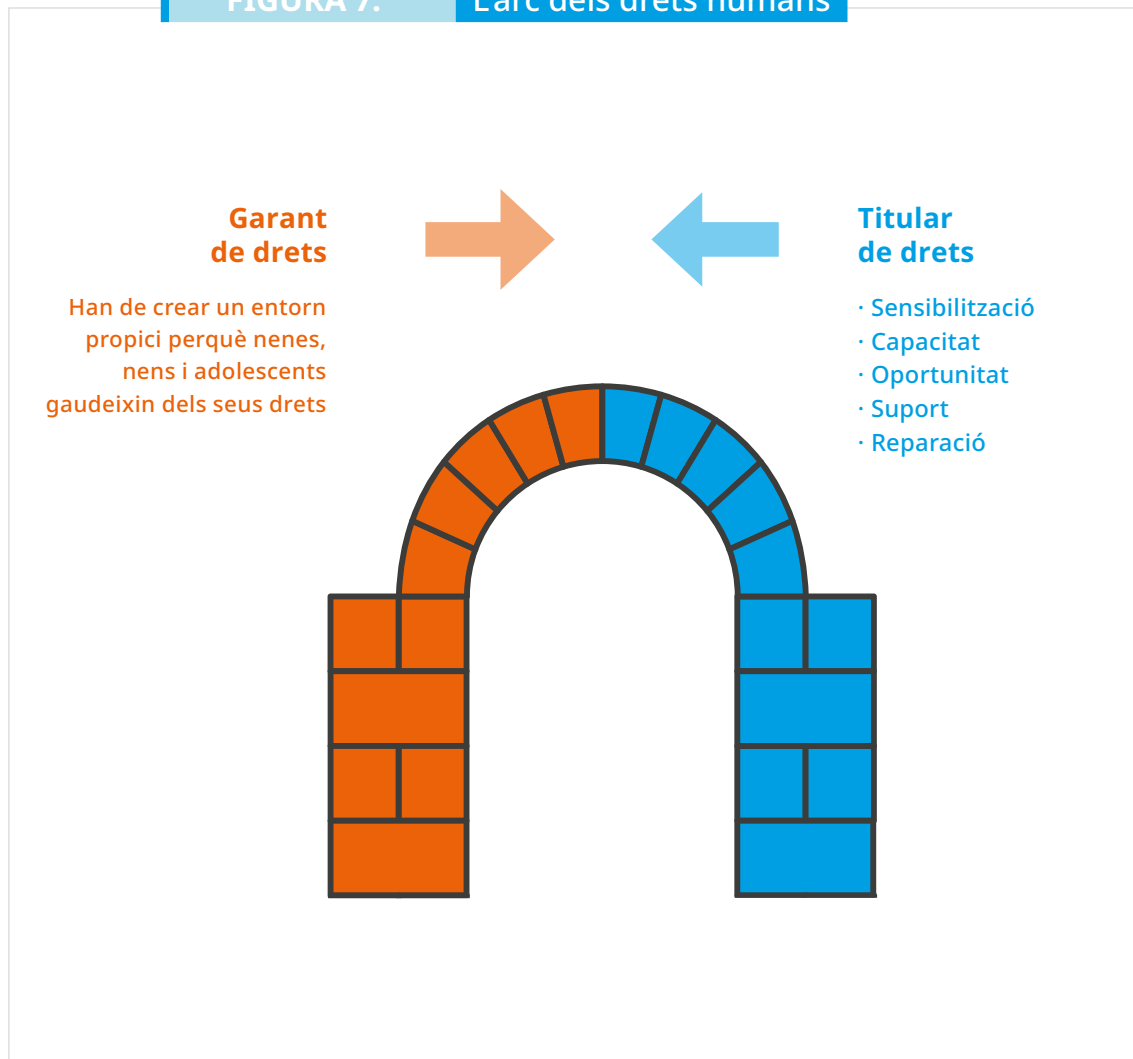
La **FAMÍLIA** es considera l'entorn fonamental per al **creixement i desenvolupament** dels infants i adolescents. La CDI reconeix el dret dels infants a conèixer els seus pares i mares i no ser-ne separats, excepte en circumstàncies excepcionals que puguin afectar el seu benestar (Art. 7 i Art. 9). A més, estableix que els pares i les mares tenen la **responsabilitat primària de la criança** i el desenvolupament dels seus fills i filles, i que l'Estat ha de donar suport per facilitar aquesta tasca (Art. 18).

Finalment, tot i que els pares i les mares tinguin la responsabilitat principal en la criança dels fills i les filles, la **SOCIETAT** també hi té un paper crucial. Això significa que les institucions, organitzacions no governamentals i altres actors socials han de donar suport a les famílies i contribuir a la **creació de polítiques i programes** que beneficiïn la infància. Això implica una **responsabilitat compartida** no només per la **protecció** de la infància, sinó també per la promoció activa dels seus drets. A més, la societat s'haurà d'implicar en la creació d'**espais** on infants i adolescents puguin **participar activament** i contribuir a la presa de decisions.

Dues maneres de representar visualment l'aplicació de l'enfocament de drets de la infància són els **gràfics de l'arc** (una de les figures més sòlides de l'arquitectura) i la **taula**⁴. El primer mostra un arc amb dos costats: l'esquerra representa el titular dels drets (per exemple, un nen o una nena) i el dret, el garant de deures (l'Estat o els agents de l'Estat). Per formar un arc fort, com a base d'una societat estable, els dos costats s'han de recolzar entre ells: el titular de deures ha de complir els drets dels seus ciutadans i el titular de drets els ha de reclamar i demanar comptes al titular de deures.

4. Child Rights Education Toolkit: Rooting Child Rights in Early Childhood Education, Primary and Secondary Schools. First Edition (UNICEF, 2014).

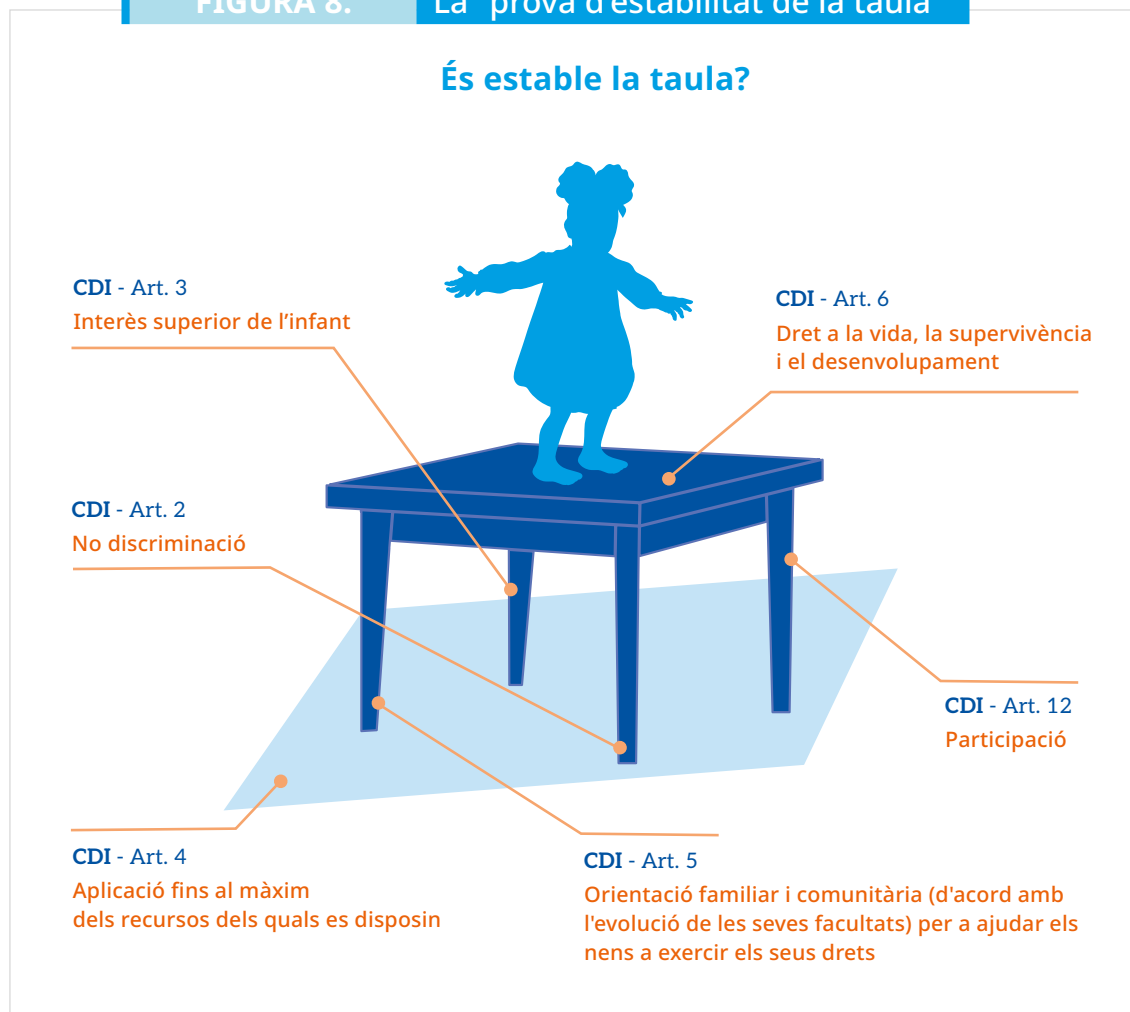
FIGURA 7. L'arc dels drets humans

Font: UNICEF, 2014.

Com hem esmentat abans, la Convenció sobre els Drets de l'Infant té quatre principis bàsics: la no-discriminació, l'interès superior de l'infant, la garantia del dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament, i la participació. Treballant sota un enfocament de drets, a més, cobren protagonisme altres articles de la convenció: fer realitat els drets (Art. 4) i l'orientació a la família (Art. 5). Al gràfic de la taula, els punts de suport d'aquesta taula estan representats per aquests principis bàsics de l'enfocament de drets. És una manera visual de recordar que aquests articles són clau en un enfocament basat en els drets de la infància. A l'hora de dissenyar una política, un programa o projectes específics cal preguntar-se: "la taula és estable?", "els elements estan equilibrats?" És a dir, s'han considerat els sis articles clau de la convenció?

FIGURA 8. La "prova d'estabilitat de la taula"

Font: UNICEF, 2014.

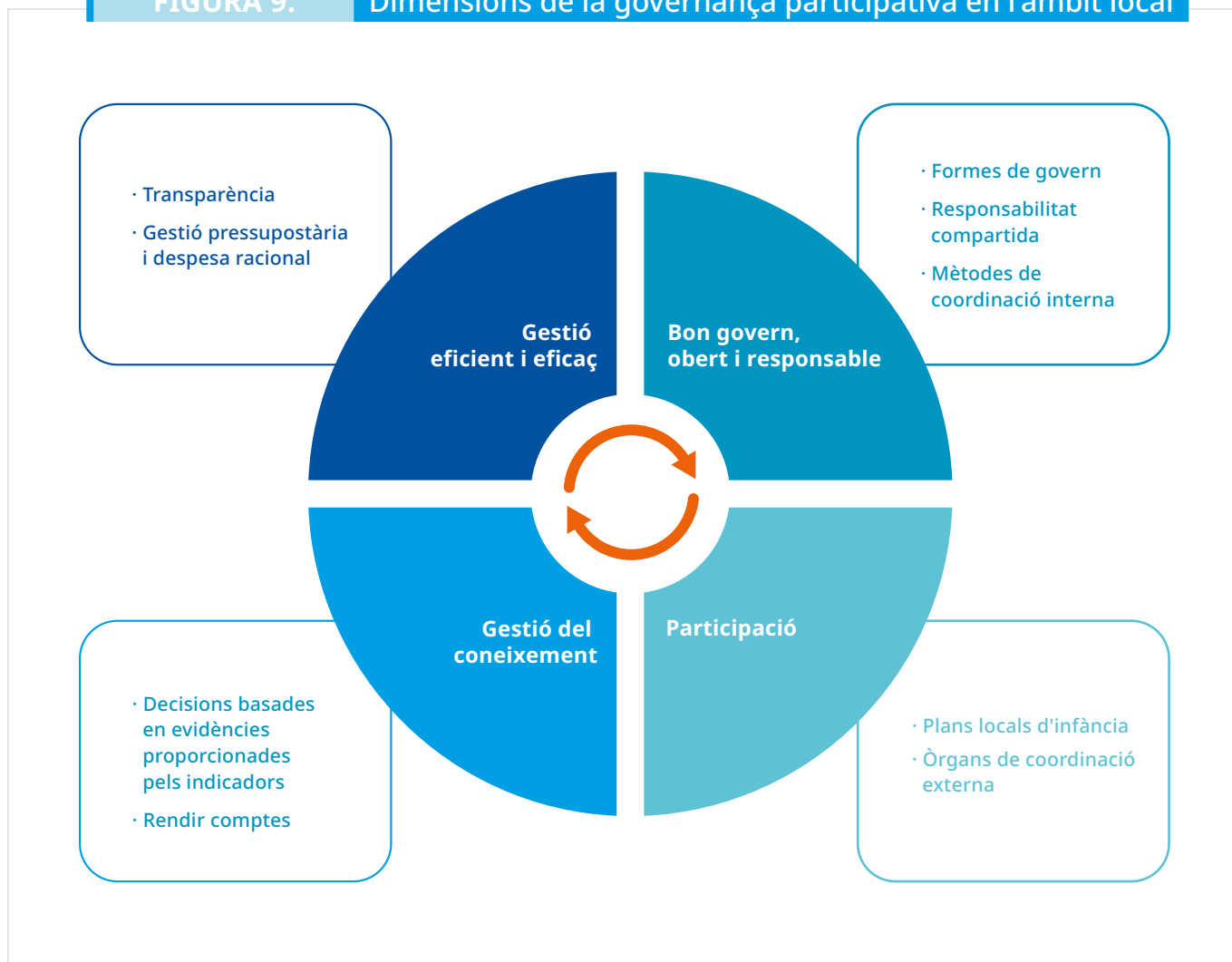
D'aquesta manera, l'enfocament de drets constituirà un pilar fonamental i un **eix transversal** a l'hora de planificar i executar el Pla Local d'Infància i Adolescència, que haurà de tenir en compte **certs aspectes bàsics**:

- Estar basat en **dades i evidència** sobre la situació de la infància i l'adolescència que identifiquin les bretxes en la realització efectiva dels drets, els colls d'ampolla i les barreres. Això permetrà, a més, fer un seguiment dels resultats i l'impacte que aconsegueixi. D'aquí la importància de començar la planificació fent una anàlisi de situació.
- La seva **alineació amb** la Convenció sobre els Drets de l'Infant, la Convenció sobre l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació contra la Dona i la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

- Dissenyar-se amb **mecanismes de prioritització** que permetin tancar les bretxes en la realització de drets dels infants i adolescents més vulnerables. És a dir, ha de comptar amb un **enfocament d'equitat**. A més, haurà d'incorporar mesures per lluitar contra la discriminació de qualsevol tipus.
- El compromís efectiu de l'ajuntament, o de l'entitat local de **donar a conèixer, sensibilitzar i formar** el conjunt de la població —inclosa la infància i adolescència, i amb un èmfasi especial en els professionals— sobre els drets d'infants i adolescents reconeguts per la normativa aplicable.
- Comptar amb un **pressupost adequat** per implementar les mesures que estableixi.
- Dissenyar-se i gestionar-se amb un enfocament de bona **governança, rendició de comptes, transparència i aprenentatge i millora contínua**, que reconegui que:
 1. Les **necessitats i prioritats locals** no són les mateixes per a totes les persones i els entorns.
 2. Hi ha **colls d'ampolla** als serveis públics de diferent naturalesa.
 3. La prestació de serveis:
 - a. Compta amb la intervenció de **múltiples agents**.
 - b. Està condicionada per **procediments formals i informals** de l'Administració.
 4. La **participació infantil** i la **rendició de comptes** són fonamentals per assolir l'equitat en aquesta prestació de serveis.

Així, s'arriba al concepte de **governança participativa**, que engloba quatre dimensions d'àmbit local de les polítiques d'infància i adolescència.

FIGURA 9. Dimensions de la governança participativa en l'àmbit local

Font: Elaboració pròpia a partir de [Buena gobernanza de las políticas de infancia](#) (UNICEF Espanya, 2022).

L'ENFOCAMENT INTERSECCIONAL I DE GÈNERE

Per integrar la [igualtat de gènere](#) en l'elaboració de Plans Locals d'Infància i Adolescència, cal partir de la premissa que tots els infants i adolescents tenen el dret a gaudir dels mateixos drets, recursos, oportunitats i proteccions. No obstant això, les nenes, adolescents i dones, a causa de desigualtats històriques, tenen més desavantatges.

La **identitat de gènere**⁵ comença a formar-se durant els primers anys de vida i continua evolucionant al llarg de la infància. En aquest procés, la família, l'escola i els espais públics, com també els d'aprenentatge, tenen un paper crucial com a entorns on els infants inicien el seu **procés de socialització** i comencen a internalitzar els rols de gènere que influirán en la seva vida adulta. És fonamental que aquests entorns promoguin un **enfocament de no-discriminació**, d'acord amb la Convenció sobre els Drets de l'Infant, per tal de garantir que infants i adolescents puguin desenvolupar-se plenament i sense prejudicis relacionats amb la seva identitat de gènere, en un ambient de respecte i acceptació.

Els Plans Locals d'Infància i Adolescència han de prendre com a base la Convenció sobre els Drets de l'Infant (CDI), la Convenció sobre l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació contra la Dona (CEDAW) i la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (CDPD), que subratllen la importància de protegir els drets de nenes, adolescents i dones. Aquest enfocament és essencial per transformar els patrons de conducta, redefinir les relacions de gènere i crear un entorn on els nens i les nenes creixin en igualtat. Per això, serà fonamental planificar accions que **empoderin** les nenes i adolescents, i en promoguin l'autonomia econòmica, física i política. Això no només trenca cicles de **violència i discriminació**, sinó que també garanteix el **desenvolupament integral de la infància**.

Cal que, en treballar en un Pla Local d'Infància i Adolescència, s'adopti una **visió transversal** que promogui la igualtat de gènere partint de la idea que *"incloure la perspectiva de gènere a les avaluacions és una qüestió de compliment de la normativa, d'equitat i de qualitat, i indispensable per generar elements de coneixement que millorin les polítiques, en general i en clau d'igualtat de gènere"* (Ivàlua, 2021, p. 35). També cal aprofitar l'oportunitat que ofereixen els espais del govern local per fomentar pràctiques que promoguin l'equitat i combatin la discriminació per ajudar a construir una **cultura de respecte a la diferència** i als drets des d'edats primerenques. A més, cal que siguem conscients que les experiències i les oportunitats d'infants i adolescents varien significativament

5. La identitat de gènere reflecteix el sentit profund que té una persona sobre el propi gènere, que pot ser masculí, femení, cap, ambdós o una combinació. Generalment coincideix amb el sexe assignat en néixer, basat en els genitals. Tot i això, les persones transgènere experimenten una discrepància entre la seva identitat de gènere i el sexe assignat en néixer. En alguns casos, la seva aparença, comportament i característiques externes poden no ajustar-se a les expectatives socials sobre el comportament normatiu de gènere (UNICEF, 2014).

depenent de factors com el lloc on creixen, les normes culturals i la seva situació socioeconòmica.

Des d'un enfocament interseccional, aquestes **variables interactuen** amb d'altres, com el gènere, l'orientació sexual, l'ètnia o la discapacitat, i creen formes úniques de discriminació o privilegi. Per tant, és essencial reconèixer que les desigualtats tampoc no són uniformes, sinó que s'entrellacen i afecten de manera diferent el procés de creixement i desenvolupament de cada nen o nena.

La interseccionalitat, en aquest context, convida a comprendre que les identitats no es defineixen només per un factor, sinó **per la interacció de múltiples elements** que configuren l'experiència de cada persona. Així, els nens i les nenes no només s'enfronten a desafiaments relacionats amb el seu gènere, sinó també amb la seva classe social, la seva ètnia, o el seu accés a l'educació, cosa que crea una **realitat diversa i complexa que cal abordar de manera integral**. Per exemple, les nenes que pertanyen a minories ètniques o que viuen en situacions de vulnerabilitat econòmica poden haver de fer front a més barreres que altres infants de la seva mateixa edat. Així mateix, la infància amb discapacitat pot experimentar l'exclusió tant per motius de gènere com de discapacitat, cosa que pot multiplicar les dificultats per accedir als mateixos

recursos i oportunitats. Aquest enfocament interseccional ha de ser una **eina clau** per dissenyar polítiques públiques que garanteixin que totes les veus siguin escoltades i totes les necessitats siguin considerades, i que els drets de tots els infants, independentment de les seves característiques, es promoguin i es protegeixin de manera equitativa.

D'aquesta manera, caldrà assegurar que els objectius generals del pla incloguin explícitament la **promoció de la igualtat de gènere, l'enfocament interseccional i l'erradicació de pràctiques que poden ser discriminatòries**.

A més, caldrà que el PLIA inclogui el desenvolupament d'estratègies específiques per abordar problemàtiques particulars que afecten nenes i adolescents, com podrien ser la violència de gènere o la bretxa d'accés a l'educació secundària en alguns casos. De manera transversal, cal assegurar la igualtat d'oportunitats per a la participació i fomentar espais segurs on infants i adolescents puguin expressar les seves opinions i necessitats sense por de patir discriminació per motius de gènere. Una **implicació activa en el desenvolupament de les polítiques** permetrà que infants i adolescents adquireixin coneixements, reforcin habilitats i desenvolupin confiança en si

TAULA 2. La programació amb perspectiva de gènere

ES BASA EN	Anàlisi de gènere		Consulta participativa de les parts interessades	
PROMOU	La transversalització de la perspectiva de gènere	Accions amb perspectiva de gènere	La integració de la perspectiva de gènere	Un enfocament multisectorial
SUSTENTADA PER	Recursos financers adequats		Capacitat institucional i voluntat política necessàries	
FACILITADA PER	Coneixements especialitzats en matèria de gènere		Intercanvi de coneixements	
ENFORTIDA MITJANÇANT	Seguiment i avaluació sensible al gènere			

Font: Elaboració pròpia a partir de Global Partnership for Education (2017). [Guidance for Developing Gender-Responsive Education Sector Plans](#).

mateixos/es. A més, els posicionarà com a agents de canvi cap a la igualtat de gènere, fomentant valors com el respecte mutu, la responsabilitat i la tolerància.

La **transversalització de gènere** (també coneguda com a “enfocament integrat de gènere” o *gender mainstreaming*) serà essencial per garantir que els Plans Locals d'Infància i Adolescència promoguin la igualtat de gènere de manera efectiva. Fa referència al conjunt d'enfocaments específics i estratègics, així com als processos tècnics i institucionals, que s'adopten en totes les àrees i tots els nivells, per assolir la igualtat de gènere. Consisteix a aplicar el principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats en totes les polítiques i accions que afecten les persones; en el nostre cas, infants i adolescents.

Per exemple, les polítiques públiques que contempli el pla local es dissenyaran tenint en compte des del principi les desigualtats de gènere existents, amb el propòsit de corregir-les i prevenir qualsevol tipus de discriminació.

Recursos

- [Guía básica para la creación de consejos de infancia y adolescencia en el ámbito local con enfoque de género](#) (UNICEF Comitè Andalusia, 2014)
- [La perspectiva de gènere en l'avaluació de polítiques públiques: Guies pràctiques sobre avaluació](#) (Ivàlua, 2021)
- [Eliminating discrimination against children and parents based on sexual orientation and/or gender identity](#) (UNICEF, 2014)

LA PARTICIPACIÓ INFANTIL I ADOLESCENT

Participar suposa un factor fonamental de desenvolupament per a infants i adolescents, i per a l'exercici de la seva ciutadania. Es tracta sobretot d'un **dret humà** en primera instància, i és per això que s'ha de potenciar independentment de les circumstàncies. A més, és **un dels quatre principis fonamentals de la Convenció sobre els Drets de l'Infant (CDI)**, juntament amb els de no-discriminació, interès superior de l'infant, i dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament. S'estableix que els estats han de garantir que els infants estiguin en condicions de formar-se un judici propi, i tinguin el dret d'expressar lliurement la seva opinió sobre les situacions que els afectin, que es tindrà en compte en funció de la seva edat i maduresa ([Art. 12](#)).

El [Comitè dels Drets de l'Infant](#)⁶ estableix que les persones adultes i l'Estat han de complir en tot moment els **quatre passos** següents per respectar el dret a la participació d'infants i adolescents:

- 1. Consultar la seva opinió** sobre tots els assumptes que els afectin.
- 2. Avaluar aquesta opinió** basant-se en l'interès superior dels infants; és a dir, avaluar si la consideració d'aquesta opinió serà beneficiosa o perjudicial per al desenvolupament, la dignitat i la protecció de l'infant.
- 3. Comunicar-los la influència** que ha tingut la seva opinió en la decisió adoptada.
- 4. Explicar-los les conseqüències** que té per a ells i elles la decisió adoptada.

6. El [Comitè dels Drets de l'Infant \(CDI\)](#) és l'òrgan format per 18 experts independents que supervisa l'aplicació de la Convenció sobre els Drets de l'Infant per part dels estats que en són membres. També supervisa l'aplicació dels protocols facultatius de la convenció.

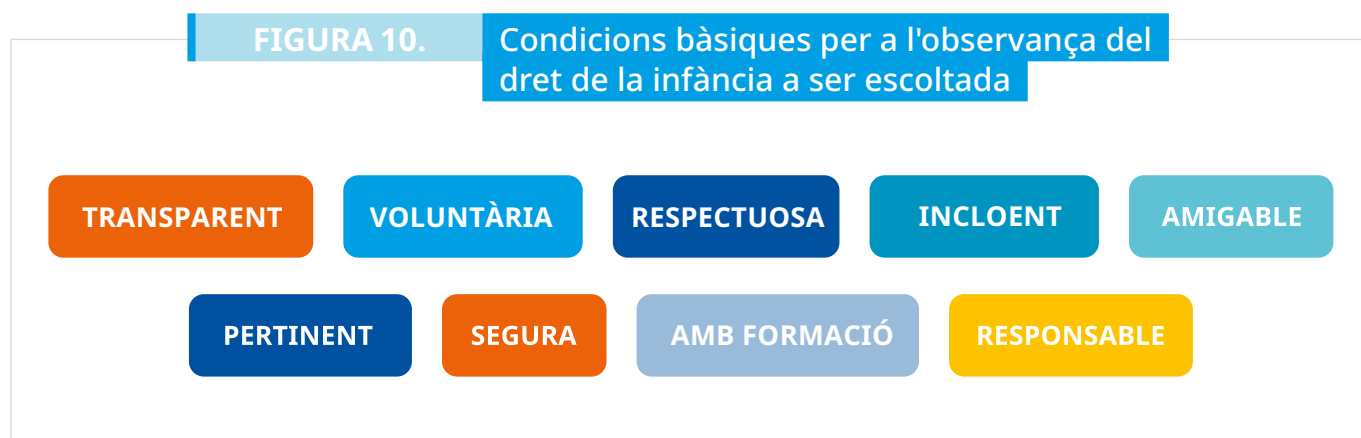
Però... quines són les condicions perquè una participació sigui significativa i inclusiva?⁷

- **Transparent:** s'ha de donar a infants i adolescents informació clara i completa, accessible, atenta a la diversitat i apropiada a l'edat.
- **Voluntària:** es produeix per lliure voluntat dels infants i adolescents. Cal informar-los que poden aturar la participació en qualsevol moment.
- **Respectuosa:** totes les persones tenen en compte allò que s'expressa. Sempre cal donar als infants i adolescents oportunitats per indicar idees i activitats.
- **Pertinent:** els infants i adolescents entenen per què hi participen. Les qüestions sobre les que tenen dret a expressar les seves opinions han de ser realment pertinents a les seves vides i permetre'ls recórrer als seus coneixements, aptituds i capacitat.
- **Amigable:** l'experiència s'adapta a les necessitats i els interessos de cada cas. Cal invertir el temps i els recursos necessaris i posar-los a disposició d'infants i adolescents perquè es preparin de manera apropiada i tinguin confiança i oportunitats per expressar les seves opinions.
- **Inclusiva:** tots i totes han de sentir que poden participar, a la seva manera. Atès que infants i adolescents no constitueixen un grup homogeni, cal que la participació prevegi la igualtat d'oportunitats, sense cap discriminació per cap motiu.
- **Segura:** infants i adolescents se senten protegits de qualsevol mal. Les persones adultes tenen la responsabilitat de cuidar els infants i adolescents amb els quals treballen i han de prendre totes les mesures necessàries per minimitzar el risc que pateixin violència, explotació o altres conseqüències perjudicials a causa de la seva participació.

7. [Observació General Núm. 12](#) (El dret de l'infant a ser escoltat) del Comitè dels Drets de l'Infant.

- **Basada en la formació:** totes les persones implicades se senten preparades. Les persones adultes requereixen capacitació, habilitats pràctiques i suport per facilitar de manera efectiva la participació d'infants i adolescents. Això inclou, per exemple, ensenyar-los a escoltar, col·laborar, fer servir el joc o altres metodologies lúdiques i assegurar que la seva participació s'ajusti al desenvolupament de les seves capacitats.
- **Responsable:** infants i adolescents han de saber què es fa amb les seves opinions. Això és essencial per al seguiment i l'avaluació. La **rendició de comptes** és un dels elements clau perquè la participació no sigui merament simbòlica.

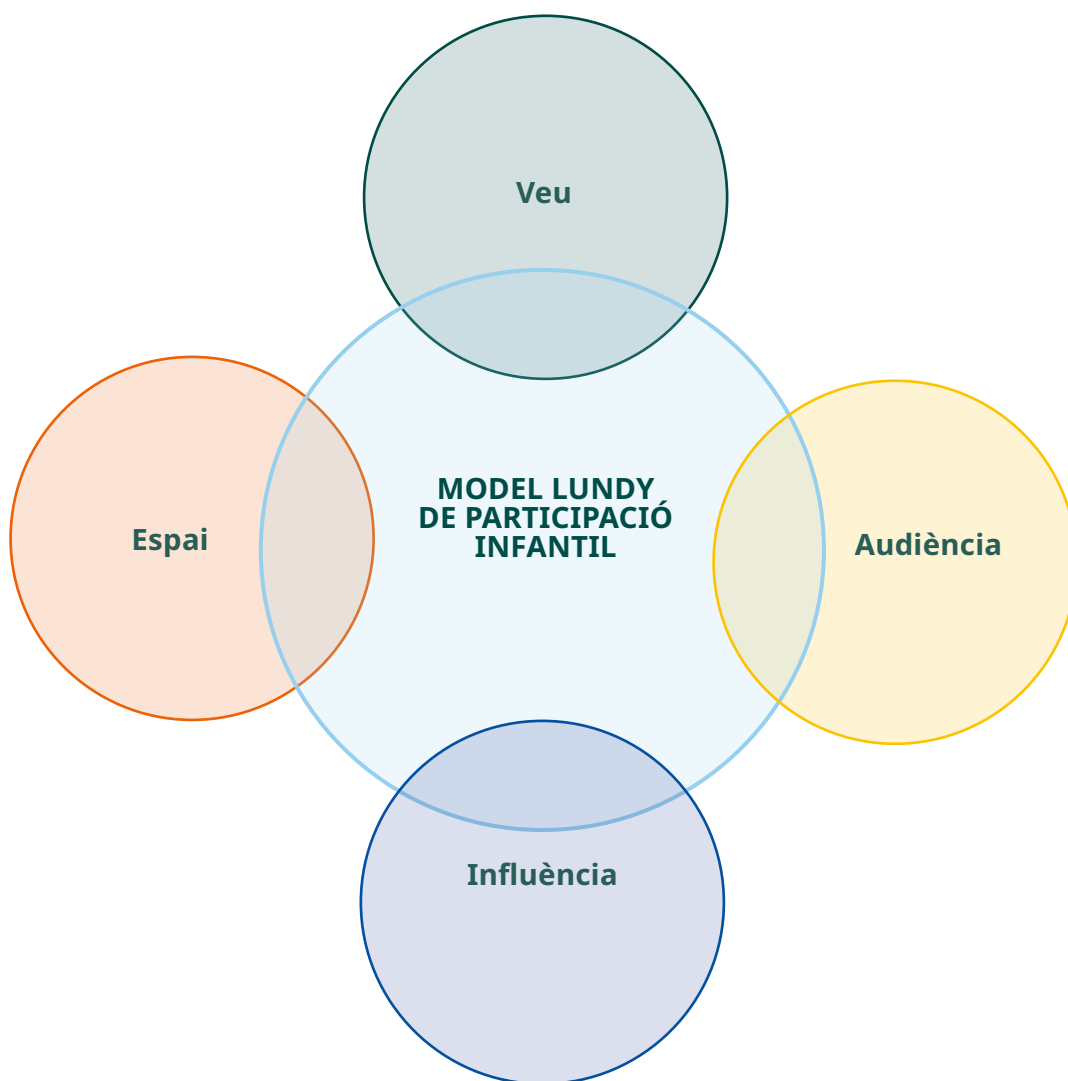
Font: Elaboració pròpia a partir de l'[Observació general núm. 12](#) del Comitè dels Drets de l'Infant.

Per aconseguir una participació efectiva, cal tenir en compte que el fet de respectar les opinions dels infants i adolescents no és només un model de bona pràctica pedagògica (o d'elaboració de polítiques), sinó una **obligació jurídicament vinculant**⁸. Per això, cal utilitzar estratègies i metodologies adaptades a la seva edat i context, així com tenir en compte els quatre elements essencials que garanteixen la participació significativa⁹: **l'espai, la veu, l'audiència i la influència**.

8. D'acord amb allò establert a la Constitució espanyola, així com a la CDI. En el primer cas, l'Article 39 assenyala que "Els infants gaudiran de la protecció prevista als acords internacionals que vetllen pels seus drets". En el segon, la base de la participació infantil s'estableix a l'Article 12.

9. Model Lundy de participació infantil (2007).

FIGURA 11. Model Lundy de participació infantil

Font: Model Lundy de participació infantil. Elaboració pròpia.

Veü

Infants i adolescents han de rebre informació adequada per fonamentar els seus punts de vista, i han de poder fer servir els mitjans de comunicació que vulguin per comunicar-los i negociar les decisions (per exemple, expressió verbal, teatre creatiu, art, mitjans digitals, etc.).

Audiència

Les opinions d'infants i adolescents han de ser escoltades amb respecte i serietat per part de les persones que tenen el poder i l'autoritat per prendre decisions (per exemple, professionals de les administracions públiques, responsables polítics, pares, mares i persones cuidadores, treballadors/es socials, metges/esses, docents, entrenadors/es, etc.).

Influència

Les seves opinions han de ser considerades degudament i han de rebre la retroalimentació oportuna, és a dir, una rendició de comptes sobre els resultats i l'abast de la seva influència.

Espai

Infants i adolescents necessiten oportunitats segures i inclusives que els ofereixin els espais i el temps necessaris per formar-se i expressar lliurement els seus punts de vista i les seves opinions. Aquests espais han de ser reconeguts expressament per part del govern local com a espais de participació infantil i adolescent.

Els **consells locals d'infants i adolescents** i els grups de participació locals són una de les múltiples formes de participació infantil en l'àmbit local i poden actuar com a veritables agents de canvi (UNICEF Espanya, 2022). A través del debat i la proposta d'accions concretes, aquests espais permeten que els infants i adolescents siguin protagonistes en la presa de decisions i en la gestió de canvis significatius al seu entorn. A més dels consells locals, la participació infantil també es pot fomentar mitjançant altres mecanismes, com ara consultes participatives, fòrums temàtics, processos deliberatius i espais

de cocreació amb la comunitat. La iniciativa Ciutats Amigues de la Infància impulsa un enfocament ampli i inclusiu de la participació infantil i adolescent, i promou diverses estratègies per garantir la implicació dels infants a la vida del govern local.

Hi ha diverses raons per les quals un govern local ha de potenciar la constitució de mecanismes de participació. S'expressen de la manera següent¹⁰:

→ **Legals i de drets**

Perquè permeten desenvolupar el principi de la participació i els articles 12-15 i 17 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant, així com del marc de drets reconegut per la Constitució espanyola en l'Article 39.

→ **Inclusivitat**

Perquè s'ha de reconèixer la infància com a ciutadania activa, i considerar les seves aportacions i mirades tan vàlides com les de qualsevol altra persona.

→ **Exercici polític**

Perquè es tracta d'un exercici democràtic en què la infància i l'adolescència s'impliquen en la presa de decisions que tenen a veure amb les seves necessitats i incideixen en la configuració de l'agenda política local.

→ **Educació en ciutadania**

Perquè la participació fa que infants i adolescents utilitzin i desenvolupin competències ciutadanes, hi reflexionin i ajustin la seva participació dins del mecanisme.

→ **Construcció d'identitat de subjecte politicocitadà**

Perquè corresponsabilitzar-se en la millora de l'entorn com a acció política suposa un compromís ciutadà. Les accions col·laboratives en què infants i adolescents participen contribueixen a fer-los sentir que formen part de la ciutadania.

10. [Experiències participatives d'infants i adolescents des de l'àmbit local: pilars que faciliten la participació](#) (UNICEF Espanya, 2022).

Pel que fa a la modalitat de funcionament d'aquests espais, hauria de ser diversa, incloent-hi tots els col·lectius presents en la infància i adolescència (edats, procedència, origen migrant, discapacitat, etc.) per adaptar-se a la realitat de cada localitat i als recursos que ja hi ha disponibles. Les ciutats i els pobles són l'entorn més proper a l'infant o adolescent a l'hora d'impulsar la participació, i és per això que hauran de ser els governs locals els que impulsin aquests òrgans, respectant sempre els principis esmentats anteriorment i facilitant que els infants els "facin seus".

D'altra banda, pel que fa als nivells de participació infantil (UNICEF Espanya, 2020), se n'identifiquen tres tipus segons el grau d'implicació en el procés decisiu, tant per part de les persones adultes com dels infants i adolescents:

- **Participació consultiva:** quan s'estableix algun procés concret en què, a partir d'un format predissenyat, es consulta a infants i adolescents algun assumpte d'interès concret (com ara enquestes, sondejos, etc.).

Un exemple d'aquest tipus de participació podria ser fer una enquesta en línia per esbrinar la seguretat que senten infants i adolescents en diferents espais de la comunitat per determinar les prioritats d'inversió en enllumenat públic, supervisió de parcs o col·laboració ciutadana, entre d'altres.

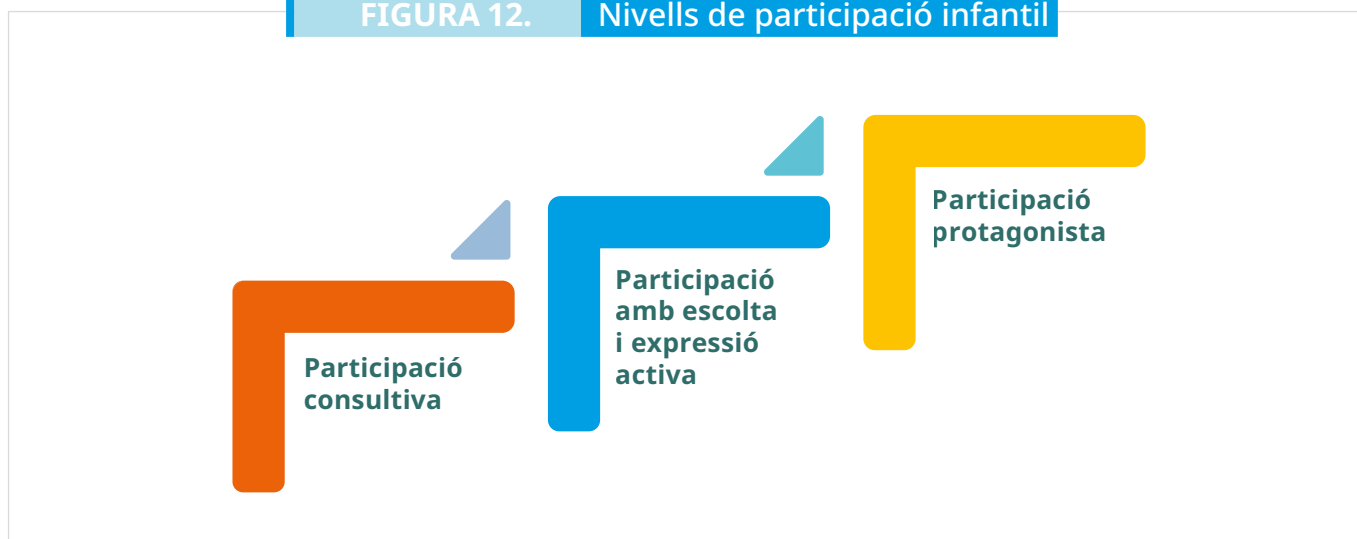
Participació amb escolta i expressió activa: quan infants i adolescents compten amb la possibilitat d'establir un diàleg actiu i expressar els seus punts d'interès.

Per exemple, es tenen en compte infants i adolescents en la planificació local (anàlisi de situació i Pla Local d'Infància i Adolescència), en el desenvolupament de reglaments dels consells locals d'infància i adolescència, de normatives escolars, de contractació de personal i de polítiques antiassetjament a l'escola.

- **Participació protagonista:** infants i adolescents dissenyen el procés, decideixen els passos que cal seguir i s'apropien de la gestió del projecte.

Alguns exemples serien activitats autogestionades, [pressupostos participatius](#) o un grup d'infants i adolescents que utilitza una xarxa social per lluitar contra els nivells de contaminació ambiental en l'àmbit local.

FIGURA 12. Nivells de participació infantil

Font: UNICEF Espanya, 2022.

Què hem après al Bloc 2?

Durant aquest bloc, hem adquirit un coneixement integral sobre els enfocaments teòrics necessaris per dissenyar i executar un Pla Local d'Infància i Adolescència.

De manera general, hem vist la importància de comptar amb una **base teòrica** per abordar els drets i les necessitats de la infància i l'adolescència de forma integral.

De manera específica, es destaquen els aprenentatges següents:

- **ENFOCAMENT DE CIUTATS AMIGUES DE LA INFÀNCIA**
Aquest enfocament destaca la importància de crear entorns locals inclusius on els drets de la infància es promoguin i es protegeixin, de manera que s'avanci en la seva realització. Els

governos locals han de proporcionar els recursos i els espais necessaris perquè infants i adolescents puguin expressar-se i participar activament en la presa de decisions que afecten les seves vides.

- **APLICACIÓ DE L'ENFOCAMENT DE DRETS**

Hem après que l'enfocament de drets va més enllà de la simple protecció: vol assegurar que tots els infants i adolescents siguin reconeguts com a titulars plens de drets que es poden defensar, protegir i promoure. Aquest enfocament considera la necessitat d'avaluar contínuament la situació d'infants i adolescents en diferents contextos i adoptar polítiques públiques adequades per garantir la realització dels seus drets amb enfocaments de participació, equitat i no-discriminació.

- **ENFOCAMENT INTERSECCIONAL I DE GÈNERE**

Un aprenentatge important ha estat el reconeixement de la necessitat d'aplicar un enfocament interseccional en tractar els drets de la infància i l'adolescència, cosa que significa que hem de considerar com diversos factors com ara el gènere, l'origen social o la discapacitat, entre d'altres, poden afectar de manera diferent els i les menors en l'exercici dels seus drets. També s'ha destacat la importància de garantir que les polítiques no perpetuïn desigualtats de gènere i que promoguin l'equitat en tots els àmbits de la vida d'aquest grup d'edat.

- **PARTICIPACIÓ INFANTIL I ADOLESCENT**

Aquest apartat ha estat clau per comprendre que la participació efectiva no sols és un dret, sinó també una oportunitat perquè infants i adolescents siguin realment agents de canvi. La participació ha de ser inclusiva, respectuosa, lliure, transparent i adaptada a les seves necessitats. A més, hem après que ha de reforçar-se amb formació tant per als infants i adolescents com per a les persones adultes que faciliten aquests processos. Es destaca que infants i adolescents han de ser escoltats en tots els àmbits que els afecten, i que les seves opinions han de tenir un impacte real en les decisions que es prenen.

BLOC 3. ENS POSEM EN MARXA

COM FER L'ANÀLISI DE SITUACIÓ

Aquest bloc desenvolupa el procés que cal seguir per dur a terme una anàlisi efectiva de la situació sobre la realització dels drets d'infància i adolescència, les bretxes en la situació anterior, els colls d'ampolla i els reptes. La situació anterior serà el punt de partida, l'evidència, per a l'elaboració del Pla Local d'Infància i Adolescència (PLIA) dels governs locals.

L'anàlisi de situació és una part clau del PLIA en la qual hem d'invertir temps i esforç per tenir una imatge definida del punt de partida que tingui en compte les múltiples dimensions, realitats territorials, interessos, necessitats, etc.

Abans de començar, hem de comunicar de manera clara a totes les parts implicades quins són els objectius, l'abast i les característiques de tot el procés de disseny del PLIA. Fins i tot és recomanable crear **un grup motor que lideri el procés** i n'asseguri la vinculació amb la **taula de coordinació interna**, ja que és un requisit clau per al reconeixement dins de la iniciativa Ciutats Amigues de la Infància. En aquest grup han d'estar representats l'àmbit d'infància i adolescència, així com les principals àrees o departaments de la corporació local que tinguin impacte en el col·lectiu.

El grup motor és clau per coordinar el procés de disseny del Pla Local d'Infància i Adolescència. Les seves funcions principals en aquesta fase del cicle de la política són:

- 1. Coordinar i liderar el procés:** assegurar que el procés es realitzi dins dels terminis establerts, organitzant reunions i tasques de manera eficient.
- 2. Fomentar la participació:** garantir que tots els actors implicats tinguin veu i participin activament en el procés, incloent-hi la infància i l'adolescència.
- 3. Definir objectius i abast:** establir els objectius del pla i definir-ne l'abast segons les necessitats que s'identifiquin.

4. **Mediar i resoldre conflictes:** gestionar possibles desacords entre els actors implicats i assegurar que les decisions siguin consensuades i inclusives.
5. **Fer anàlisi i reflexió:** coordinar la recollida i l'anàlisi de dades per garantir que el resultat sigui una anàlisi de situació completa i objectiva.
6. **Comunicar amb transparència:** assegurar una comunicació clara, periòdica i accessible amb tots els implicats i amb la comunitat.

COORDINACIÓ MULTIACTOR: INFANTS I ADOLESCENTS, FAMÍLIES, ENTITATS, PROFESSIONALS I PERSONAL TÈCNIC

La coordinació és un element clau per garantir l'èxit en l'elaboració i la implementació del Pla Local d'Infància i Adolescència. Ha de produir-se tant de manera interna, amb totes les àrees del govern local, com externa, amb famílies, entitats, infància i adolescència. Aquesta fase busca assegurar una col·laboració efectiva entre els diferents actors involucrats, des dels beneficiaris i beneficiàries principals, com ara infants i adolescents, fins a les entitats, professionals i el personal tècnic de l'ens local que liderarà i executarà les accions del pla.

Quins són els objectius de la coordinació?

- **Coordinar esforços i responsabilitats** per fomentar un treball conjunt que eviti duplicitats i optimitzi els recursos disponibles per tal de maximitzar la col·laboració i minimitzar la duplicitat de tasques o la manca de participació d'àrees o persones que desenvolupen projectes o accions adreçats a la infància (com ara serveis socials, educació, cultura, esports, urbanisme, infraestructura, hisenda, etc.).

- Fomentar que la política d'infància, que es reflecteix al PLIA, sigui una **responsabilitat compartida de totes les àrees del govern local** i evitar que es limiti a l'àrea que la promou o la lidera (pot ser d'infància, serveis socials o participació). Això evita sobrecàrregues de treball en una sola àrea i promou la transversalització real.
- Promoure la participació activa d'infants i adolescents en totes les fases del procés per garantir que les seves veus s'escoltin i es tinguin en compte.
- Facilitar el **diàleg intersectorial i la col·laboració** a través del treball conjunt entre professionals de diferents àrees del govern local i les entitats del tercer sector del territori centrades en la infància.

Tot això contribuirà a crear un **marc de treball** comú que permeti una implementació ordenada i eficaç del pla.

FIGURA 13. Creació d'un marc de treball comú

Font: Elaboració pròpia.

Aquest apartat es complementa amb el quadern de [governança](#) i els documents de participació infantil ja publicats a la [caixa d'eines](#). Aquests recursos amplien els conceptes que es presenten aquí i guien el desenvolupament d'accions concretes per a la coordinació i la participació en les diferents fases del PLIA.

TAULA 3. Proposta de taula de l'organització general per a l'elaboració del PLIA i les diferents fases que el componen

	ANÀLISI DE SITUACIÓ	ANÀLISI DE SITUACIÓ	IMPLEMENTACIÓ	SEGUIMENT I AVALUACIÓ	
OBJECTIU	Identificar les necessitats i els drets no garantits de la infància i l'adolescència.	Establir prioritats i accions estratègiques.	Executar les accions previstes.	Mesurar resultats i impacte i la millora contínua.	
ROLS CLAU	INFANTS I ADOLESCENTS	Aporten la seva visió sobre el seu entorn, necessitats, benestar i expectatives i compliment de drets.	Participen en la identificació i definició de prioritats, així com en el disseny de les mesures i activitats.	Participen en les activitats implementades i autogestionen activitats.	Participen en el seguiment i valoren l'impacte de les accions.
	FAMÍLIES	Ofereixen informació sobre el benestar i el compliment de drets des de la seva experiència.	Contribueixen a la identificació i definició de prioritats i fan aportacions al disseny de mesures.	Participen en activitats.	Aporten informació.
	ENTITATS DEL TERCER SECTOR	Comparteixen dades, experiències, visió professional i anàlisi sobre compliment de drets.	Faciliten informació i visió especialitzada.	Actuen com a aliades estratègiques donant suport i implementant accions de defensa de drets.	Aporten informació al seguiment i l'avaluació.
	PERSONAL TÈCNIC DEL GOVERN LOCAL I PROFESSIONALS	Lideren l'anàlisi i asseguren la inclusió de diferents perspectives. Aporten informació i anàlisi sobre el compliment de drets.	Lideren els processos i hi contribueixen.	Lideren i duen a terme la implementació.	Recullen dades, aporten informació, analitzen resultats i fan propostes de millora.
	AUTORITATS PÚBLIQUES	Lideren el procés des d'un punt de vista polític, garanteixen els recursos necessaris i el marc normatiu adequat i ofereixen una visió sobre el compliment de drets.	Formen part de la prioritització i aproven les prioritats i accions proposades.	Supervisen l'execució del pla i s'asseguren que en els pressupostos públics es destinin recursos per a la implementació de les mesures.	Validen els resultats i impulsen millores per a futures edicions. Rendeixen comptes sobre aquests resultats davant de la ciutadania en general i la infància en particular.

Font: Elaboració pròpia.

ANÀLISI DE SITUACIÓ DELS DRETS DE LA INFÀNCIA (*SitAn*)

L'anàlisi de situació dels drets de la infància, o *Situation Analysis* (SitAn, per les sigles en anglès), és una descripció detallada de l'estat de realització dels drets d'infants i adolescents en un lloc i moment concret del temps. Identifica les bretxes de la realitat en què viuen infants respecte al paràmetre que fixa la Convenció sobre els Drets de l'Infant, així com de les barreres que impedeixen aquesta realització. Es duu a terme de **manera participativa comptant amb la infància i l'adolescència** (de 0 a 18 anys).

Per a l'elaboració d'aquesta anàlisi caldrà seguir un **procés reflexiu**. No haurà de ser únicament una tasca de recollida de dades, sinó més aviat una **definició de la problemàtica i les bretxes en la realització de drets**, així com **una identificació dels desafiaments i les barreres més rellevants** per a la política local que afecten la situació i els drets dels infants i adolescents, i també de les oportunitats i les accions que s'han de continuar implementant.

L'anàlisi de situació dels drets de la infància ajuda a identificar quines són les **causes que es troben a la base de les desigualtats** que generen les vulneracions de drets, i qui són els actors que, canviant la manera de veure i actuar en relació amb infants i adolescents, milloraran les condicions perquè aquests puguin fer valer els seus drets.

També ajuda a comprendre quina és la **perspectiva de la infància i l'adolescència davant de la realitat en què viuen** i revela la importància que s'involucrin en la definició dels problemes i la cerca de solucions.

L'objectiu de l'anàlisi de situació de la infància i l'adolescència és:

"(...) examinar els desafiaments i les oportunitats per aconseguir que es respectin els drets dels infants i adolescents, així com assenyalar els progressos en aquest camí i els patrons de privació i desigualtat que impedeixen l'exercici d'aquests drets i el desenvolupament humà"

(UNICEF Argentina, 2021, p. 12).

En aquesta fase, l'anàlisi fa una fotografia de la situació en conjunt, amb tots els nivells i actors implicats. Això inclou tant el govern local com altres àmbits de govern, societat civil i agents clau. És en les fases següents, com en la prioritització, en què es delimitaran les accions específiques que corresponen a l'àmbit de competències del govern local.

Així, la informació clau per a una anàlisi de situació dels drets de la infància es basa en **els drets existents, els garants i els actors**, així com en les potencialitats i la capacitat d'influència dels grups clau.

Recurs

→ [Kit de Herramientas: análisis de situación de Nueva Generación \(UNICEF, 2019\)](#)

Aquest document proporciona preguntes per dur a terme una anàlisi en profunditat de les diferents àrees temàtiques, per exemple, en el moment d'**integrar el gènere en una anàlisi de situació**.

Pel que fa a l'entorn propici, es fan preguntes referents a diferents àmbits, com ara:

- Normes socials i de gènere: *Quines són les normes, els rols i les expectatives de gènere informals i àmpliament acceptades en què es fonamenta el comportament de nenes, nens, adolescents, dones i homes en el context específic?*
- Legislació i política: *Quins tipus de polítiques i marcs jurídics hi ha per prevenir, fer complir i abordar qüestions clau que afecten la igualtat de gènere (per exemple, lleis sobre violència de gènere, lleis educatives, lleis sobre la gestió dels béns i actius, etc.)?*
- Gestió i coordinació: *Hi ha estratègies i objectius clars per aconseguir resultats específics de gènere?*

LA PLANIFICACIÓ DE L'ANÀLISI DE SITUACIÓ: ADAPTACIÓ A L'ENTORN

La multiplicitat de factors que afecten el desenvolupament de la infància i l'adolescència pot variar significativament d'una localitat a una altra. Això genera la necessitat de conèixer el context local en profunditat i parar atenció a àmbits com la demografia, la situació socioeconòmica, la cultura, l'educació i els recursos disponibles al territori, entre d'altres. Per això, se suggereix utilitzar els cinc objectius marc de [Ciutats Amigues de la Infància](#) com a recurs per a l'anàlisi. En aquest sentit, es pot partir de la matriu d'objectius i àrees de treball, en què cada objectiu està desglossat de la manera següent:

TAULA 4.

Matriu d'objectius i àrees de treball de Ciutats Amigues de la Infància

1. DRET A SER VALORAT/ADA, RESPECTAT/ADA I TRACTAT/ADA JUSTAMENT	2. DRET A SER ESCOLTAT/ADA	3. DRET A SERVEIS ESSENCIALS	4. DRET A VIURE EN ENTORNS SEGURS I NETS	5. DRET A SER INFANT
1.1. Donar a conèixer els drets de la infància i la Convenció sobre els Drets de l'Infant.	2.1. Participació significativa de la infància a través de l'Òrgan de Participació Infantil i altres espais.	3.1. Lluita contra la pobresa i les desigualtats d'accés.	4.1. Protecció a la infància i l'adolescència contra tots els tipus de violència.	5.1. Accés a instal·lacions culturals, de lleure i esportives.
1.2. Polítiques locals i planificació no discriminatòries i específiques d'igualtat.	2.2. Protagonisme de la infància.	3.2. Educació i TIC: ajuts, necessitats especials, absentisme, bretxa digital...	4.2. Habitatge, planificació urbana i mobilitat independent i segura per a la infància.	5.2. Vida familiar.
1.3. Comunitats inclusives i protectores, amb atenció a col·lectius vulnerables i situacions concretes.	2.3. Foment de la participació infantil: sensibilització, formació, trobades i normatives.	3.3. Salut i alimentació.	4.3. Acció climàtica favorable a la infància.	5.3. Cultura i joc.
T.1. ESTRUCTURA I POLÍTIQUES locals amb enfocament de drets d'infància: canvis legislatius, formació de personal tècnic i polític, pressupost del Pla Local d'Infància.		T.2. GOVERNANÇA: seguiment de polítiques, mecanisme de coordinació interna i externa, treball amb altres organitzacions al territori, ajuts a entitats que treballen amb la infància, pertinença a xarxes.		

Font: Reconeixement Ciutats Amigues de la Infància. Marc regulador (UNICEF Espanya, 2023).

Aquesta eina s'ha dissenyat per donar suport al personal tècnic dels governs locals en el disseny, el seguiment i l'avaluació de Plans Locals d'Infància i Adolescència d'acord amb els principis de la Convenció sobre els Drets de l'Infant. Cada objectiu marc es desglossa en línies d'acció concretes que promouen la garantia de drets d'infants i adolescents en els contextos locals. A més, cadascuna de les àrees de la matriu ens pot guiar a l'hora de cercar aquesta informació i saber a quina àrea o departament acudir per cercar les dades que necessitem per poder dur a terme l'anàlisi de situació.

Així mateix, les dues àrees transversals permeten integrar enfocaments de bona governança, transversalització dels drets d'infància i sostenibilitat, cosa que assegura una implementació integral que fomenti el benestar i la participació activa de la infància i l'adolescència en les seves comunitats. D'aquesta manera, per exemple, en el cas de l'objectiu relacionat amb l'accés a serveis essencials, a l'àrea de treball 1, relativa a la lluita contra la pobresa i les desigualtats d'accés, en l'informe de situació es pot recollir informació relativa a la pobresa infantil, la situació d'ocupació de les famílies amb fills o filles a càrrec i la situació dels barris o les zones més vulnerables de la localitat, entre d'altres. Per això, pot ser útil orientar-se amb els [indicadors](#) que acompanyen, a Ciutats Amigues de la Infància, cadascun dels objectius i les àrees de treball¹¹.

L'èxit de l'anàlisi dependrà en gran mesura de la implicació i el compromís de tota la comunitat, incloent-hi tots els actors clau per assegurar que el pla reflecteixi adequadament les necessitats i les aspiracions reals de la població. És essencial garantir que la mostra de participants sigui representativa de la població objectiu. Un PLIA basat únicament en dades d'alguns barris, territoris o col·lectius de la ciutat o el poble donarà una visió incompleta de la realitat i tindrà un impacte social limitat.

És fonamental que la configuració dels grups participants s'adreci a tots els infants i adolescents, i presti especial atenció a aquells/es que es troben en una situació de major **vulnerabilitat**, com els infants de famílies amb baixos ingressos o amb discapacitat, de poblacions migrades o sota la tutela de l'Estat al sistema de protecció. Sovint aquests col·lectius són els que més beneficien els processos de participació, ja que permeten introduir una mirada d'equitat en la recollida d'informació. Per això, és essencial involucrar-los en totes les etapes del disseny del pla, des de la planificació fins a l'execució i l'avaluació.

11. Com a requisit per participar en la Convocatòria de Ciutats Amigues de la Infància, totes les entitats locals han d'aportar informació sobre: Participació significativa (Objectiu 2 + Àrea de treball 2.1), Estructures i polítiques locals (Àrea de treball transversal T.1) i Millorar la governança (Àrea de treball transversal T.2), marcades en color blau a la matriu.

A més, cal tenir en compte que les competències de participació varien segons l'edat, així com les necessitats de protecció i les possibilitats de representació dels grups més vulnerables. Per garantir una participació equitativa, cal comptar amb espais dissenyats amb criteris d'equitat, en col·laboració amb entitats locals (per exemple, si hi ha taules d'infància al territori) i associacions que treballin directament amb la infància vulnerable.

EL PUNT DE PARTIDA I ELS INDICADORS DE BASE

En l'anàlisi de situació de la infància, és important que s'hi inclogui informació qualitativa i també quantitativa ¹², una mirada 360° als drets de la infància i adolescència de la localitat. Per això es proposa emprar com a marc per a l'anàlisi els cinc objectius marc de Ciutats Amigues de la Infància, és a dir, analitzar el nivell de benestar i bretxa en la realització dels drets d'infants i adolescents. Per exemple, es poden considerar dades sobre les persones que es troben en situació de vulnerabilitat (discapacitat, possibles situacions de discriminació, etc.), la participació infantil i adolescent (existència d'espais de participació, nombre de participants, mecanismes de rendició de comptes, etc.), l'accés a serveis essencials (els índex d'escolarització, abandonament escolar, salut, salut mental, etc.), l'existència d'un entorn segur i net (declaracions de risc, existència de centres residencials del sistema de protecció, situació de l'entorn urbà, etc.) i les oportunitats de ser infant (accés a activitats esportives i culturals, escoles de famílies, etc.).

Tot això permet fer una fotografia de la situació de la infància i adolescència en un moment del temps. Permet combinar informació qualitativa i quantitativa per saber com és la realització dels drets dels infants i adolescents en les temàtiques que s'analitzen.

12. Per "informació qualitativa" s'entenen les dades descriptives que exploren característiques, percepcions i experiències de manera no numèrica. Són dades que es recullen mitjançant entrevistes, observacions o anàlisis de contingut i que ajuden a entendre el "perquè" i el "com" d'un fenomen. La informació quantitativa està formada bàsicament per dades numèriques que mesuren i comparen variables de manera estadística i responen a preguntes com ara "quant", "quants" o "amb quina freqüència".

En aquest cas, una manera de sintetitzar la informació és fer servir indicadors. Els indicadors base serviran per recollir i analitzar dades que descriguin la situació actual de la infància i l'adolescència en l'àmbit d'actuació del govern local. Per això, cal que siguin rellevants i permetin obtenir una **imatge de la realitat**. Això constitueix una **línia de base**¹³ que serveix de punt de partida, o de referència, per mesurar l'avenç de la implementació del PLIA en etapes posteriors. Aquesta línia de base establirà la situació actual dels indicadors seleccionats.

És important identificar les dades sobre infància i adolescència que ja hi hagi disponibles. A partir d'aquí, cal seleccionar els **indicadors** més representatius del conjunt del govern local. Cal comprovar si són *SMART* (Específics, Mesurables, Assolibles, Rellevants i delimitats en el Temps):

- **Específic:** Deixa clar què està mesurant exactament?
- **Mesurable:** Es poden recollir dades d'aquest tipus?
- **Assolible:** És realista esperar que s'assoleixin els objectius de l'indicador amb el temps i els recursos de què es disposa?
- **Rellevant:** L'indicador capta realment el canvi descrit com a producte/resultat/impacte?
- **Delimitat en el temps:** S'especifica clarament una evolució de l'acompliment de l'indicador en el temps?

Ciutats Amigues de la Infància proposa una bateria de més de **300 indicadors**, agrupats per a cadascun dels cinc objectius marc de la iniciativa i de les àrees de treball de la matriu. D'aquesta manera, la bateria compta amb indicadors per a les diferents temàtiques de drets d'infància, però també de procés, és a dir, per a les diferents mesures que poden implementar els governs locals. Els indicadors que conté la matriu són d'impacte, resultat i procés. Cadascun dels indicadors, a més, identifica el dret de la infància, així com l'objectiu de

13. Descripció detallada de les condicions existents relacionades amb els drets de la infància i l'adolescència en una ciutat, poble o comunitat abans de la implementació de qualsevol intervenció o pla. Serveix com a punt de referència per mesurar avenços, però no implica una avaluació en si mateixa, ja que no emet judicis de valor.

l'Agenda 2030 amb què està relacionat, cosa que permet que les entitats locals analitzin la seva situació respecte a aquest marc de desenvolupament sostenible i a l'avenç en la implementació de la CDI.

Hi ha altres propostes d'indicadors, com ara:

- [Infància en dades.](#)
- [Institut gallec d'estadística.](#)
- [Ajuntament de Barcelona.](#)
- [Propuesta de indicadores de bienestar infantil en España. UNICEF España 2011.](#)

Fer una anàlisi en què les dades quantitatives complementin les qualitatives ens permetrà identificar **quins drets** no es compleixen plenament al territori o sobre quins àmbits no s'estaven recollint dades fins ara, per així introduir mesures noves. El PLIA podrà incloure mesures encaminades a millorar la disponibilitat de dades que contribueixin a prendre millors decisions.

En resum, una bona anàlisi de situació es basa en **tres claus**¹⁴:

1A CLAU: QUE SIGUI ESPECÍFICA I BASADA EN DRETS

Una anàlisi efectiva identifica les **bretxes entre la realitat i el ple gaudi dels drets de la infància**, com s'ha esmentat abans. Una proposta és fer l'anàlisi fent servir com a marc els cinc objectius clau, així com les àrees de la matriu de Ciutats Amigues de la Infància. Això implica garantir el dret de l'infant a ser valorat i respectat, i promou la igualtat i l'eliminació de discriminacions; el dret a ser escoltat mitjançant la participació activa en òrgans i espais comunitaris; l'accés a serveis essencials com ara l'educació, la salut i les tecnologies; el dret a viure en entorns segurs mitjançant la protecció contra la violència i la planificació urbana adaptada, i el dret a ser infant mitjançant el suport al seu desenvolupament al si de la família, així com l'accés al joc, la cultura i l'oci.

14. *Manual para elaborar planes locales de infancia y adolescencia* (Junta d'Andalusia, 2020).

Aquest enfocament permet que les polítiques locals prioritzin la protecció i promoció dels drets de la infància, involucrant activament infants i adolescents en les decisions que afecten les seves vides.

2A CLAU: QUE SIGUI COLLECTIVA

Aquest enfocament implica adoptar una **perspectiva inclusiva i participativa**, que integri tant els diferents agents locals com la població infantil i adolescent en l'anàlisi del benestar social. La participació no és només un component desitjable, sinó un dret fonamental (Art. 12), per la qual cosa és essencial establir mecanismes que permetin a cada infant o adolescent expressar els seus punts de vista sobre les realitats a què s'enfronten. Així mateix, és clau identificar quins agents locals estan involucrats en el benestar de la infància al govern local (associacions juvenils, famílies, professionals que treballen amb la infància i l'adolescència, etc.) i enfortir la seva col·laboració. L'anàlisi ha d'incloure espais col·lectius on es debati de manera estructurada i amb equitat per tal de garantir que la perspectiva de la infància sigui escoltada i tinguda en compte per construir solucions compartides.

3A CLAU: QUE SIGUI CONCRETA I ORIENTADA A L'ACCIÓ

De tot allò estudiat, entre els diferents col·lectius implicats cal consensuar quins aspectes són els **més greus i urgents** per atendre durant els propers anys, sempre des de l'enfocament de drets. Per això, és fonamental preguntar: Quins problemes impedeixen el compliment dels drets de la infància i l'adolescència al govern local? Quines necessitats detectades representen una barrera per al seu desenvolupament integral?

Les barreres són aquells obstacles que impedeixen que infants i adolescents accedeixin plenament als seus drets i puguin assolir-ne el màxim potencial de desenvolupament.

Per abordar les causes estructurals, se suggereix aprofundir en preguntes com: Quines són les polítiques, normes o pràctiques que creen o perpetuen aquestes barreres? Quins factors socioeconòmics o culturals contribueixen a aquestes dificultats? Com afecten les desigualtats estructurals l'accés d'infants i adolescents als drets?

A tall de resum, els passos que guiarien el procés serien els següents:

- 1. Identificar barreres immediates i causes visibles:** Recollir evidències i testimonis que ajudin a comprendre els problemes més urgents.
- 2. Analitzar causes subjacents:** Aprofundir en els factors estructurals, com ara manca de recursos, desigualtats econòmiques o pràctiques discriminatòries.
- 3. Definir prioritats participatives:** Treballar amb tots els actors implicats per determinar quines d'aquestes causes són més fàcilment abordables des del govern local.

L'objectiu és prioritzar accions que no només responguin a les mancances immediates, sinó que també assentin les bases per garantir de manera sostenible l'accés als drets d'infants i adolescents. Més endavant, en aquest mateix bloc s'aprofundeix en l'anàlisi de colls d'ampolla.

QUINES DADES HEM DE RECOLLIR PER ELABORAR L'ANÀLISI DE SITUACIÓ?

Després d'establir un equip motor format per personal tècnic del govern local, es començarà per analitzar i classificar la informació disponible, diferenciant segons la font entre:

- Dades secundàries (ja existents i accessibles)
- Dades primàries (que s'han de recollir de manera directa)

Tots dos tipus de dades són fonamentals per a l'anàlisi de situació: la combinació de dades de diferents tipus donarà lloc a una anàlisi de situació que, en conjunt, esdevindrà la base per a una presa de decisions fonamentada, és a dir, basada en evidència ¹⁵.

És recomanable recollir primer la informació de fonts secundàries, ja que ens permetrà tenir un primer esbós de la situació de la infància i l'adolescència del territori i poder afinar en la recollida de les dades de manera directa (dades primàries).

Sempre que sigui possible, s'aconsella presentar les dades desglossades per sexe i/o gènere, barris, situació socioeconòmica, grups d'edats, situació de discapacitat, etc. Això enriqueix l'anàlisi i permet prendre decisions fonamentades, eficaces i el màxim d'objectives possible aplicant, a més, criteris d'equitat. Així, en les fases següents de disseny del PLIA es podrà donar prioritat a col·lectius més vulnerables.

A continuació, es presenta una tipologia d'[indicadors](#) i dades útils per descriure i analitzar la situació de la infància i l'adolescència. Per assegurar que la informació es reculli de manera coherent i facilitar-ne l'anàlisi posterior, es recomana estructurar les dades¹⁶ al voltant dels 5 objectius alineats amb la Convenció sobre els Drets de l'Infant (CDI). D'aquesta manera s'integren fonts de dades primàries i secundàries en un marc sistemàtic i organitzat.

No obstant això, és imprescindible comptar amb informació demogràfica general com a base per a l'anàlisi de la situació de la infància i l'adolescència al govern local, és a dir, les dades totals i en percentatge de la població infantil (de 0 fins a 18 anys) desglossada per factors relacionats amb la vulnerabilitat: situació de discapacitat, edat, sexe/gènere, nacionalitat, origen ètnic i/o cultural, etc.

Es proposa recollir i analitzar la resta d'informació d'acord amb les dimensions establertes en la matriu d'objectius i àrees de treball de Ciutats Amigues de la Infància.

15. La recollida de dades per a l'anàlisi de situació ha de complir estrictament amb la normativa vigent en matèria de protecció de dades, especialment el [Reglament General de Protecció de Dades \(RGPD\)](#) i la [Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals \(LOPDGDD\)](#). És imprescindible garantir el consentiment informat i explícit de les persones tutores legals, en el cas de menors de 14 anys, o del mateix adolescent si té 14 anys o més, i assegurar-se que compregui clarament el propòsit i l'ús de les dades. A més, l'anàlisi de situació s'ha d'adaptar als estàndards ètics internacionals de recerca amb infants, com els que estableix [UNICEF](#).

16. Annexos a les bases per a la [Convocatòria 2024 al Reconeixement de Ciutats Amigues de la Infància](#).

TAULA 5. Matriu d'objectius, àrees de treball, exemples d'informació i indicadors per a la recollida de dades

DRET	ÀREA DE TREBALL	EXEMPLE D'INFORMACIÓ A OBTENIR I INDICADORS*
 <p>1. Dret a ser valorat/ada, respectat/ada i tractat/ada justament</p>	1.1. Donar a conèixer els drets de la infància i la Convenció sobre els Drets de l'Infant.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dades relatives a la percepció d'infants i adolescents sobre els seus drets i el seu reconeixement a la comunitat. ✓ Programes de sensibilització i formació sobre els drets de la infància.
	1.2. Polítiques locals i planificació no discriminatòries i específiques d'igualtat.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Factors ètnics i culturals. ✓ Situacions de discriminació. ✓ Polítiques locals d'igualtat i no-discriminació. ✓ Nombre de programes educatius d'atenció i suport a infants i adolescents amb discapacitat. ✓ Nombre de programes d'inclusió i foment de la cohesió social per atendre infants i adolescents d'origen migrant.
	1.3. Comunitats inclusives i protectores, amb atenció a col·lectius vulnerables i situacions concretes.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nivells de cohesió social a la localitat, amb especial èmfasi en col·lectius vulnerables. ✓ Nombre de programes d'inclusió i foment de la cohesió social per atendre infants i adolescents LGTBI.
 <p>2. Dret a ser escoltat/ada</p>	2.1. Participació significativa de la infància a través de l'Òrgan de Participació Infantil i altres espais.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Trajectòria de participació infantil i adolescent de la localitat. ✓ Associacionisme i iniciatives ciutadanes que tenen relació amb la població infantil i adolescent. ✓ Nombre d'espais de participació infantil i juvenil. ✓ Nombre de comunicacions adaptades per a infants i adolescents.
	2.2. Protagonisme de la infància	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Impacte de la participació infantil a la localitat: influència en projectes, accions i decisions preses. ✓ Presència de pressupostos participatius adreçats a la infància. ✓ Nombre de projectes participatius adreçats a la infància engegats en l'àmbit del govern local. ✓ Nombre d'activitats/projectes autogestionats liderats pel consell d'infància i adolescència. ✓ Nombre d'activitats de rendició de comptes realitzats amb responsables polítics.
	2.3. Foment de la participació infantil: sensibilització, formació, trobades i normatives.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nombre de tallers i activitats realitzats per fomentar la participació infantil, adolescent i juvenil. ✓ Nombre de normatives locals elaborades amb la participació de la infància i l'adolescència.

* Aquests indicadors són exemples. Es recomana consultar la bateria completa indicada anteriorment.

Continua a la pàgina següent →

← Ve de la pàgina anterior

3. Dret a serveis essencials

DRET	ÀREA DE TREBALL	EXEMPLE D'INFORMACIÓ A OBTENIR I INDICADORS*
3. Dret a serveis essencials	3.1. Lluita contra la pobresa i les desigualtats d'accés.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Situació socioeconòmica i laboral de les famílies amb fills i filles a càrrec. ✓ Dades de pobresa infantil i desigualtats d'accés a serveis. ✓ Situacions de vulnerabilitat social (manca material severa, nivells de pobresa infantil i material i infrahabitatge). ✓ Nombre de programes per atendre infants i adolescents en risc de pobresa i/o exclusió social.
	3.2. Educació i TIC: ajuts, necessitats especials, absentisme, bretxa digital...	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Situació del dret a l'educació: taxa d'escolaritat per cicle educatiu, titularitat dels centres, etc. ✓ Accés efectiu a l'educació de col·lectius vulnerables per discapacitat, situació socioeconòmica o altres. ✓ Taxa d'absentisme i abandonament escolar. ✓ Usos de Tecnologies de la Relació, la Informació i la Comunicació (TRIC) per part de la infància i l'adolescència. ✓ Nombre d'infants i adolescents que participen en els programes de reforç escolar. ✓ Nombre de programes educatius de suport als infants i adolescents migrants.
	3.3. Salut i alimentació.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Estat de salut (incloent-hi la salut mental), situacions de malnutrició i sobrepès, consum de substàncies nocives i prevalença de malalties. ✓ Nombre d'infants i adolescents atesos als programes d'atenció a la salut mental de la infància i adolescència.
4. Dret a viure en entorns segurs i nets	4.1. Protecció a la infància i l'adolescència contra tots els tipus de violència.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Situacions de maltractament, abandonament o altres factors relacionats amb la protecció davant de tot tipus de violència. ✓ Nombre d'infants amb expedients de risc oberts. ✓ Nombre de plans de família (o similar) oberts per serveis socials, tipologia d'aquests plans, nombre d'infants inclosos, etc. ✓ Nombre de persones participants en els programes preventius per erradicar la violència contra la infància.
	4.2. Habitatge, planificació urbana i mobilitat independent i segura per a la infància.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nombre de famílies en situació d'infrahabitatge. ✓ Condicions urbanístiques, mediambientals (zones verdes, arbrat a la localitat, etc.) i de mobilitat que afectin els infants i adolescents. ✓ Percentatge de centres escolars que participen en programes educatius de promoció de l'ús quotidià de la bicicleta i seguretat viària. ✓ Quilòmetres de carrils bici (sense cotxes) amb què compta el govern local.
	4.3. Acció climàtica favorable a la infància.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Anàlisi dels riscos del canvi climàtic en la infància de la localitat: inundacions, onades de calor, incendis, pujades del nivell del mar, sequeres, etc. ✓ Nombre de centres escolars que tenen horts. ✓ Nombre d'espais que poden servir de refugis climàtics per a la infància. ✓ Percentatge de centres escolars que tenen cobertes verdes, jardins, jardins verticals, sostres verds, etc. (qualsevol opció és vàlida) respecte al total de centres del govern local.

* Aquests indicadors són exemples. Es recomana consultar la bateria completa indicada anteriorment.

Continua a la pàgina següent →

← Ve de la pàgina anterior

DRET	ÀREA DE TREBALL	EXEMPLE D'INFORMACIÓ A OBTENIR I INDICADORS*
5. Dret a ser infant	5.1. Accés a instal·lacions culturals, de lleure i esportives.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Accessibilitat dels recursos culturals, esportius i de lleure, discriminada per gèneres i situació de discapacitat. ✓ Recursos culturals, esportius, de lleure i temps lliure del territori relacionats amb la infància i l'adolescència. ✓ Nombre d'infants i adolescents amb discapacitat que participen en programes d'esport adaptat.
	5.2. Vida familiar.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existència i trajectòria de programes de criança positiva i/o de suport a les famílies. ✓ Nombre de persones que participen en els programes d'orientació i acompanyament a nuclis familiars reagrupats o en procés de reagrupació.
	5.3. Cultura i joc.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existència de normatives locals que afavoreixen el dret al joc. ✓ Situació de l'accés a la cultura i al joc en les diferents etapes de la infància i l'adolescència. ✓ Nombre de parcs i zones de joc nous que es construeixen durant l'any.

*. Aquests indicadors són exemples. Es recomana consultar la bateria completa indicada anteriorment.

T.1. ESTRUCTURA I POLÍTIQUES locals amb enfocament de drets d'infància: canvis legislatius, formació de personal tècnic i polítics, pressupost del Pla Local d'Infància.

- ✓ Descripció d'altres polítiques locals (joventut, equitat, dona, adaptació al canvi climàtic, urbanística, etc.) i la seva adaptació a un enfocament de drets d'infància.
- ✓ Nivell de coneixement del personal del govern local (tant tècnic com polític) dels drets d'infància i les formacions rebudes.
- ✓ Pressupost que ha invertit fins ara el govern local en totes les accions adreçades a la infància.
- ✓ Normatives locals modificades o elaborades per tal d'alinear-les amb l'enfocament de drets de la infància.

T.2. GOVERNANÇA: Seguiment de polítiques, mecanisme de coordinació interna i externa, treball amb altres organitzacions al territori, ajuts a entitats que treballen amb la infància, pertinença a xarxes.

- ✓ Existència de mecanismes o espais de coordinació, tant a l'interior del govern local (taula d'absentisme) com a l'exterior (amb entitats del tercer sector), encaminats a coordinar temàtiques relacionades amb la infància.
- ✓ Trajectòria de col·laboració, mitjançant ajuts, concerts o altres recursos, amb entitats del tercer sector per implementar projectes o accions adreçades a la infància.
- ✓ Trajectòria de l'entitat local en xarxes de col·laboració relacionades amb la infància: ciutats educadores, ciutats pel clima, etc.

Font: Elaboració pròpia, basada en UNICEF Espanya, 2019.

Com recollim les dades secundàries? ¹⁷

El procés de recollida de dades ens permetrà obtenir una aproximació de la realitat de manera prèvia a la fase de generació de dades secundàries a través de mètodes participatius.

La recollida d'informació quantitativa sobre la població infantil i adolescent (de 0 a 18 anys) al govern local s'ha de basar en dades provinents de diverses fonts. Això inclou tant dades administratives generades pel govern local, com els registres del padró o els serveis socials —considerats com a fonts principals per reflectir la realitat local—, així com dades estadístiques i informes d'altres entitats, que s'utilitzen com a fonts secundàries.

En lloc de limitar-se a un inventari de recursos, l'anàlisi ha d'aprofundir en com aquests serveis faciliten o, per contra, dificulten l'exercici efectiu dels drets d'infants i adolescents. Aquest enfocament integral permetrà identificar no només les accions realitzades (o no) a favor de la infància, sinó també les àrees de millora necessàries per garantir els seus drets.

Per exemple:

- **Serveis socials:** A més de conèixer quants expedients de risc existeixen, cal analitzar aspectes clau com la durada dels expedients, els tipus de vulnerabilitat i altres elements que permetin identificar barreres o necessitats específiques no ateses.
- **Educació:** Nombre d'infants i adolescents en cada etapa educativa, segregats per sexe/gènere i tipus de centre, taxes d'abandonament o fracàs escolar i competències en àrees clau com matemàtiques o comprensió lectora.
- **Salut:** Principals morbiditats que afecten la infància, estadístiques relacionades amb salut mental (incloent-hi els intents de suïcidi),

17. Les dades secundàries són dades que ja han recollit diferents organismes o institucions i estan disponibles per a l'anàlisi immediata. Permeten estalviar temps i recursos, ja que ofereixen una primera visió del context local. En canvi, les dades primàries són les que es recullen expressament per al pla i aporten informació actual i específica del territori.

malnutrició (com ara obesitat o altres), hores d'esport practicades a la setmana, etc.

- **Violència contra la infància:** Indicadors sobre assetjament, violència de gènere o altres tipus de violència a l'entorn escolar i comunitari.

Aquest **enfocament integral** permetrà que l'anàlisi de situació no només reflecteixi les accions realitzades, sinó també les **àrees de millora necessàries** i les **barreres estructurals** que limiten la realització dels drets de la infància. D'aquesta manera, l'anàlisi de situació es converteix en una eina per comprendre l'estat dels drets en lloc de centrar-se exclusivament en els recursos o serveis disponibles, cosa que evita la confusió entre una anàlisi de situació de drets i un mapatge de recursos.

La primera font a què podem acudir són **les memòries i els informes del govern local** que s'han publicat prèviament. Per exemple, els **servicis socials** d'atenció primària solen comptar amb avaluacions d'anys anteriors que poden ajudar a entendre les tendències locals. De la mateixa manera, les **universitats** o els **centres de recerca** poden haver publicat algun estudi sobre àmbits concrets de la infància i l'adolescència al territori.

D'altra banda, sempre cal consultar el **padró municipal i fonts oficials i estadístiques fiables**, tant locals com regionals. Aquestes fonts solen incloure informació sobre indicadors demogràfics, educatius, de salut, etc., que poden ser útils a l'hora de comparar el govern local amb el seu entorn. Algunes de les fonts més destacades i fiables de dades secundàries són:

- **Infància en dades:** és una eina adreçada a professionals o a qualsevol persona que vulgui accedir a les principals dades disponibles sobre les dimensions bàsiques del benestar de la infància i de l'adolescència.
- **Institut Nacional d'Estadística (INE):** produeix informació estadística de màxima qualitat sobre nombrosos àmbits de gran interès, com ara demografia, pobresa infantil, educació i salut, entre d'altres, per afavorir així la presa de decisions correctes.

→ En l'àmbit autonòmic també trobem instituts d'estadística:

- **Andalusia:** [Institut d'Estadística i Cartografia d'Andalusia \(IECA\)](#)
- **Aragó:** [Institut Aragonès d'Estadística \(IAEST\)](#)
- **Astúries:** [Societat Asturiana d'Estudis Econòmics i Industrials \(SADEI\)](#)
- **Illes Balears:** [Institut d'Estadística de les Illes Balears \(IBESTAT\)](#)
- **Canàries:** [Institut Canari d'Estadística \(ISTAC\)](#)
- **Cantàbria:** [Institut Càntabre d'Estadística \(ICANE\)](#)
- **Castella i Lleó:** [Direcció General de Pressupostos i Estadística](#) (no compta amb un institut independent, però depèn de la Junta de Castella i Lleó)
- **Castella-la Manxa:** [Institut d'Estadística de Castella-la Manxa \(IECM\)](#)
- **Catalunya:** [Institut d'Estadística de Catalunya \(Idescat\)](#)
- **Comunitat Valenciana:** [Institut Valencià d'Estadística \(IVE\)](#)
- Extremadura: [Institut d'Estadística d'Extremadura \(IEEX\)](#)
- **Galícia:** [Institut Gallec d'Estadística \(IGE\)](#)
- Madrid: [Institut d'Estadística de la Comunitat de Madrid](#)
- **Múrcia:** [Centre Regional d'Estadística de Múrcia \(CREM\)](#)
- **Navarra:** [Institut d'Estadística de Navarra \(Nastat\)](#)
- **País Basc:** [Institut Basc d'Estadística \(EUSTAT\)](#)
- **La Rioja:** [Institut d'Estadística de La Rioja \(IEN-Rioja\)](#)
- **Ceuta i Melilla:** No tenen instituts d'estadística propis, però l'Institut Nacional d'Estadística (INE) sol recollir i gestionar les dades.

→ En alguns territoris podem trobar organismes com les **diputacions**, que compten amb programes de recollida de dades que brinden informació local valuosa.

Cada diputació té diferents enfocaments i recursos en funció de la seva estructura i necessitats locals, i moltes tenen observatoris, oficines d'estadística, o serveis d'anàlisi territorial. Exemple:

- Diputació de València: [Servei d'Assistència i Recursos Municipals \(SARC\)](#).
- Diputació de Barcelona: [Programa HERMES](#).
- Diputació Foral de Biscaia: [Observatori Socioeconòmic de Biscaia](#).
- Diputació de Sevilla: [Servei d'Arxiu i Publicacions](#).

→ [Observatori de la Infància](#): se sustenta en un sistema d'informació centralitzat i compartit amb capacitat per vigilar i fer un seguiment del benestar i la qualitat de vida de la població infantil i adolescent, i de les polítiques públiques que afecten els infants i adolescents en relació amb el seu desenvolupament, implantació i efectes en aquesta població. A més, és important destacar l'existència d'observatoris autonòmics, com ara l'[Observatori de la Infància i Adolescència d'Andalusia](#), que es dediquen a l'anàlisi i el seguiment del benestar i la qualitat de vida de la població infantil i adolescent als seus respectius territoris.

→ Finalment, també hi ha moltes **ONG que treballen en l'àmbit de la infància** i l'adolescència i que publiquen informes periòdics que poden aportar dades locals rellevants, sobretot pel que fa a col·lectius en situació de vulnerabilitat. Per exemple:

- [Càritas espanyola](#)
- [Secretariado Gitano](#)
- [EAPN](#)
- [Plataforma d'organitzacions d'infància](#)
- [UNICEF Espanya](#)

Com recollim les dades primàries? ¹⁸

Un cop estudiades les dades secundàries disponibles, podem procedir a recollir dades primàries a través de diversos mètodes, els quals contribuiran a configurar una imatge concreta de la realitat local. Per tal de recollir aproximacions de les persones participants, tenim a la nostra disposició una gran diversitat d'opcions que, en conjunt, proporcionaran una visió multidimensional de la problemàtica i aniran creant consens respecte al Pla Local d'Infància i Adolescència.

Les dades primàries seran clau per ampliar, complementar i contrastar la informació secundària. Per recollir aquest tipus de dades, podem fer ús de metodologies participatives com ara enquestes, entrevistes, grups de discussió o tallers participatius, entre d'altres, que ens permetran obtenir informació directa i actualitzada i, sobretot, recollir la visió de la infància i l'adolescència a través de metodologies adaptades a les seves necessitats.

A més de les dades generades específicament per a aquesta anàlisi, és important considerar les **dades internes existents** als serveis locals, com ara plans de treball amb famílies en serveis socials, dades sobre ús de biblioteques o instal·lacions esportives, o registres de casos relacionats amb violència. Tot i que aquestes dades ja existeixen en brut, s'han de recollir, netejar i processar per extreure'n informació útil que complementi l'anàlisi i enriqueixi l'anàlisi de situació amb una perspectiva més específica del context local.

A més d'aportar el **context local específic**, les dades primàries conduiran a la **identificació de necessitats no cobertes** que no solen reflectir-se en estadístiques o fonts de dades quantitatives, les quals sovint presenten limitacions i no tenen desglossament local. Una altra utilitat d'aquest tipus de dades és la capacitat de **detecció de tendències emergents** que encara no han estat recollides per les fonts oficials. També ens ajuden a arribar a collectius que potser no han estat prou tinguts en compte en la fase prèvia. A més, la informació qualitativa obtinguda permetrà captar sentiments, percepcions i opinions, cosa que oferirà una entesa més profunda que complementarà les dades quantitatives. Per això, les dades primàries constituïran un dels pilars fonamentals de l'anàlisi de situació.

18. Per obtenir més informació sobre aquest apartat, consulteu la [Guía metodológica para garantizar mecanismos y procesos de levantamiento de opinión y participación efectiva de niños, niñas y adolescentes](#) (UNICEF Xile, 2022).

Els informadors clau que tindrem en compte per recollir aquestes dades seran:

- Infants i adolescents
- Familiars i tutors/es
- Professionals del govern local
- Altres professionals, associacions i entitats amb accions dirigides a la infància i adolescència:
 - Professorat i personal educatiu.
 - Professionals d'entitats del tercer sector que treballen amb infància i adolescència.
 - Professionals de la sanitat i altres àmbits vinculats a la infància i l'adolescència (cossos i forces de seguretat de l'Estat, esport, temps lliure, lleure, etc.).

Quanta informació hem de recollir?

Quan vegem que comptem amb informació suficient en funció dels criteris abans assenyalats (diversitat territorial, d'edat, de gènere, cultural i socioeconòmica), podem concloure que disposem de les dades suficients per poder processar i elaborar les propostes del PLIA.

Les **fases principals** per posar en marxa les eines per a l'anàlisi de situació es poden resumir en els passos següents:

- **Definir els objectius:** determinar el tipus d'informació que es vol recollir.
- **Triar la metodologia:** seleccionar les tècniques i eines adequades que es faran servir per assolir els objectius.
- **Identificar els participants clau:** escollir persones representatives dels diferents grups o sectors rellevants per a l'anàlisi.

- **Designar facilitadors/es:** seleccionar les persones que guiaran i moderaran les dinàmiques.
- **Preparar l'espai i els materials necessaris:** adaptar l'entorn i disposar dels recursos necessaris per a l'activitat.
- **Realització de les accions de recollida d'informació.**
- **Neteja i organització de les dades i la informació, anàlisi dels resultats i comparació amb altres fonts:** examinar les contribucions de cada participant i triangular-les amb altres fonts d'informació ja recollides.

Les quatre eines esmentades són les enquestes, les entrevistes i els grups de discussió, l'observació directa i els mapes de la comunitat, que es desenvolupen a continuació.

Eines per a la recollida de dades primàries

A més de tenir el **Consell Local d'Infància i Adolescència o altres espais de participació d'infants i adolescents**, o en cas que no n'hi hagi cap, en aquest apartat s'introdueixen **quatre eines** que poden resultar útils per recollir informació de manera directa sobre la situació de la infància i l'adolescència en l'àmbit local: enquestes, observació directa, entrevistes i grups de discussió, i mapes de la comunitat.

En tot cas, és fonamental assegurar-se que el procés sigui inclusiu i respectuós, i que s'adapti a les necessitats d'infants i adolescents, per exemple, en el llenguatge. També se'ls ha d'informar del motiu de la consulta i l'aixecament de dades. Finalment, cal tenir en compte que involucrar aquest grup d'edat comporta temps i esforç, a més de requerir capacitats i coneixements específics. Els temps i els espais també seran importants, en funció del tipus de participació que es vulgui assolir.

Per arribar a la població d'infants i adolescents, haurem de comptar amb la col·laboració dels centres educatius, equipaments i recursos dirigits a la infància

i adolescència, com ara centres cívics, biblioteques, ludoteques, espais juvenils i centres d'oci educatiu, així com d'entitats de temps lliure i totes aquelles que treballin amb infants i adolescents, especialment amb els/les que es troben en situació de risc de vulnerabilitat o experimenten més bretxes en la realització dels seus drets.

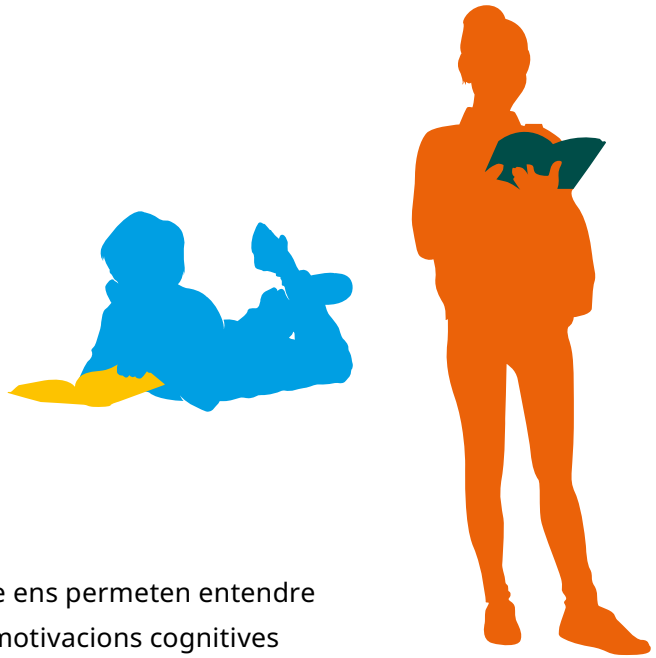
En aquest sentit, si bé hi ha metodologies de mostreig que poden afinar molt quant a la representativitat de la població del territori, cal tenir en compte que solen ser procediments costosos i que necessiten persones expertes que els implementin per garantir-ne la fiabilitat. A més, en el cas de recollir l'opinió d'infants i adolescents, sol ser complicat elaborar mostres que tinguin una alta representativitat estadística. Per això, hem d'aplicar criteris a la recollida de la informació que, tot i no ser metodologies estrictes de mostreig probabilístic, ens facilitin la reducció de biaixos com ara els que podrien produir-se, per exemple, si es recollís només l'opinió de famílies de barris de rendes més altes.

Consideracions ètiques i de protecció de dades en consultes amb infància i adolescència

Tota consulta específica adreçada a infants i adolescents ha de comptar amb les autoritzacions corresponents dels seus tutors legals i amb el consentiment informat dels mateixos infants.

En les enquestes anònimes es recomana valorar la necessitat d'un consentiment informat previ i garantir que la informació recollida respecti els principis de confidencialitat i protecció de dades, d'acord amb la normativa vigent.

1. ENQUESTES

Les enquestes contenen preguntes organitzades que ens permeten entendre diferents aspectes d'un problema. Poden descobrir motivacions cognitives o socials darrere de comportaments com **actituds, creences i normes comunitàries**. Generalment, s'utilitzen **formats de resposta tancada** (és a dir, amb opcions de resposta preestablertes), com ara qualificar el grau d'acord amb una afirmació en una escala de Likert. Per exemple, una enquesta pot preguntar sobre la percepció dels pares respecte a l'accessibilitat econòmica d'activitats extraescolars al territori utilitzant una escala de l'1 (molt poc accessibles) al 7 (molt accessibles).

A través de la difusió i realització d'enquestes, podrem recollir dades quantitatives i qualitatives sobre necessitats, opinions i experiències d'actors clau com entitats, personal tècnic del govern local, famílies o el grup d'infants i adolescents, entre d'altres.

Es tracta d'un mètode útil per quantificar paràmetres i per arribar a un nombre ampli de participants pel fet de poder-se fer **en persona o en línia** a través de diferents eines digitals (assegurant sempre que es garanteixi la protecció de dades), mitjançant les quals podem crear formularis, editar-los, compartir-los i desar les respostes de manera anònima. Un cop obtingudes les respostes, podem representar-les gràficament per analitzar millor les dades.

Els qüestionaris s'han d'elaborar segons el col·lectiu al qual s'adrecen. Haurem de crear plantilles diferents per a infants i adolescents, tècniques del govern local, organitzacions, entitats, grups que atenguin la infància i/o adolescència, famílies i tutors, etc. Com s'ha assenyalat anteriorment, cal tenir sempre present que la participació d'infants i adolescents en aquest tipus d'enquestes ha de complir les normatives legals i ètiques.

Per assegurar que les enquestes siguin útils i estiguin ben enfocades, cal considerar acuradament els elements clau de la seva estructura i contingut. A continuació, es detallen els aspectes fonamentals que cal tenir en compte en el desenvolupament d'una enquesta.

1. INTRODUCCIÓ I EXPLICACIÓ DE LA FINALITAT

- a. **Objectiu i finalitat:** Abans de començar amb les preguntes, l'enquesta ha d'incloure una breu introducció en què se n'expliqui la finalitat. Això ajuda a fer que les persones participants entenguin per què se'ls fa una consulta i com les seves respostes contribuiran al desenvolupament de plans locals que millorin el benestar de la infància i l'adolescència i afavoreixin el desenvolupament del conjunt de la comunitat.
- b. **Confidencialitat i privadesa:** Com ja s'ha esmentat, és fonamental indicar com es protegirà la privadesa de la informació i en quina mesura les dades es tractaran de manera anònima o confidencial, segons correspongui.

2. PREGUNTES DE CONTEXT I PERFIL DE LA PERSONA ENQUESTADA

- a. **Dades sociodemogràfiques bàsiques:** Informació que permeti caracteritzar les persones participants en termes generals que facin possible desglossar les respostes, com ara l'edat, el gènere, l'origen, el grup a què pertanyen (professió i sector d'activitat).
- b. **Situació personal:** En el cas d'enquestes a famílies i tutors, es poden incloure preguntes que ajudin a contextualitzar la situació socioeconòmica i familiar, com ara el nombre de fills/es, l'estructura familiar, la situació laboral, els ingressos, etc.

3. SEGMENTACIÓ D'ENQUESTES SEGONS EL PÚBLIC DESTINATARI

Adaptació de les preguntes: Atès que l'enquesta s'adreça a públics diferents, cal personalitzar-ne el llenguatge i el contingut perquè sigui comprensible i rellevant. Es recomana crear diferents qüestionaris adaptats als grups següents:

- **Infants i adolescents:** Preguntes adequades per a l'edat, amb llenguatge clar i opcions de resposta accessibles (per exemple, dibuixos, escales de cares somrients o tristes per als infants més petits, etc.). Disposaran d'informació sobre el seu nivell de felicitat, si practiquen esport, si tenen dificultats educatives, el tipus de dieta que fan, si poden anar de vacances alguns dies a l'any, si se senten escoltats o escoltades, la seva percepció sobre la violència o la discriminació, el seu nivell de satisfacció amb els serveis i recursos del govern local, etc.
- **Famílies i tutors:** Preguntes enfocades a la percepció sobre les necessitats dels seus fills/es, l'accessibilitat de serveis i recursos locals (com ara els relacionats amb ajudes per a la criança), les dificultats amb què es troben en el seu rol de persones cuidadores, el tipus de violència que pot patir la infància, el seu nivell de satisfacció amb els serveis i recursos del govern local, les percepcions sobre situacions de discriminació, etc.
- **Professionals del govern local:** Preguntes orientades no només al coneixement tècnic sobre la implementació de polítiques i serveis disponibles, la seva efectivitat i les àrees de millora, sinó també sobre la situació de la infància amb què treballen, les tendències observades, els desafiaments, els recursos disponibles i la realització dels drets en el seu àmbit d'acció.
- **Organitzacions i entitats socials:** Preguntes que permetin entendre a quins desafiaments s'enfronten a l'hora de treballar amb la infància, els recursos de què disposen i les seves necessitats.

4. PREGUNTES ESPECÍFIQUES SOBRE NECESSITATS I PERCEPCIONS

- a. Identificació de necessitats: Per a la identificació de necessitats, cal estructurar l'anàlisi al voltant dels cinc objectius de drets de Ciutats Amigues de la Infància, seguint les àrees definides a la matriu. Aquest marc assegura que es considerin tant els drets fonamentals com les accions específiques necessàries per garantir-ne el compliment.
- b. Percepció sobre serveis existents: Preguntes dirigides a conèixer com es valoren els serveis actuals per a la infància i l'adolescència, i a identificar-ne les fortaleces i les mancances que cal abordar.
- c. Experiències personals o professionals: Preguntes obertes i tancades que permetin a les persones compartir situacions concretes o percepcions sobre l'impacte dels serveis i les polítiques d'infància a les seves vides quotidianes o àrees de treball.

5. ESPAI PER A PROPOSTES I SUGGERIMENTS

Després de les preguntes, es pot incloure una secció final en què es convidi les persones participants a aportar idees o suggeriments sobre les millores que s'haurien d'implementar per atendre millor la infància i l'adolescència.

6. AGRAÏMENT

Per acabar, es pot incloure un tancament que agraeixi la participació i la col·laboració de totes les persones en el procés, cosa que també fomenta el compromís i anima a participar en futures accions.

Recomanacions per fer enquestes amb infància i adolescència

Per tal de mantenir el compromís i l'interès al llarg del procés de participació infantil i adolescent, caldrà formular les preguntes **de manera divertida i apropiada** per a l'edat i el context. Així mateix, el llenguatge haurà de ser **fàcil d'entendre i clar per tal de no crear ambigüitats**. Per aconseguir-ho, es poden fer les mateixes preguntes, però incloure diferents opcions de resposta segons l'edat. Tot i així, es recomana fer enquestes a partir dels 11-12 anys. Això els permet comprendre i respondre de manera més efectiva qüestionaris estructurats.

En sol·licitar la col·laboració de centres educatius i entitats, és important fer reunions informatives amb les seves autoritats o persones responsables per comunicar els objectius del futur PLIA, destacar la importància de la seva participació (i la de la infància i l'adolescència), així com detallar les característiques del procés de recollida d'informació que es durà a terme.

Així mateix, sempre que sigui possible es recomana que siguin les tutores i el personal educatiu i/o professional qui interactuï amb infants i adolescents per recollir la informació, ja sigui en paper o mitjançant modalitats en línia, sempre respectant les regulacions de protecció de dades i de la infància esmentades abans.

Finalment, atès que es tracta d'infants i adolescents, caldrà convidar-los a participar en l'enquesta **de manera amigable i segura** per tal que se sentin en confiança. A més, com que es recull informació de persones menors d'edat, cal comptar sempre amb el seu **consentiment informat** i el dels seus tutors legals, així com fer saber a totes dues parts quina és la finalitat del projecte i quin efecte hi tindrà la seva participació. Aquest consentiment pot difondre's i signar-se a través de la mateixa eina en línia.

La taula que s'inclou a continuació mostra les dimensions que haurien de preveure les enquestes, així com exemples de preguntes que es podrien fer en funció de les persones destinatàries.

TAULA 6.

Exemples de preguntes en relació amb els cinc drets marc de Ciutats Amigues de la Infància

OBJECTIU	INFANTS I ADOLESCENTS	FAMILIARS I TUTORS/ES	PROFESSIONALS DEL GOVERN LOCAL	ALTRES PROFESSIONALS, ASSOCIACIONS I ENTITATS
<p>1. Dret a ser valorat/ada, respectat/ada i tractat/ada justament</p>	<p>En quina mesura sents que et tracten amb respecte i equitat a la teva escola, família i comunitat? (1= Gens respectat/ada, 10 = Totalment respectat/ada)</p>	<p>Considereu que el vostre fill/a és tractat/ada amb equitat i respecte als entorns que freqüenta? (1= Gens, 10 = Totalment)</p>	<p>Quines situacions de discriminació considereu que es produeixen en la localitat/ciutat? Quins creieu que en són els motius? Quines polítiques locals considereu necessàries per fomentar l'equitat i la no-discriminació?</p>	<p>La vostra organització treballa amb infància en situació de vulnerabilitat? Quins tipus de situacions aborda? Quants infants atén anualment?</p> <p>Quins factors creieu que intervenen en la situació d'exclusió de la infància? Quines accions es podrien desenvolupar per afavorir la inclusió?</p>
<p>2. Dret a ser escoltat/ada</p>	<p>Consideres que tens oportunitats per expressar la teva opinió a l'escola, amb la família o al teu barri o població?</p>	<p>Creieu que els infants tenen prou espais per participar en decisions que els afecten? Dins de la família el vostre fill/a té la possibilitat de participar en les decisions?</p>	<p>Hi ha mecanismes efectius per incloure la veu dels infants en la presa de decisions locals?</p> <p>Hi ha infants amb alguna discapacitat que participin en aquests espais de decisió?</p>	<p>Els infants i adolescents s'inclouen en els processos de consulta, disseny, implementació o avaluació de projectes?</p>

Continua a la pàgina següent →

← Ve de la pàgina anterior

OBJECTIU	INFANTS I ADOLESCENTS	FAMILIARS I TUTORS/ES	PROFESSIONALS DEL GOVERN LOCAL	ALTRES PROFESSIONALS, ASSOCIACIONS I ENTITATS
<p>3. Dret a serveis essencials</p>	<p>Fas activitats extraescolars? Amb quina freqüència? Les has triat tu o els teus pares? Hi ha una biblioteca a la qual puguis anar a peu?</p>	<p>Són accessibles els serveis essencials com l'educació infantil, el menjador escolar i els programes de reforç educatiu o d'ajudes menjador?</p>	<p>Quines millores es necessiten als serveis del govern local —prevenció de la violència, reforç escolar, beques menjador, esports, etc.— per garantir el benestar infantil?</p>	<p>Compteu amb recursos suficients per donar suport a serveis essencials per a la infància al vostre sector?</p>
<p>4. Dret a viure en entorns segurs i nets</p>	<p>Com de segur/a et sents a la teva comunitat i als espais públics? (1= Gens segur/a, 10= Molt segur/a) Per què?</p>	<p>Consideredu que el vostre fill/a viu en un entorn segur, net i saludable?</p>	<p>Quins reptes té el govern local per garantir entorns segurs i nets per a la infància?</p>	<p>La vostra organització col·labora en iniciatives per millorar la seguretat i sostenibilitat ambiental a la comunitat infantil i adolescent?</p>
<p>5. Dret a ser infant</p>	<p>Tens prou temps per jugar, descansar i fer activitats que t'agradin?</p>	<p>Consideredu que el vostre fill/a té accés adequat a activitats recreatives, esportives i culturals?</p>	<p>Quines estratègies locals s'estan implementant per fomentar el joc i el lleure de qualitat?</p>	<p>Quines iniciatives desenvolupa la vostra organització per promoure el joc, la cultura i l'oci per a la infància?</p>

Font: Elaboració pròpia.

2. OBSERVACIÓ DIRECTA

Amb la posada en marxa d'aquest mètode, el nostre objectiu serà estudiar el comportament, la interacció i les condicions de vida de la infància i l'adolescència en el seu entorn habitual. Per garantir la protecció de la privadesa i els drets d'infants i adolescents, l'observació directa haurà de complir amb normatives de protecció de dades i principis ètics. En el cas de menors d'edat, caldrà comptar amb el consentiment informat dels seus representants legals i assegurar-se que l'observació no vulneri la seva intimitat ni el seu benestar. A més, les dades recollides hauran de tractar-se de manera anònima i confidencial, respectant les normatives vigents sobre protecció de la infància i l'adolescència.

A partir d'una guia d'observació que especifiqui els aspectes clau que cal avaluar, es faran **visites programades** als entorns freqüentats per infants i adolescents, com ara centres escolars, espais lúdics o altres. L'anàlisi consisteix a identificar comportaments recurrents que informin sobre les necessitats latents en aquest grup d'edat.

Aquest mètode requereix una **atenció voluntària** orientada cap a l'objectiu concret que ens proposem. A més, tot això ha d'anar acompanyat d'una **escolta activa**, ja que és en les mateixes interaccions en què es percebran les qüestions més profundes.

D'altra banda, l'observació es pot produir de diverses maneres¹⁹. En primer lloc, pot haver-hi una observació **contínua**, que analitzi comportaments, conductes, interaccions i maneres de pensar i de resoldre problemes. En segon lloc, es poden observar certes **activitats**, les quals ens oferiran informació sobre com se'n surten infants i adolescents davant d'una determinada tasca. Finalment, podem fer una observació **espontània**, que es produiria en qualsevol moment i sense requerir preparació prèvia, o **dirigida**, en la qual s'implica un equip que orienta el grup i se centra en algun aspecte específic.

19. Mosquera Gende, I. (2018). [Ejemplos de experiencias de observación en el aula de Educación Infantil](#). UNIR Revista.

Les observacions són valuoses perquè poden descobrir **influències en el comportament** que potser no es revelen durant les entrevistes. Proporcionen una visió directa i en primera persona dels problemes a què han de fer front infants, adolescents i les seves famílies, així com dels serveis que utilitzen. Aquestes observacions ajuden a tancar la bretxa entre el que les persones diuen i el que realment fan en la vida diària.

3. ENTREVISTES I GRUPS DE DISCUSSIÓ

Amb aquests mètodes intentarem aprofundir en la comprensió de les necessitats, els problemes i les solucions a través de la diversitat de punts de vista dels actors clau, incloent-hi infants i adolescents.

Les entrevistes i grups de discussió es dissenyaran a partir de guions que continguin **preguntes tancades i obertes**²⁰ per revelar les actituds, les perspectives, el coneixement i les intencions de les persones sobre una idea, un programa o una situació concreta. També es podran dur a terme **tant en persona com en línia** per tal d'arribar al nombre necessari de persones. El foment d'un espai segur i còmode i la privadesa i el consentiment informat seran dos requisits essencials.

Les sessions hauran de **gravar-se amb el consentiment** de les persones participants —o, en cas de tractar-se d'infants i adolescents, amb el seu consentiment informat i el dels seus tutors legals— per tal de poder-se transcriure i analitzar-se, i així facilitar la identificació de temes recurrents i de possibles àrees d'intervenció.

20. Les **preguntes obertes** permeten respostes detallades i lliures, i conviden a expressar opinions o experiències (per exemple, "Què opines sobre...?"). Les **preguntes tancades** limiten les respostes a opcions específiques (com "sí" o "no") i són útils per obtenir informació concreta (per exemple, "T'agrada la música?").

Les **entrevistes**²¹ són converses estructurades o semiestructurades entre una persona investigadora i una o més persones entrevistades. S'han d'elaborar sobre la base d'objectius clars relacionats amb els cinc objectius i àrees de treball de Ciutats Amigues de la Infància. La preparació prèvia consistirà a identificar professionals del sector i actors involucrats per obtenir una visió integral. A partir d'aquí, s'elaborarà una guia amb les qüestions a tractar en funció de la persona entrevistada. L'entrevista podrà ser de dos tipus:

- **Entrevista estructurada:** Segueix un guió fix de preguntes que permet comparar fàcilment les respostes de diferents persones.
- **Entrevista semiestructurada:** Inclou un guió flexible amb preguntes obertes que permeten aprofundir en les respostes i explorar temes emergents.

Tant en un cas com en l'altre, es recomana seguir aquestes fases:

1. **Introducció:** Presentació i explicació de l'objectiu de l'entrevista. És important crear un ambient de confiança i explicar que la informació es tractarà de manera confidencial.
2. **Consentiment informat:** Per dur a terme qualsevol activitat amb infants o adolescents menors de 18 anys, cal obtenir el consentiment dels seus tutors i explicar al/a la menor i el/la tutor/a la finalitat i l'ús de la informació.
3. **Preguntes inicials o d'escalfament:** Preguntes generals per trencar el gel i fer que la persona entrevistada se senti còmoda.
4. **Preguntes clau:** Aquestes preguntes es corresponen amb els objectius de l'anàlisi de situació i tracten temes clau (per exemple, accés a espais recreatius, percepció de seguretat o participació juvenil).
5. **Tancament:** Agraïment i breu recapitulació dels temes abordats. Es pot oferir un espai perquè la persona entrevistada comparteixi qualsevol altre tema que consideri rellevant.

21. Consulteu [Información básica para entrevistas](#) (UNICEF Mèxic, 2017).

Per la seva banda, els **grups de discussió** consisteixen en entrevistes grupals dirigides per una persona moderadora on es busca la interacció entre les persones participants (normalment, entre sis i deu) com a mètode per generar informació. És important incloure diferents perfils a la discussió, fins i tot els més vulnerables o de difícil accés, perquè les conclusions que s'extreguin siguin representatives de la diversitat del govern local.

Es tracta d'un mètode útil per adquirir **coneixement sobre el context i la cultura** en les etapes inicials de la investigació, i pot ajudar a interpretar les respostes obtingudes en les entrevistes individuals. A més, en cas d'escassetat de dades secundàries, també serà útil fer una sessió participativa o un grup de debat amb persones tècniques de diferents àmbits (educació, salut, lleure...) amb l'objectiu de compartir coneixement o fonts d'informació que puguin ser útils per a l'anàlisi de situació.

És important tenir en compte que les persones entrevistades poden tenir interessos personals en les situacions locals, cosa que pot influir en les seves

respostes. Per això, és fonamental triangular les troballes de les entrevistes i els grups de discussió amb la informació obtinguda a través d'altres mètodes per validar les afirmacions realitzades.

En el cas de la infància i l'adolescència, es poden crear grups de debat a partir de metodologies similars a les dels tallers, però sense orientar-se tant al producte físic i centrant-se més en la conversa a partir d'algunes preguntes.

Consells pràctics per posar en marxa grups de discussió:

- Assegureu-vos que la persona moderadora fomenti una conversa equitativa en què totes les persones participants tinguin l'oportunitat de parlar.
- Inicieu el grup amb preguntes més generals i, de mica en mica, feu preguntes més específiques.
- Eviteu les interrupcions i deixeu que les persones s'expressin lliurement abans de fer preguntes noves.
- Sigueu flexible i adapteu el guió segons la direcció que prengui la conversa, sempre amb l'objectiu d'obtenir la informació necessària.
- Observeu les interaccions, ja que també aporten informació valuosa sobre les dinàmiques i els rols socials als grups.

Quant a la realització dels grups de discussió, es poden fer públiques les temàtiques que s'abordaran en cada sessió per tal que cada persona assisteixi a les que consideri més pertinents. La participació ha d'estar **oberta a la ciutadania** de manera general, tot i que també es poden fer grups de debat amb algun tipus d'actor clau específic (per exemple, professionals del govern local) per debatre temàtiques concretes que afecten la infància, com ara els espais de participació infantil o l'accés a serveis essencials.

TAULA 7. Proposta d'estructura per a les sessions de grups de discussió

BLOC	DESCRIPCIÓ	TEMPS
Benvinguda	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Recepció de les persones assistents i breu presentació: perfil, rol i experiència. ✓ Introducció al propòsit de la sessió. ✓ Explicació de les regles bàsiques de funcionament i normes de respecte mutu. 	10 min
Contextualització del tema	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Introducció general al disseny de polítiques locals d'infància i la seva importància. ✓ Presentació de dades rellevants sobre la infància a la localitat/ciutat. ✓ Breu explicació dels objectius específics del grup de discussió. 	10 min
Explicació de la dinàmica	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Explicació de com s'estructurarà la discussió. ✓ Plantejament de les preguntes guia o àrees temàtiques principals: vinculades a la situació de la infància al territori i tota la informació que es consideri rellevant recollir per a l'anàlisi de situació. ✓ Divisió en subgrups opcional, en funció del nombre de participants i l'enfocament desitjat. 	5 min
Discussió en grup	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Participació activa guiada per les persones moderadores. ✓ Reflexió sobre els recursos, les necessitats i les prioritats en relació amb els plans locals. ✓ Ús de preguntes específiques per promoure el debat i recollir perspectives diverses. 	45 min
Pausa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Breu descans per a les persones participants. 	15 min
Posada en comú	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Exposició per part de les persones participants de les idees principals discutides. ✓ Construcció col·lectiva de conclusions i recomanacions. ✓ Intervenció oberta per reflexionar sobre punts comuns o divergències. 	60 min
Tancament de la sessió	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Resum general dels temes tractats i les conclusions preliminars. ✓ Explicació dels passos següents en el desenvolupament del manual o pla local. ✓ Agraïment a les persones participants i tancament formal. 	10 min

Font: Elaboració pròpia.

4. MAPES DE LA COMUNITAT

A banda de les eines que ja hem esmentat, podem fer-ne servir d'altres, com ara els **mapes de la comunitat**, una manera visual i participativa de permetre que les persones participants expressin les percepcions sobre el seu entorn de manera creativa i accessible. En el context d'elaboració de Plans Locals d'Infància i Adolescència, aquesta dinàmica és útil per entendre com infants i adolescents i les seves famílies perceben els espais de la comunitat de què formen part, i per identificar àrees de millora o intervenció.

L'objectiu d'aquesta activitat és comprendre diferents qüestions, com ara:

- Quins llocs freqüenten les persones joves en la seva vida diària (escola, parcs, centres recreatius...).
- Quins consideren segurs i quins insegurs.
- Quins espais valoren o troben necessaris per al seu desenvolupament.
- On els agradaria tenir noves instal·lacions o activitats que responguin millor a les seves necessitats.

Per implementar l'activitat dels mapes de la comunitat, caldrà comptar amb **l'espai i els materials necessaris**. Ha de ser un espai ampli on les persones participants puguin treballar en grup al voltant dels mapes. També caldrà un paper gran, llapis, marcadors, notes adhesives...

El procediment serà el següent:

1. **Introducció a l'activitat.** La persona moderadora ha d'explicar a les persones participants la finalitat de l'activitat i animar-les a expressar les seves opinions i percepcions, a més d'establir regles bàsiques de respecte i de privadesa perquè totes se sentin còmodes en compartir els seus punts de vista.
2. **Creació del mapa base.** Es pot dibuixar un esquema bàsic de la comunitat amb els carrers principals o amb zones reconeixibles o, altrament, començar amb un mapa en blanc i deixar que siguin les mateixes persones participants les que afegixin les àrees i els llocs que considerin importants.

3. **Construcció del mapa comunitari.** Caldrà dividir els participants en grups petits i demanar-los que dibuixin al mapa els llocs que freqüenten habitualment (parcs, escoles, centres de salut...). Les persones hauran de diferenciar, amb colors, notes adhesives o qualsevol altre material, aquests elements:
 - a. **Àrees segures** (per exemple, en color verd)
 - b. **Àrees insegures** (per exemple, en vermell)
 - c. **Àrees recreatives o d'interès** (per exemple, en groc)
 - d. **Àrees que cal millorar** (per exemple, amb una nota adhesiva sobre el lloc en què s'indiqui què és el que no funciona)
4. **Reflexió i discussió.** En aquesta última fase, cada grup mostra el mapa que ha fet. S'ha de facilitar una discussió en què les persones expliquin les seves decisions i parlin de les raons per les quals consideren que certs espais són segurs o insegurs, o per què creuen que falten determinades instal·lacions. Aquest material serà molt útil per identificar àrees d'intervenció i prioritzar certes accions en el pla local, així com per validar els resultats d'altres eines d'anàlisi de situació, com ara enquestes o entrevistes.

Recursos

- [Metodología del diagnóstico y mapa de recursos sobre la violencia contra la infancia en lo local](#) (UNICEF Espanya, 2023)
- [Recopilación de Evidencia. Cómo reunir datos sociales y de comportamiento](#) (UNICEF SBC Guidance, 2024)
- [Instrucciones para los entrevistadores](#) (UNICEF, 2020)

ANÀLISI DE COLLS D'AMPOLLA

Després de la recollida de dades secundàries i primàries mitjançant la implicació activa dels actors clau, és fonamental avançar cap a l'anàlisi de les causes estructurals subjacents a les problemàtiques identificades. Per tal d'arribar a aquest resultat, es proposa fer una **anàlisi de colls d'ampolla**. Aquesta anàlisi permet identificar els obstacles, les limitacions i els desafiaments que impedeixen o alenteixen el progrés cap a la plena realització dels drets de la infància. Aquest enfocament metodològic examina tant els obstacles específics (el "què") com les causes immediates, subjacents i estructurals (el "perquè") de les privacions prioritàries. A diferència de l'anàlisi de causalitat, aquesta metodologia orienta sobre les àrees exactes en què s'ha de treballar per aconseguir avenços significatius. El **marc de treball per a l'anàlisi de colls d'ampolla** preveu tres àmbits que cal considerar a l'hora d'analitzar les privacions.

En primer lloc, ens hem de preguntar si existeix un **entorn favorable** per garantir els drets d'infants i adolescents. Cal analitzar diversos factors que, des del punt de vista estructural, creen el context en què es desenvolupen les polítiques, els programes i les intervencions que s'adrecen a la infància, com ara la legislació, el pressupost, la gestió, la coordinació i el sector privat.

Després, quant a la **oferta**, ens hem de preguntar per la disponibilitat de productes bàsics essencials de qualitat, tant públics com privats. També per l'accés a serveis, instal·lacions i informació amb personal adequat, tant públics com a privats. Aquesta oferta ha de complir certs requisits de qualitat i cobertura perquè tots els infants i adolescents se'n puguin beneficiar.

Finalment, cal explorar l'àmbit de la **demanda**. Identificar les barreres en la demanda ens permet entendre per què alguns serveis no es fan servir de manera contínua o adequada, fins i tot quan estan disponibles. És per això que cal analitzar les normes socials, les pràctiques i les creences socioculturals, l'accés financer i la continuïtat d'ús dels serveis.

A la taula següent es proposen diverses preguntes relatives a cada àmbit.

TAULA 8. Proposta de taula de l'organització general per a l'elaboració del PLIA i les diferents fases que el componen			
ENTORN FAVORABLE	LEGISLACIÓ, PROGRAMES I PLANS	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hi ha lleis, normes (estatals, autonòmiques o locals), programes o plans que protegeixin els drets de la infància i n'afavoreixin el ple desenvolupament? ✓ Aquestes lleis i plans estan alineats amb els estàndards internacionals de drets d'infància i s'implementen de manera efectiva? ✓ Aquestes normes i programes prioritzen la infància i, dins seu, la més vulnerable? 	
	PRESSUPOST	<ul style="list-style-type: none"> ✓ El finançament destinat a la infància és suficient i està ben prioritzat i distribuït? ✓ Se centra en els col·lectius més vulnerables? 	
	COORDINACIÓ	INTERNA DINS DEL GOVERN LOCAL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hi ha mecanismes de coordinació adequats entre les diferents àrees governamentals del govern local (educació, serveis socials, salut, urbanisme, etc.) per implementar de manera coherent les polítiques sobre infància?
		EXTERNA AMB AGENTS FORA DEL GOVERN LOCAL	<ul style="list-style-type: none"> ✓ S'han establert mecanismes de coordinació amb actors clau externs (ONG, sector privat, comunitat, altres administracions públiques) per promoure accions conjuntes a favor de la infància?
ENTRE NIVELLS DE GOVERN		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hi ha mecanismes de coordinació entre els diferents àmbits de govern (local, autonòmic, estatal) que assegurin una implementació coherent i alineada de les polítiques sobre infància? 	
OFERTA	DISPONIBILITAT DE PRODUCTES O SERVEIS ESSENCIALS	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Els productes i serveis bàsics (educació, salut, protecció social, etc.) estan disponibles de manera constant, suficient i accessible, per tal de complir els cinc objectius marc de drets de Ciutats Amigues de la Infància: ser valorat/ada, ser escoltat/ada, accedir a serveis essencials, viure en entorns segurs i nets, i ser infant? 	
	ACCÉS A SERVEIS, INSTALLACIONS I INFORMACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hi ha barreres físiques, de coneixement, d'idioma, d'informació, geogràfiques, administratives o tecnològiques, entre d'altres, que impedeixin que infants i adolescents, o les persones cuidadores, accedeixin als serveis als quals tenen dret? 	
	PERSONAL FORMAT	<ul style="list-style-type: none"> ✓ El personal que presta aquests serveis està adequadament format i capacitat? ✓ Té formació en drets d'infància, participació, protecció davant de la violència i altres? 	

Continua a la pàgina següent →

← Ve de la pàgina anterior

DEMANDA	NORMES SOCIALS	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hi ha normes socials²² que dificultin o impedeixin l'ús de serveis essencials o la realització de certs drets per part d'infants i adolescents?
	PRÀCTIQUES I CREENCES SOCIO-CULTURALS	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Quines creences sobre la salut, l'educació, la pobresa, els col·lectius vulnerables o el rol de la infància en la societat influeixen significativament en la demanda de serveis o la realització efectiva dels seus drets? ✓ Hi ha pràctiques que fomenten o permeten la discriminació (de qualsevol tipus) o el racisme contra la infància o l'adolescència? ✓ Predominen pràctiques que toleren la violència contra la infància o s'exerceix la criança de manera contrària al bon tracte?
	ACCÉS FINANCER	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Les famílies es poden permetre finançar l'accés a aquests productes o serveis?
	CONTINUÏTAT D'ÚS	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Quins factors impedeixen que les famílies i/o els infants i adolescents continuïn accedint a serveis essencials?

Font: Elaboració pròpia.

PRIORITZACIÓ DE PRIVACIONS EN LA REALITZACIÓ DE DRETS D'INFÀNCIA I DE COLLS D'AMPOLLA

En aquest punt de realització de l'anàlisi de situació, és important començar a sintetitzar i establir prioritats, amb criteris objectius i de manera participativa. Això és fonamental per a la identificació i avaluació de les principals àrees en què els drets dels infants estan sent vulnerats i, per tant, en què la intervenció del govern local tindrà més impacte.

Per a aquesta anàlisi es recomana fer tallers participatius de priorització amb tots els agents involucrats i, dins d'aquests tallers, és fonamental que s'hi consideri la infància i l'adolescència.

22. Les normes socials fan referència als patrons de comportament, creences i actituds àmpliament acceptats dins d'una comunitat o societat, que poden influir positivament o negativament en l'accés a drets i serveis essencials. Aquestes normes poden generar barreres culturals o estructurals que afectin, per exemple, la participació infantil en la vida comunitària. És fonamental identificar aquestes dinàmiques per abordar-les amb estratègies de sensibilització i canvi social.

Cal tenir present que per arribar a la prioritització final cal fer diverses rondes d'anàlisi al llarg del taller. És un procés iteratiu, no un exercici únic. Aquestes metodologies són importants perquè:

- Fomenten la inclusió i el treball col·laboratiu entre diferents actors (tècnics, polítics, agents socials i destinataris de les accions, en aquest cas, infants i adolescents).
- Permeten una presa de decisions consensuada, transparent i alineada amb els problemes i els objectius detectats.
- Asseguren que les accions proposades siguin viables i responguin de manera efectiva a les necessitats de la infància i l'adolescència.

Per fer-ho, es poden utilitzar diferents metodologies, com ara:

✓ TALLERS PARTICIPATIUS AMB LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Es tracta de sessions de treball adaptades, en què infants i adolescents puguin expressar les seves opinions i analitzar les privacions o les troballes de l'anàlisi de situació igual que els colls d'ampolla. El procés comença amb la presentació dels resultats obtinguts fins llavors, tant del *SitAn* com els colls d'ampolla. A continuació s'expliquen els criteris que cal emprar per prendre les decisions i, posteriorment, es recullen les idees o opinions de les persones participants, així com les seves valoracions.

Finalment, es pot realitzar un sistema de votació adaptada, utilitzant targetes de colors, adhesius o símbols perquè les persones participants ordenin les privacions i els colls d'ampolla segons com considerin que s'han de prioritzar. D'altra banda, també es poden fer debats guiats organitzant petits grups de discussió amb facilitació adulta, analitzar les propostes i aprofundir en com s'han de prioritzar.

✓ TALLERS INTERSECTORIALS

Incloure representants tècnics, polítics, entitats del tercer sector i famílies en espais conjunts per debatre i validar les privacions i els colls d'ampolla. D'aquí també poden sorgir idees per a la fase de planificació següent. Això permetrà identificar sinergies i detectar possibles duplicitats.

✓ CONSULTES OBERTES I ENQUESTES

Eines com ara qüestionaris o formularis (digitals o físics) permeten recollir opinions d'un major nombre de persones de la ciutat o el poble. Aquestes eines poden utilitzar-se per validar les prioritats proposades als tallers anteriors.

A més, l'ús de plataformes en línia de participació amplia l'abast i facilita la implicació de la ciutadania, especialment d'infants i adolescents, perquè els permet expressar les seves opinions de manera accessible i flexible. Aquestes eines digitals poden incloure enquestes interactives, fòrums de debat o espais de propostes obertes.

Un cop dutes a terme les metodologies participatives, la prioritització ha de garantir que les privacions i els colls d'ampolla s'abordin de manera equilibrada i que responguin a la rellevància que tenen per als diferents agents participants en els espais de participació, a les prioritats del govern local, a les seves competències, etc.

A continuació, caldrà establir **criteris específics de prioritització** com, per exemple, l'**impacte directe en els drets de la infància** i adolescència. Les privacions i els colls d'ampolla que s'hauran de plantejar inicialment seran els que tractin els drets més vulnerats al territori. A més, també hauran de considerar-se criteris objectius com els següents:

- **Urgència d'abordar la privació/coll d'ampolla:** Atendre problemes crítics identificats en l'anàlisi de situació.
- **Cobertura i inclusió:** Donar prioritat a privacions que afecten més infants i adolescents, especialment aquells i aquelles en situació de més vulnerabilitat.
- **Sostenibilitat:** Privacions o colls d'ampolla que, en abordar-se, tinguin un impacte durador o estructural en la realització dels drets de la infància.

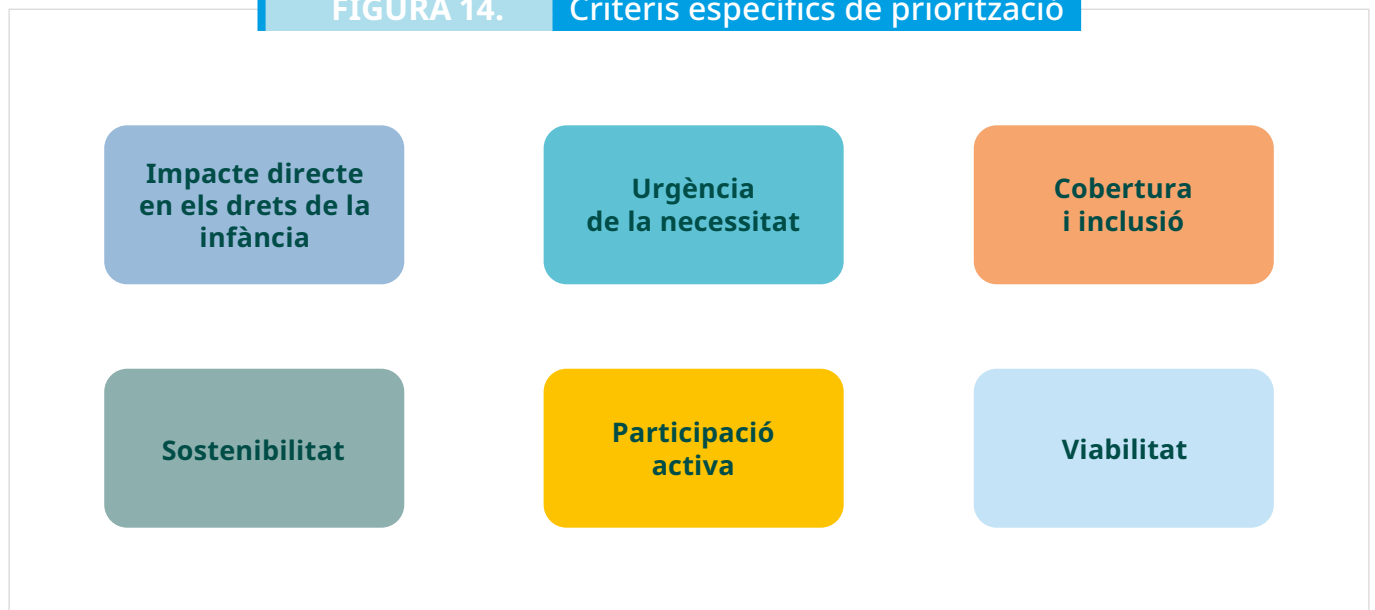

- **Participació activa:** Valorar les privacions i els colls d'ampolla en què s'abordi la participació infantil i adolescent.
- **Viabilitat:** Abordar aquesta privació o coll d'ampolla és viable si es consideren els recursos disponibles (tant materials com de personal i pressupost, però també de suport polític), les competències del govern local, la temporalitat, etc.
- **Altres que el govern local consideri.**

A més, es poden aplicar **eines que facilitin la priorització**, com una matriu que classifiqui cada privació i coll d'ampolla segons els criteris anteriors. Una altra manera de prioritzar és la votació ponderada per àrees clau, que assigna més pes als drets marc que l'anàlisi de situació hagi identificat com a més compromesos. Per exemple, si la protecció davant de la violència o la pobresa infantil són àrees crítiques per al govern local, caldrà prioritzar accions en aquestes àrees.

S'hauria d'establir una matriu com la següent, en què s'assigni una puntuació a cada categoria. Per exemple, alt 10, mitjà 6 i baix 3. Així es poden anar sumant els valors i el resultat ajuda a prendre una decisió:

FIGURA 14. Criteris específics de priorització

Font: Elaboració pròpia.

Aquests exercicis participatius de priorització, a més, han de servir per identificar els canvis sistèmics i les transformacions que es volen abordar. És a dir, nodriran els passos següents de la planificació estratègica i operativa.

TAULA 9. Exemple de matriu per classificar privacions i colls d'ampolla segons els criteris de priorització

PRIVACIÓ O COLL D'AMPOLLA	IMPACTE			URGÈNCIA			COBERTURA I INCLUSIÓ			SOSTENIBILITAT			PARTICIPACIÓ			VIABILITAT		
	Alt	Mitjà	Baix	Alt	Mitjà	Baix	Alt	Mitjà	Baix	Alt	Mitjà	Baix	Alt	Mitjà	Baix	Alt	Mitjà	Baix

Font: Elaboració pròpia.

Recursos

- [La participación de niños, niñas y adolescentes debe continuar](#) (UNICEF Espanya, 2020)
- [Cuadernos de acción local: Claves para fomentarla participación infantil y adolescente](#) (UNICEF Espanya, 2020)
- [Voces para el cambio: Guía metodológica para realizar consultas a niños, niñas y adolescentes en acogimiento residencial](#) (UNICEF Espanya, 2021)

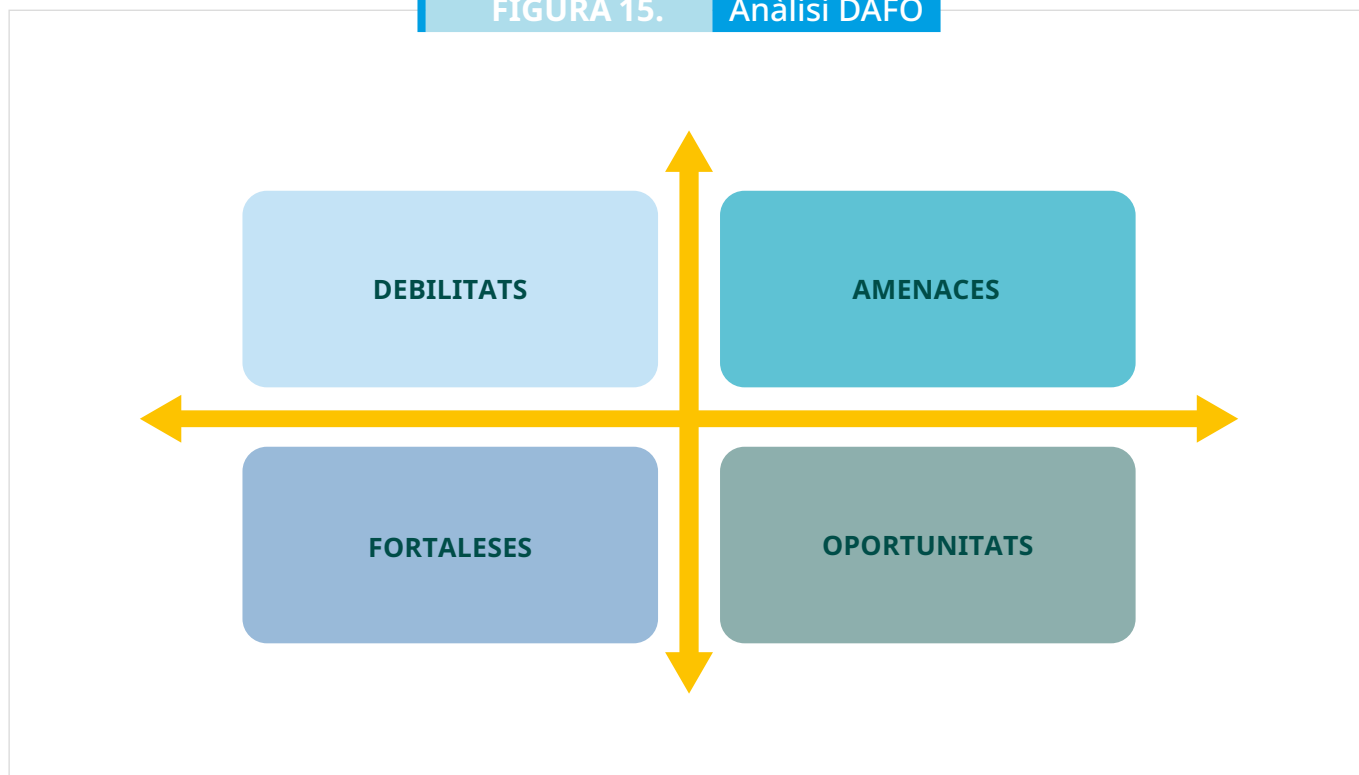

ANÀLISI DE DEBILITATS, AMENACES, FORTALESES I OPORTUNITATS (DAFO)

Un cop obtingudes les dades a través de mètodes participatius i de les fonts secundàries, es poden convocar diferents actors a **tallers participatius** en què s'analitzin la realitat i les principals problemàtiques relacionades amb la infància i l'adolescència posades en evidència per les fases prèvies. En aquests tallers es poden emprar eines com el **mapa de recursos**, que facilita de manera visual la identificació de serveis, espais i suports disponibles per a infants i adolescents, o el **mapatge d'actors clau**, per destacar aquells individus, organitzacions i institucions amb influència o interès en el benestar infantil i juvenil que contribuiran a l'execució del pla.

A partir d'aquí, una vegada obtingudes les impressions, es podrà procedir a l'anàlisi i la valoració de la realitat a través d'una **anàlisi DAFO**, que "facilitarà la valoració de la situació i la identificació de recursos i potencials aliats, així com la jerarquitització dels problemes que condueixi a la definició de prioritats d'actuació" (UNICEF Espanya, 2024):

FIGURA 15. Anàlisi DAFO

→ **Debilitats:** són l'expressió dels errors, les fragilitats, les mancances, etc., interns al govern local, que han de tenir-se en compte com a possibles limitacions per a la millora de la situació i els drets d'infants i adolescents. Són els factors negatius interns al govern local.

- Per exemple, la manca de personal especialitzat en àrees com la psicologia infantil o el treball social.

→ **Amenaces:** són els perills, els riscos crítics, les adversitats, etc., de caràcter extern, que cal considerar com a factors d'oposició per a la millora de la situació i els drets d'infants i adolescents.

- Per exemple, l'impacte del canvi climàtic, com les onades de calor o les inundacions, que poden generar riscos per a la salut i la seguretat dels menors; o una crisi econòmica que limiti l'accés de les famílies a recursos essencials com l'habitatge, l'alimentació o l'educació.

→ **Fortaleses:** enteses com a facultats, habilitats, disponibilitats, recursos, etc. existents dins del govern local i útils per a la millora de la situació i els drets d'infants i adolescents.

- Per exemple, la bona relació i la col·laboració amb els centres educatius locals, l'oferta accessible d'activitats extraescolars, etc.

→ **Oportunitats:** enteses com a circumstàncies, esdeveniments, processos, qualitats, etc. del món exterior que afavoreixen, impulsen o possibiliten la millora de la situació i els drets d'infants i adolescents.

- Per exemple, l'accés a programes de finançament d'organismes nacionals o internacionals per a projectes enfocats a la infància o la Garantia Infantil Europea.

Per a l'elaboració del pla se suggereix partir de l'encreuament o la triangulació dels productes de les fases anteriors: prioritització d'anàlisi de situació i de colls d'ampolla amb la identificació dels problemes o desafiaments, tant els factors interns —competències i capacitats— com externs —entorn i realitat social—, que sorgeixen del DAFO, per després establir una **jerarquia de problemes i definir les prioritats** per decidir en quines se centrarà l'acció els propers anys en funció de les fortaleses i oportunitats del govern local. De l'establiment de les prioritats en sorgiran les metes del pla.

ANÀLISI I PRESENTACIÓ DE LA INFORMACIÓ PER A LA PRESA DE DECISIONS

El propòsit final de la recollida, l'anàlisi i la presentació de la informació és facilitar la presa de decisions estratègiques que condueixin a l'èxit del nostre PLIA.

Un cop recollides les dades necessàries per realitzar una anàlisi de situació local, hem de fer una **anàlisi descriptiva** de la informació, amb l'objectiu de resumir-la i ordenar-la per tal que sigui comprensible. Es tracta, concretament, de transformar les dades en informació útil per a la planificació.

Per a la presentació de la informació, es proposa elaborar un breu document que inclogui l'estructura següent:

- Introducció de la situació de la infància
- Metodologia seguida per fer l'anàlisi de situació
- Situació de la infància en relació amb els cinc objectius marc de Ciutats Amigues de la Infància i les respectives àrees de treball
- Priorització de privacions de drets i colls d'ampolla
- Anàlisi DAFO

Tot seguit, arriba el moment de presentar la informació de manera clara i comprensible. Hi ha diverses **eines de visualització, síntesi i anàlisi de dades** que ens ajuden a resumir les conclusions principals de manera concisa i pràctica per comunicar-la als equips i entre ells.

- ✓ És habitual recórrer a **gràfics i taules** per mostrar les distribucions i comparacions amb altres regions, ja que permeten detectar ràpidament les tendències clau.
- ✓ D'altra banda, també podem utilitzar **mapes** específics que representin algun dels indicadors o que mostrin l'ús de l'espai públic per part

de la infància. Això permetrà identificar les zones amb més o menys influència en certs aspectes i, consegüentment, la necessitat d'invertir-hi.

- ✓ En tercer lloc, les **infografies** també poden resultar útils a l'hora de visualitzar les dades, ja que en faciliten la comprensió per a tots els sectors. A més, és un material que es pot fer servir per a futures campanyes de sensibilització o per presentar les dades en diferents contextos.
- ✓ Una altra opció consisteix a elaborar **resums executius**, que són documents breus en què es destaquen les principals troballes i recomanacions adreçades a les autoritats polítiques.

És important que es creï un document de presentació de l'anàlisi de situació adaptat a la infància i l'adolescència, així com una versió accessible i de fàcil lectura per a les persones amb discapacitat.

Ús de la intel·ligència artificial en l'anàlisi de situació

A més de les eines tradicionals esmentades, la **inteligència artificial** (IA) es presenta com una tecnologia emergent que pot complementar l'anàlisi i la presentació de la informació. El seu valor principal és optimitzar recursos i temps, millorar la comprensió de les dades i generar presentacions més efectives que facilitin la presa de decisions estratègiques. Tot i que no substitueix els mètodes convencionals ni ha de ser l'única font de dades, pot enriquir l'anàlisi de la situació de la realitat local, ja que permet fer una anàlisi més profunda i eficient.

Com pot ajudar la IA en aquest procés?

1. Anàlisi automatitzada de dades recollides:

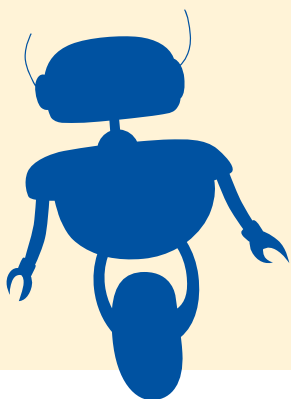
Si s'han fet enquestes o entrevistes en línia, la IA es pot utilitzar per processar aquesta informació de manera més àgil. Per exemple, a partir de les funcions següents:

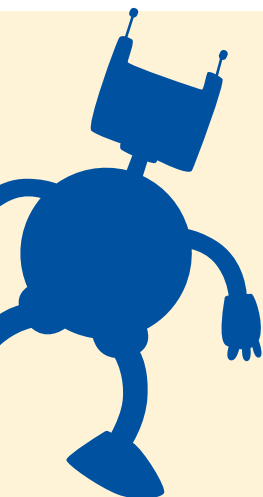
- Transcripció automàtica i anàlisi d'entrevistes enregistrades per reduir temps o treball manual.
- Anàlisi de paraules clau, temes recurrents o emocions en les respostes d'infants i adolescents, fet que permet identificar les preocupacions més rellevants.
- Aquesta capacitat de processament pot ser particularment útil en governs locals amb gran volum d'informació, i amb temps i recursos limitats.

2. Encreuament de dades i detecció de patrons:

La IA pot combinar fonts d'informació (dades estadístiques, percepcions qualitatives, indicadors socials) i cercar correlacions o tendències que permetin comprendre millor la realitat local.

Per exemple, relacionar resultats d'enquestes escolars amb indicadors socioeconòmics podria revelar barreres específiques que afecten l'accés a oportunitats educatives.

3. Visualització avançada de dades:

Diverses eines basades en IA permeten generar gràfics i mapes que no només fan que els resultats siguin més comprensibles, sinó que faciliten la presa de decisions fonamentades, ja que ressalten les tendències i les àrees prioritàries en el govern local.

Exemple pràctic: Suposem que un govern local duu a terme entrevistes en línia amb professionals per conèixer les percepcions que tenen en relació amb els serveis de lleure que els ofereix. Una eina d'IA podria:

- ✓ Transcriure les respostes automàtiques.
- ✓ Analitzar les mencions recurrents, com ara la manca d'espais segurs o accessibles.
- ✓ Presentar les troballes en un mapa interactiu que identifiqui les zones on aquestes preocupacions són més freqüents, cosa que facilitaria la planificació d'inversions o activitats.

Recomanacions d'ús clau:

- **Complementarietat i supervisió professional:** La IA s'ha de considerar una ajuda per al personal tècnic municipal, que sempre tindrà el rol principal en la interpretació de la informació i la planificació. Aquesta eina no substitueix la consulta directa amb infants i adolescents ni l'anàlisi qualitativa profunda.
- **Ètica i privadesa:** És imprescindible protegir les dades personals i complir la normativa vigent, especialment quan es tracta d'informació d'infants i adolescents.
- **Accessibilitat i formació:** Hi ha plataformes d'IA accessibles i fàcils d'utilitzar. Tot i això, és recomanable que el personal tècnic rebi formació per maximitzar-ne l'impacte.

Què hem après al Bloc 3?

Al Bloc 3 hem avançat en un dels pilars fonamentals per a la construcció de Plans Locals d'Infància i Adolescència: l'**anàlisi de situació**. Aquest bloc ens ha permès comprendre com podem recollir, organitzar i analitzar la informació necessària per identificar les necessitats i prioritats dels infants i adolescents del territori, així com els recursos i les oportunitats existents.

Un punt central ha estat el reconeixement que l'anàlisi de situació és, en essència, un fragment subjectiu de la realitat. Tanmateix, quan es construeix de manera participativa i consensuada entre diferents actors, i posant la infància i l'adolescència al centre del procés, es converteix en una eina vàlida i fiable. Per això, s'ha subratllat la importància de garantir la **participació activa i representativa** d'infants i adolescents, considerant factors com el lloc de residència, l'edat i l'origen.

Hem iniciat el bloc entenent quins aspectes han de considerar-se des de l'inici mitjançant llistes de comprovació que ens assegurin una base sòlida. Hem explorat l'**Anàlisi de situació dels drets de la infància (SitAn)** com a eina clau per avaluar com es garanteixen els drets dels infants, i hem adaptat aquesta anàlisi a l'entorn local. També hem aprofundit en la importància d'utilitzar **indicadors de base i punts de partida** clars que ens permetin mesurar l'impacte de les accions futures.

Al llarg del bloc, hem treballat com podem identificar, analitzar i prioritzar els **colls d'ampolla** que limiten el compliment dels drets de la infància i l'adolescència en l'àmbit local. A més, l'**anàlisi DAFO** ens ha ofert una visió estratègica per detectar debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats en el context local. També hem introduït la

necessitat de **prioritzar les privacions de drets i els colls d'ampolla** per tal de tenir elements per focalitzar l'estratègia.

Finalment, hem abordat la manera de **presentar els resultats** de l'anàlisi de manera clara i comprensible per tal de facilitar la presa de decisions basada en evidència i orientada al disseny d'intervencions que posin els infants i els adolescents al centre.

En conclusió, aquest bloc ens ha permès assentar les **bases tècniques i metodològiques** per comprendre la realitat local des d'una perspectiva integral i basada en drets. Això representa un pas crucial en l'elaboració de plans efectius que responguin a les necessitats reals de la infància i l'adolescència.

BLOC 4. PLANIFICACIÓ

El Bloc 4 se centra a transformar l'anàlisi de situació duta a terme als blocs anteriors en accions concretes, planificades i coordinades. **Planificar és cercar solucions.** Basant-se en l'anàlisi de les privacions de drets que s'han identificat i recollit en l'anàlisi de situació, les persones que participen en la planificació han d'establir un procés de formulació de solucions. Es tracta d'arribar a una visió compartida del futur que orienti l'acció col·lectiva. Per tant, des d'una prioritització de les privacions, segons les possibilitats d'actuació, cal formular resultats positius de la manera més clara i concreta possible.

Planificar també és decidir abans d'actuar. Per tant, el Pla Local d'Infància i Adolescència és un document de planificació estratègic que s'elabora a partir de l'anàlisi de situació i les avaluacions d'estratègies prèvies, si n'hi ha. Després d'aquesta anàlisi, en el moment de la planificació, s'estableixen els objectius i les fites que cal considerar a llarg i mitjà termini, cap als quals s'orienten les accions del govern local dirigides a transformar la realització dels drets de la infància i l'adolescència, i també s'estableixen els temps, el personal i el pressupost necessari per dur-les a terme. Aquesta planificació inclou el sistema de seguiment, basat en indicadors, i la seva avaluació.

Atès que el Pla Local d'Infància i Adolescència no només ha de contenir les línies estratègiques de treball, sinó també els elements operatius (incloent-hi la programació d'accions, recursos i responsables), es necessiten més eines. D'aquesta manera, en aquest bloc s'introduirà l'enfocament estratègic que proporciona la **Teoria del Canvi** i un de més operatiu que es plasma al **marc de resultats**. D'aquesta manera, el pla es convertirà en un instrument de gestió estratègic de les accions orientades a la infància i l'adolescència, atès que s'hauran previst les estructures de coordinació i d'implementació de les accions, el pressupost i les regidories responsables. Cal establir els compromisos interns que garanteixin la programació en el temps i amb els recursos previstos. Per tant, es poden determinar dos nivells en la planificació:

- **Nivell estratègic (teoria del canvi)**, és a dir, la transformació en la realització de drets d'infància buscada, els canvis sistèmics, les palanques de canvi, les mesures clau, etc. La valoració dels seus resultats es fa a través del mesurament de l'impacte, fet que requereix dur a terme avaluacions²³.

23. Sobre això podeu consultar: Guía para la evaluación de las políticas locales de infancia y adolescencia (UNICEF Espanya, 2023).

- **Nivell operatiu (matriu de planificació)**, és a dir, les metes a mitjà termini, els indicadors, les accions, els responsables, els terminis, els recursos, etc. La valoració del seu progrés es fa a partir del seguiment del pla²⁴.

Per tal que aquest procés de planificació tingui un enfocament basat en drets, és **essencial fonamentar-lo en l'evidència**, emprant dades que permetin que l'estratègia dissenyada respongui a la situació dels drets de la infància en la localitat, i en la **participació** de professionals, entitats del tercer sector i, fonamentalment, la infància i l'adolescència.

PLANIFICACIÓ ESTRATÈGICA: LA TEORIA DEL CANVI

La Teoria del Canvi (TdC)²⁵ és una eina fonamental en la planificació d'estratègies dirigides a la infància i a l'adolescència. Explica com s'entén que les mesures a implementar produeixin una sèrie de canvis sistèmics que contribueixin a assolir la transformació en els drets de la infància desitjats i, per fer-ho, estableix un full de ruta. A través de la Teoria del Canvi, no només es defineix una visió transformadora a llarg termini, sinó que també s'identifiquen els canvis sistèmics necessaris, les barreres que podrien sorgir i els agents implicats. Això garanteix que cada decisió estigui alineada amb els drets de la infància i l'adolescència. La Teoria del Canvi permet concretar la visió a llarg termini (10 anys, en general) que tenen els responsables locals de la realització dels drets de la infància i l'adolescència.

A través d'aquesta visió, els governs locals podran **definir les transformacions desitjades**, que en aquest cas consistiran a eliminar les bretxes en la

24. Sobre això podeu consultar: Guia: ¿Cómo fortalecer el seguimiento de un plan local de infancia y adolescencia? (UNICEF Espanya, 2022).

25. UNICEF va revisar l'enfocament de la Teoria del Canvi el 2024. Per tant, en aquest document s'utilitza com a referència la formació realitzada a Budapest el maig d'aquell any. Per obtenir més informació, dins de la plataforma de formació d'UNICEF (Agora) podeu trobar una formació relacionada: [Rights and Results Programming \(RRP\) for Every Child](#)

realització efectiva dels drets de la infància i l'adolescència i, a partir d'aquestes transformacions, identificar quines **mesures clau** seran necessàries per assolir-les. És per això que es tracta d'una visió de **canvi a llarg termini**, dissenyada de manera específica per a cada context local. Així doncs, una Teoria del Canvi estableix el següent:

- El punt de partida és la situació actual en les vides dels infants i adolescents que experimenten privacions dels seus drets (que han estat prioritzades) a causa de colls d'ampolla subjacents.
- Punt d'arribada: canvi positiu en la realització dels drets de la infància, és a dir, objectiu a assolir. S'ha de definir mitjançant un procés participatiu que incorpori la infància.
- Entre tots dos:
 - Necessitat d'un full de ruta per al canvi, que sigui coherent amb l'anàlisi de situació, les competències i els recursos del govern local, amb el context, etc. Aquest full traçarà el camí que cal seguir per aconseguir el canvi desitjat.
 - Canvis sistèmics que han de produir-se per contribuir a la realització dels drets de la infància.
 - Riscos i oportunitats a què ha de fer front aquest full de ruta per aconseguir el canvi desitjat.

Aplicada al context dels Plans Locals d'Infància i Adolescència, aquesta metodologia ens ajudarà a estructurar de manera coherent les intervencions, assegurant que cada pas estigui orientat a un canvi positiu i sostenible en la vida d'infants i adolescents. També resultarà útil per detectar i analitzar les **barreres o limitacions** que podrien impedir la correcta implementació del pla, i per poder anar ajustant les estratègies a mesura que avancem. Com que és dinàmica, caldrà revisar-la periòdicament i preguntar-se si continua sent vàlida o si hi ha impediments que ja hem resolt o deixat enrere.

✓ CARACTERÍSTIQUES CLAU DE LA TEORIA DEL CANVI:

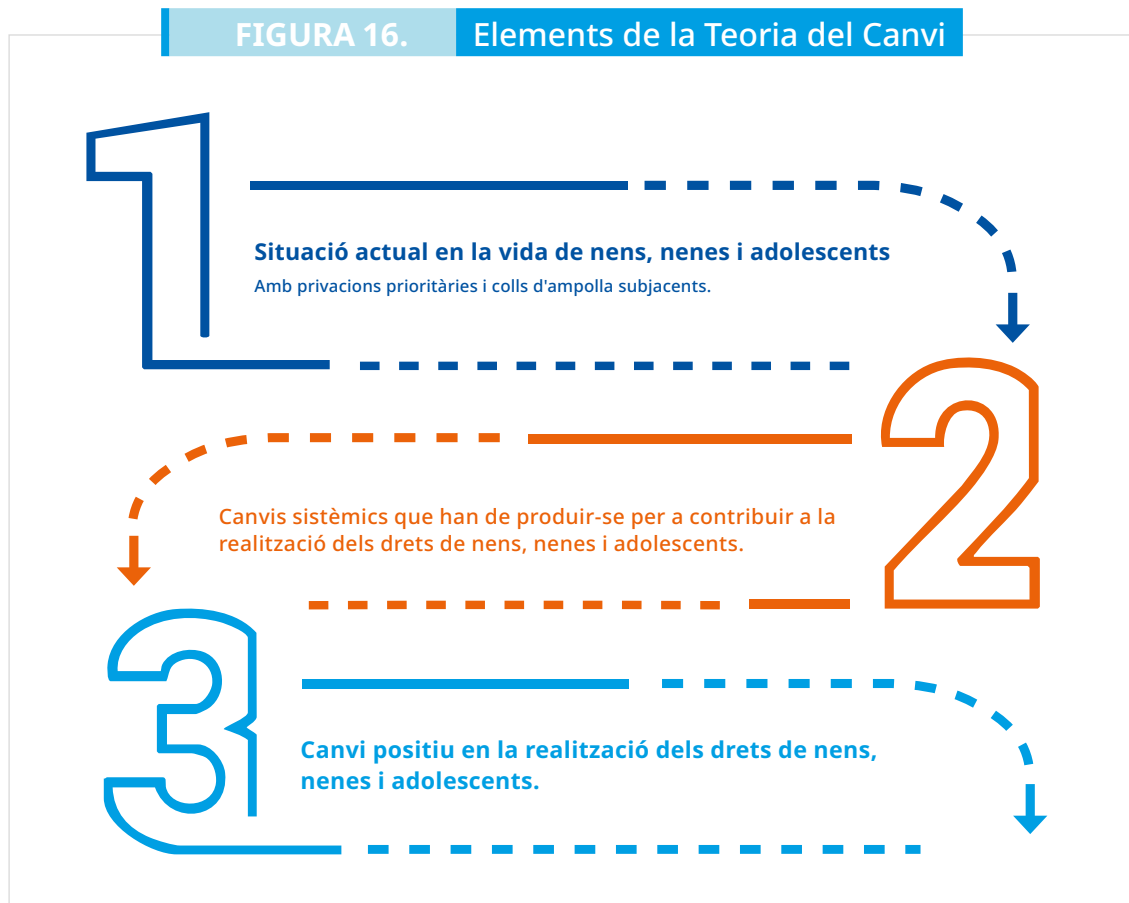
- És un canvi de mirada, des de l'observació a l'acció.
- És específica per a cada context.
- Articula programes i solucions.
- Defineix una visió de canvi a llarg termini.
- És un exercici de reflexió col·laboratiu, consultiu i iteratiu.
- Exigeix un qüestionament crític, no donar les coses per fetes i acceptar perspectives diverses.

✓ PER QUÈ SERVEIX LA TEORIA DEL CANVI?²⁶

- Definir millor què volem transformar realment.
- Identificar millor qui s'ha d'involucrar en el canvi.
- Fer més coherent el canvi que volem impulsar.
- Captar i representar millor la complexitat.
- Ajuda a traçar el camí que s'ha de recórrer en la interconnexió entre agents, processos i programes implicats.

26. Educació per a la justícia global i el canvi social. Nous relats per a la planificació i l'avaluació: res tan pràctic com una bona teoria (Ajuntament de Barcelona, 2021).

Per tant, el procés de la Teoria del Canvi constaria dels elements que podem veure a la figura següent.

Font: Elaboració pròpia.

En primer lloc, ens trobem amb la **situació actual** en la vida d'infants i adolescents (anomenada també "línia de base²⁷"), és a dir, el punt de partida, en el qual trobem certes privacions i colls d'ampolla, elements que hem tractat en el Bloc 3 d'aquest document. Alguns exemples de **privacions prioritàries** poden ser l'existència de situacions de discriminació, escassa cobertura dels menjadors escolars, abandonament escolar prematur, o manca de protecció contra la violència. En aquesta etapa, és crucial fer una **anàlisi de la situació exhaustiva** per entendre **on són les barreres**, i considerar les causes

27. Recordem que la línia de base és el registre de les dades de partida dels indicadors. És la dada inicial, el punt de partida, que s'obté en l'anàlisi de situació i que permetrà analitzar els avenços/canvis respecte a la situació prèvia a l'execució del pla.

immediates, que són els factors més visibles (com la manca d'accés a serveis bàsics), i les causes estructurals i subjacents, que són els problemes de fons, com la pobresa o les desigualtats socials.

La segona fase fa referència als **canvis sistèmics** amb la finalitat de contribuir a la realització dels drets d'infants i adolescents. Aquest pas és crucial perquè marca el **full de ruta** per a l'acció i identifica les transformacions necessàries que han de produir-se a l'entorn, a les institucions i a la societat per millorar el compliment dels drets de la infància i l'adolescència.

Per acabar, la tercera fase serà establir l'objectiu que volem assolir. La Teoria del Canvi pretén generar la plena realització dels drets d'infants i adolescents. El **canvi positiu** no es refereix només a la millora d'indicadors aïllats, sinó a **la creació d'un entorn més just, inclusiu i equitatiu en què es respectin tots els drets**.

En resum, la Teoria del Canvi no només defineix una visió clara i estructurada de com s'han de transformar les condicions actuals, sinó que també estableix el camí, el full de ruta per assolir aquestes transformacions.

Recursos

- [Com puc elaborar una Teoria del Canvi? \(Ivàlua, 2023\)](#)
- [Teoría del Cambio para los Matrimonios y Uniones Infantiles, Tempranas y Forzadas MUIF \(Girls Not Brides\)](#)
- [Teoría del cambio para los programas de protección basada en la comunidad \(OXFAM Internacional\)](#)
- [Centre per a la Teoria del Canvi. Establiment d'estàndards per a la Teoria del Canvi](#)

DISSENY DE LA TEORIA DEL CANVI

El disseny de la Teoria del Canvi s'ha de basar en els resultats de l'anàlisi de situació i identificar les bretxes i els obstacles entre la realitat actual i el ple compliment dels drets de la infància i l'adolescència. A més, si es disposa d'avaluacions de processos de planificació previs, cal tenir-les en compte. Aquest procés s'ha d'implementar considerant el que s'ha descrit a l'apartat: [Metodologies participatives per a la planificació](#) (vegeu el primer apartat del Bloc 4). Des de la perspectiva de la Teoria del Canvi, aquest procés ha de respondre a la pregunta central:

Quins canvis volem assolir i com aconseguirem fer-los?

La Teoria del Canvi ens guia pas a pas per connectar les necessitats detectades amb les estratègies, les mesures clau, els impulsors del canvi i el canvi sistèmic a assolir, i assegura que les propostes siguin transformadores, viables i alineades amb els drets de la infància. El grup motor serà responsable de liderar aquest procés de manera participativa i basada en l'evidència.

ELEMENTS CLAU DE LA TEORIA DEL CANVI

Perquè el PLIA tingui una base sòlida i estratègica, és important que es basi en una TdC que s'estructuri al voltant dels elements següents:

- **Transformació en la realització dels drets d'infància a assolir:** defineix el canvi final positiu que es vol assolir a llarg termini en el benestar, en la realització dels drets d'infants i adolescents.
- **Canvi sistèmic:** canvis en els sistemes que envolten la infància i que contribueixen a la realització dels seus drets.

- **Impulsors del canvi:** palanques de canvi dels sistemes. Una palanca de canvi és un element que té el potencial de generar un canvi positiu de gran abast més enllà del seu impacte immediat. Permet obtenir resultats significatius i duradors amb un esforç assumible.
- **Estratègies i mesures clau:** conjunt d'accions planificades per assolir els productes (èxits immediats de les estratègies o mesures) i resultats (èxits).
- **Riscos i oportunitats:** factors externs que poden facilitar o dificultar la implementació i l'èxit del PLIA, com ara el nivell de compromís polític, la disponibilitat de recursos o el grau d'implicació de la comunitat. A aquest punt hi contribuirà l'anàlisi DAFO realitzada al bloc anterior.
- **Evidència:** síntesi de les principals troballes de l'anàlisi de situació relacionades amb la privació de drets que el canvi desitjat vol transformar. Aquest apartat recollirà, per tant, les principals conclusions a què s'ha arribat amb l'anàlisi de situació abordada al Bloc 3 d'aquest document.
- **Colls d'ampolla:** consisteix a analitzar els problemes i les barreres que hi ha a l'estructura, al fons de les privacions, tal com s'ha descrit al Bloc 3 d'aquest document.

Aquesta fase haurà de donar resposta a l'anàlisi de situació i a avaluacions (si n'hi ha), i dissenyar-se de manera participativa i basada en l'evidència, perquè els objectius, les mesures i les accions que inclogui siguin eficaços, efectius i realment transformadors de la realització dels drets de la infància. Per tant, és important que aquesta planificació sigui un reflex d'un procés de decisions que integri les parts interessades, especialment infants i adolescents, i asseguri que les respostes siguin viables, directes i efectives davant dels reptes identificats.

Tot seguit, s'aprofundeix en cadascun d'aquests elements.

1. TRANSFORMACIÓ EN LA REALITZACIÓ DELS DRETS D'INFÀNCIA A ASSOLIR

Aquest element implica que, de manera conjunta amb totes les persones participants en el procés (entre les quals hi haurà la infància), cal identificar el canvi transformador que es vol aconseguir. El canvi ha de basar-se en els drets de la infància i representar l'objectiu a llarg termini (10 anys) que la política de la localitat en matèria d'infància vol assolir.

El canvi desitjat ha de reflectir un **impacte positiu** en la realitat, i en els drets, dels infants, i ha d'incloure els drets, les necessitats, les prioritats i les peticions, de manera que impulsi millores estructurals en la comunitat. Es basarà en l'evidència reflectida en l'anàlisi de situació i en avaluacions prèvies (si n'hi ha), i tindrà en compte les opinions de la infància i l'adolescència.

- **Exemple:** si l'estratègia estigués encaminada a la participació, el canvi desitjat podria ser: "Garantir la participació significativa d'infants i adolescents en l'àmbit local en els assumptes que els afecten".

Canvi desitjat: com identificar-lo?

- Relacionar-lo directament amb l'avenç en els drets de la infància.
- Assegurar-se que respon a les bretxes detectades en la realització de drets.
- Assegurar-se que incorpora la visió de la infància i adolescència.
- Redactar-lo com un objectiu positiu i transformador.

2. CANVI SISTÈMIC

Aquest punt aborda els canvis en els sistemes que envolten la infància i que contribueixen a la realització dels seus drets. En aquest cas, en l'àmbit local i en el marc dels cinc objectius de drets de Ciutats Amigues de la Infància, es podrien alinear cadascun d'aquests objectius amb canvis sistèmics desitjats:

- **Tots els infants són valorats, respectats i tractats justament dins de les seves comunitats.** Seria un canvi en el sistema social, com ara:
 - Polítiques, programes, plans i projectes equitatius i no discriminatoris.
 - Població de la localitat compromesa amb l'impuls dels drets de la infància, especialment amb el principi de no-discriminació.

- **Les veus, necessitats i prioritats de cada nen i nena s'escolten i es consideren a les normatives i polítiques públiques, als pressupostos i a totes les decisions que els afecten.** Aquest objectiu estaria relacionat amb el sistema de govern, i un canvi podria ser:
 - Protagonisme i participació significativa dels infants i adolescents en els assumptes de la localitat que els afecten.

- **Tots els infants tenen accés a serveis essencials de qualitat.** Aquest objectiu estaria relacionat amb els sistemes educatius, de salut i de benestar social, i un canvi en els sistemes podria ser:
 - Polítiques d'educació, de benestar social i de salut (física i mental) centrades en l'equitat de la infància, per respondre de manera efectiva als seus drets, moment en el cicle de vida i possibles situacions de vulnerabilitat.

→ **Tots els infants viuen en entorns segurs i nets.** Aquest objectiu estaria relacionat amb els sistemes de protecció i els sistemes ecològic i urbà. En aquest cas, alguns canvis sistèmics poden ser:

- Sistema de prevenció i protecció davant la violència contra la infància en l'àmbit local que millora la qualitat, la cobertura, l'accés i la coordinació comunitària.
- Polítiques, plans, programes i projectes d'urbanisme, mobilitat sostenible i adaptació contra el canvi climàtic en l'àmbit local que incorporen la perspectiva de drets d'infància.

→ **Tots els infants tenen l'oportunitat de gaudir de la vida familiar, el joc i el lleure.** Aquest objectiu estaria relacionat amb els sistemes familiars, de foment del joc, l'oci i el lleure, i alguns canvis sistèmics poden ser:

- Aplicació de mètodes de criança basats en el bon tracte per part de les famílies de la localitat.
- Plans, programes i infraestructures d'oci, cultura i temps lliure que tenen en compte les diferents etapes del cicle de vida d'infants i adolescents, així com la importància del joc, la cultura i l'esport per al seu correcte desenvolupament.

3. IMPULSORS DEL CANVI

Els impulsors del canvi són aquelles palanques de canvi que impulsaran la millora i l'evolució dels sistemes. Una palanca de canvi és un element que té el potencial de generar un canvi positiu de gran abast més enllà del resultat immediat. Permet obtenir resultats significatius i duradors amb un esforç assumible per part dels agents involucrats.

Com a complement dels exemples presentats anteriorment en el cas dels canvis sistèmics, algunes de les palanques necessàries podrien ser:

TAULA 10. Exemples de canvi sistèmic i palanques de canvi

OBJECTIU MARC DE DRETS DE CIUTATS AMIGUES DE LA INFÀNCIA	CANVI SISTÈMIC	PALANCA DE CANVI (EXEMPLES)
<p>Tots els infants són valorats, respectats i tractats justament dins de les seves comunitats.</p>	<p>Polítiques, programes, plans i projectes equitatius i no discriminatoris.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Normatives locals inclusives. ✓ Protocols inclusius d'atenció a persones migrants.
<p>Les veus, necessitats i prioritats de cada nen i nena s'escolten i es consideren a les normatives i polítiques públiques, als pressupostos i a totes les decisions que els afecten.</p>	<p>Protagonisme i participació significativa dels infants i adolescents en els assumptes de la localitat que els afecten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Consells locals de participació infantil i adolescent, constituïts i reconeguts com a interlocutors vàlids pels responsables polítics, amb treball sostingut en el temps i espais d'intercanvi i rendició de comptes amb el govern local.
<p>Tots els infants tenen accés a serveis essencials de qualitat.</p>	<p>Polítiques d'educació, de benestar social i de salut (física i mental) centrades en l'equitat de la infància, per respondre de manera efectiva als seus drets, moment en el cicle de vida i possibles situacions de vulnerabilitat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Desplegament local de la Garantia Infantil Europea. ✓ Els programes educatius d'àmbit local milloren la seva qualitat, cobertura, impacte i reforcen la focalització en les persones més vulnerables.
<p>Tots els infants viuen en entorns segurs i nets.</p>	<p>Sistema de prevenció i protecció davant la violència contra la infància en l'àmbit local que millora la qualitat, la cobertura, l'accés i la coordinació comunitària.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ S'implementa localment el Model de Prevenció Local de la Violència contra la Infància i l'Adolescència d'UNICEF Espanya.
<p>Tots els infants tenen l'oportunitat de gaudir de la vida familiar, el joc i el lleure.</p>	<p>Aplicació de mètodes de criança basats en el bon tracte per part de les famílies de la localitat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Els programes de famílies i criança positiva amplien la seva qualitat, cobertura i impacte, i arriben a totes les famílies de la localitat per donar suport a la criança en totes les etapes del cicle de vida de la infància.

Font: Elaboració pròpia.

4. ESTRATÈGIES I MESURES CLAU

Són el conjunt d'accions clau que impulsaran les palanques i, en conseqüència, el canvi sistèmic desitjat. Els agents responsables d'aquestes estratègies i mesures clau seran, d'una banda, el govern local i, de l'altra, altres agents, en aliança o coordinats, de manera que la suma de les seves accions impulsi els canvis desitjats. Les mesures estratègiques són essencials per traduir la transformació i els canvis sistèmics desitjats en resultats tangibles. A tall d'exemple, algunes d'aquestes mesures podrien ser:

1. En matèria d'educació i sensibilització comunitària:

- **Campanyes de sensibilització:** realitzar campanyes públiques a través de mitjans de comunicació, xarxes socials i esdeveniments comunitaris per educar la població sobre els drets de la infància i la importància de la no-discriminació.
- **Programes educatius:** en centres educatius i centres comunitaris que promoguin la diversitat, la inclusió i el respecte pels drets de tots els infants i adolescents.

2. Relacionades amb la formació i capacitatció:

- **Capacitació de responsables polítics:** oferir formació als responsables polítics a la localitat perquè coneguin els drets de la infància i puguin aplicar un enfocament de drets en el seu procés de presa de decisions.
- **Capacitació de professionals:** Oferir formació a docents, personal de salut, treballadors/es socials i altres professionals que interactuen amb infants i adolescents perquè coneguin els drets de la infància i puguin identificar i combatre la discriminació en qualsevol de les seves formes.

- **Tallers comunitaris:** organitzar tallers i xerrades per a pares, mares i membres de la comunitat sobre la importància dels drets de la infància, i com poden contribuir a promoure'ls i protegir-los, així com sobre mètodes de criança basats en el bon tracte.

3. Per al foment de la participació comunitària:

- **Consells i comitès:** establir consells i comitès locals que tinguin representants de diferents grups de la comunitat, infants inclosos, per discutir i promoure els drets de la infància.
- **Promoció de la participació infantil i adolescent:** Establir consells, grups i altres mecanismes de participació per a infants i adolescents, que els permetin conèixer els seus drets, reflexionar sobre les privacions i els colls d'ampolla que afecten la seva localitat, i presentar les seves anàlisis i propostes als responsables polítics.
- **Esdeveniments i activitats:** organitzar esdeveniments i activitats comunitàries que promoguin la diversitat i fomentin la inclusió, com ara festivals culturals, dies de la infància, dies contra la discriminació, etc.

4. En matèria de polítiques inclusives:

- **Legislació inclusiva:** desenvolupar i promulgar ordenances i altres normes locals que protegeixin els drets de tots els infants i adolescents i promoguin la igualtat en l'accés a oportunitats.
- **Planificació urbana inclusiva:** dissenyar ciutats i comunitats que siguin accessibles i segures per a tots els infants i adolescents, incloent-hi espais públics segurs i àrees de joc.

5. **Relatives a l'accés a serveis essencials:**

- **Programes de suport econòmic:** implementar programes de suport econòmic per a famílies en situació de pobresa per tal d'assegurar que els infants tinguin accés a recursos bàsics.

La resta d'elements de la Teoria del Canvi (riscos i oportunitats, evidència i colls d'ampolla) s'han tractat detalladament al Bloc 3 d'aquest document.

TAULA 11. Model de la Teoria del Canvi

TRANSFORMACIÓ EN LA REALITZACIÓ DELS DRETS D'INFÀNCIA A ASSOLIR									BARRERES
CANVI SISTÈMIC									OPORTUNITATS
IMPULSORS DEL CANVI									
ESTRATÈGIES O MESURES CLAU A IMPLEMENTAR*	Govern local (SI)	Aliats (I)	Govern local (SI)	Aliats (I)	Govern local (SI)	Aliats (I)	Govern local (SI)	Aliats (I)	
COLLS D'AMPOLLA									
EVIDÈNCIES									
PRIVACIONS (en drets de la infància: manca de realització del dret, bretxes)									
<p>* En aquest cas s'han de combinar les estratègies pròpies del govern local, amb les de tercers, altres administracions públiques o actors. D'aquesta manera, SI el govern local duu a terme la seva estratègia I tercers actors implementen les seves, s'aconseguirà promoure els impulsors del canvi.</p>									

Font: Adaptat d'UNICEF (2024).

TAULA 12. Exemple d'una Teoria del Canvi

TRANSFORMACIÓ EN LA REALITZACIÓ DELS DRETS D'INFÀNCIA A ASSOLIR	Tots els infants creixen amb més capacitats per gaudir del seu dret a viure lliures de qualsevol forma de violència. A més, els infants que pateixen violència es beneficien de més accés a l'atenció, el suport, la justícia i altres serveis basats en els drets i que són necessaris per garantir el seu benestar físic, mental i social.								BARRERES
CANVI SISTÈMIC	El país ha reforçat el compromís per finançar i aplicar plans, polítiques i accions integrals que es basen en evidència, són multisectorials i es coordinen per prevenir i respondre a la violència contra la infància.		El país ha reforçat els marcs jurídics i polítics per protegir la infància de la violència i la discriminació, d'acord amb les normes internacionals.		Sistemes i institucions complets han millorat la qualitat, la cobertura, l'accés i la coordinació multisectorial per a la prevenció de la violència, incloent-hi mecanismes de denúncia, així com els serveis d'atenció.				
IMPULSORS DEL CANVI	Acció estatal, multinivell (estatal, regional i local) i multisectorial		Marcs legals i polítics		Transformació dels protocols d'atenció i el disseny dels serveis d'atenció, des de la prevenció, desenvolupant la capacitat de tots els sistemes, en tots els àmbits, per donar una resposta més eficaç, eficient i adequada.				
ESTRATÈGIES O MESURES CLAU A IMPLEMENTAR	Govern local (SI) ✓ Desenvolupar, adoptar, finançar, aplicar i supervisar plans nacionals. ✓ Coordinació multinivell.	Aliats (I) ✓ Desenvolupar, adoptar, finançar, aplicar i supervisar plans regionals i locals. ✓ Coordinació multinivell.	Govern local (SI) ✓ Adaptar la legislació de resposta a la violència contra la infància als estàndards de drets de la infància.	Aliats (I) ✓ Desplegar la legislació, dotant-la de pressupost en l'àmbit regional i local.	Govern local (SI) ✓ Revisar i transformar els sistemes de recollida i gestió de la informació sobre violència contra la infància.	Aliats (I) ✓ Alimentar des de l'àmbit regional i local els sistemes d'informació.	Govern local (SI) ✓ Modernitzar i adaptar a enfocaments de bon tracte els sistemes de prevenció i atenció de la violència contra la infància.	Aliats (I) ✓ Implementar els models dins de tots els àmbits d'atenció a la violència contra la infància (prevenció, risc i desprotecció).	OPORTUNITATS Societat més sensibilitzada amb el fet greu que la infància pateixi violència.
COLLS D'AMPOLLA	<ul style="list-style-type: none"> Manca de voluntat política, mecanismes i/o recursos per invertir de manera coordinada, multinivell i multisectorial. 		<ul style="list-style-type: none"> Marcs jurídics i marcs polítics que protegeixen inadequadament els infants davant la violència i la discriminació. 		<ul style="list-style-type: none"> Manca de capacitat sistèmica i institucional per prevenir i combatre la violència en cada sector. 		<ul style="list-style-type: none"> Inversió inadequada en la preparació dels professionals, especialment pel que fa a la protecció de la infància. 		
EVIDÈNCIES	La violència contra la infància és una de les grans vulneracions dels seus drets. Les estadístiques revelen que els infants i adolescents pateixen actes de violència en totes les etapes de la seva infància i en diversos entorns, i que aquesta violència prové sovint de persones de confiança amb les quals es relacionen cada dia*. Les estadístiques són alarmants: entre el 83 % i el 91 % d'infants i adolescents a Espanya experimenten violència en diverses etapes de la vida**; 1 de cada 3 joves podria ser víctima d'assetjament escolar***; s'estima que 1 de cada 5 infants o adolescents a Europa patirà abús sexual abans dels 18 anys****. Tot i la gravetat del problema, menys del 10 % d'aquests casos són denunciats o notificats, fet que reflecteix les mancances del sistema actual. Aquesta violència produeix en l'infant o l'adolescent un mal que es pot evitar i que pot tenir conseqüències al llarg de tota la seva vida. Un cost personal que té efectes en la societat en què es desenvolupa aquest infant.								
PRIVACIONS (en drets de la infància: manca de realització del dret, bretxes)	Violència, maltractament i negligència contra la infància.								

NOTES DE LA TAULA

*. UNICEF. *Una situació habitual: La violència en las vidas de niños y adolescentes*. Nova York, 2017.
 **. Pereda, N. (2019). ¿Cuánta violencia es demasiada? Evaluación de la polivictimización en la infancia y la adolescencia. *Papeles del Psicólogo*, 40(2), 101-108.
 ***. Andrade, B., Guadix, I., Rial, A. i Suárez, F. (2021). Impacto de la tecnología en la adolescencia. Relaciones, riesgos y oportunidades. Madrid: UNICEF España.
 ****. Consell d'Europa: <https://human-rights-channel.coe.int/stop-child-sexual-abuse-in-sport-es.html>

PLANIFICACIÓ OPERATIVA, MATRIU DE PLANIFICACIÓ

Un cop s'ha fet la planificació estratègica, recollida en la Teoria del Canvi, és moment de passar als aspectes operatius, als processos, les accions, la designació de responsables, indicadors, etc. que orientaran l'acció, és a dir, l'esquematització resumida del Pla Local d'Infància i Adolescència. Tot això es recollirà a la matriu de planificació.

Aquesta planificació inclourà les accions principals que l'entitat preveu dur a terme durant un horitzó a mitjà termini, és a dir d'entre 4 i 6 anys.

Els elements d'aquesta planificació poden ser els següents:

- Els **resultats** són els productes esperats, els mitjans necessaris per assolir els canvis sistèmics i, per tant, les transformacions que s'han dissenyat en la Teoria del Canvi. Han de redactar-se de manera clara i com a resultats finals.
- Els **indicadors dels resultats** són un instrument de mesura de les variables qualitatives (nivell de..., satisfacció amb...) i quantitatives (nombre, percentatge, ràtio...). Són el mesurament d'una variable o la relació entre dues o més variables (per exemple: % d'infants i adolescents que componen l'òrgan de participació infantil sobre el total de nens, nenes i adolescents que viuen a la localitat). Aquesta relació permet entendre o explicar una realitat o un fenomen en particular i la seva evolució en el temps. Per obtenir-ne més informació i saber com es poden formular, podeu consultar: [Guía: Indicadores, concepto y utilidad en las políticas locales de infancia y adolescencia](#) (UNICEF Espanya, 2022).
- Les **activitats (o mesures)** són les accions que cal fer, i han d'estar vinculades a la consecució de cadascun dels resultats. Es recomana incloure activitats principals, no tasques (és a dir, evitar les accions de poca dimensió). L'excés de fragmentació pot generar rigideses que dificultin l'execució.

- El **pressupost**²⁸ és l'estimació econòmica del conjunt de recursos d'elements (serveis, materials, infraestructura, humans, etc.) necessaris per a l'execució de les activitats. És important que inclogui la valoració econòmica, el pressupost necessari, per poder implementar les mesures.

QUIN TIPUS DE MESURES POT INCLOURE LA PLANIFICACIÓ OPERATIVA?

- Campanyes de sensibilització i difusió relacionades amb la CDI, especialment amb motiu de la commemoració del seu aniversari, el 20 de novembre de cada any.
- Programes o estratègies, de diferents regidories, que estiguin directament i/o significativament relacionades amb la infància i l'adolescència, en àmbits com els següents: esportiu, cultural, educació (formal i no formal), seguretat, lleure i temps lliure, suport a la família, promoció d'una criança basada en el bon tracte, prevenció i protecció davant la violència, pobresa infantil, accessibilitat d'espais, esport adaptat, inclusió, reforç educatiu, pacificació d'entorns escolars, manteniment i adaptació d'infraestructures per a la infància davant del canvi climàtic, mobilitat activa i sostenible, etc.
- Mesures d'atenció a la població infantil i adolescent amb necessitats especials i/o en situació d'especial vulnerabilitat (per situació de discapacitat, estatus migratori, orientació sexual, o altres).
- Programes de promoció d'una participació infantil i adolescent significativa, que reculli el conjunt d'activitats realitzades al llarg de cada any amb la infància a través de l'òrgan o els òrgans de participació infantil i/o adolescent. Algunes activitats poden ser: reunions internes,

28. Aquest pressupost és del pla. Per tant, tot i que la terminologia sigui semblant, aquí no es fa referència a l'exercici de pressupostació anual dels governs locals.

activitats autogestionades, projectes d'altres àrees de l'entitat local en què participen, reunions amb alcalde/essa o regidors/es, accions de rendició de comptes, campanyes de difusió de resultats, contactes amb centres educatius i associacions per ampliar la representativitat, etc.

- Accions de coordinació interna de les diferents regidories i departaments municipals a través de la mesa de treball, interregidories o òrgans similars.
- Programes de participació i col·laboració de la ciutadania en coordinació amb el govern local a favor de la infància i l'adolescència.
- Programes i estratègies de l'entitat local davant d'altres administracions públiques per donar resposta a les necessitats i els drets de la infància i l'adolescència local en el marc de les seves competències.
- Estratègies de rendició de comptes dels logotips obtinguts del Pla Local d'Infància davant de la ciutadania.
- Revisió i reforç de l'enfocament d'infància d'altres polítiques locals, com ara joventut, urbanisme, educació, mobilitat, etc. A més de les sectorials, considerar les transversals al govern local, com ara les estratègies de ciutat.
- Revisió i ajustament de la normativa local, ordenances, etc. per tal que incorporin un enfocament de drets de la infància.
- Accions de comunicació de bones pràctiques, coordinació i col·laboració en xarxa amb altres entitats locals en l'àmbit de les polítiques d'infància i adolescència.
- Accions en col·laboració amb UNICEF Espanya o altres organitzacions de suport a campanyes humanitàries i de cooperació internacional.
- Accions d'enfortiment de capacitats internes (formació als professionals, recollida i gestió de la informació).

La llista anterior s'inclou a tall d'exemple orientatiu i, per tant, no limita de cap manera la capacitat de l'entitat local per dissenyar i implementar un altre tipus de mesures.

TAULA 13. Guia de preguntes i terminologia per a la planificació operativa

RESULTATS	Intervencions, programes i serveis.	Què cal produir mitjançant les activitats? Productes tangibles o intangibles (impacte en la vida d'infants i adolescents)	Producte.
MESURES O ACTIVITATS	Accions empreses.	Què hem de fer per obtenir els productes?	Activitats.
PRESSUPOST	Recursos necessaris per implementar les mesures del pla.	Quin pressupost cal? Quins mitjans i personal fan falta? Cal fer alguna inversió? Quins serveis, productes o inversions són necessaris per implementar les mesures? De quina conselleria?	Recursos.
INDICADORS	Mesura i mesurament.	Com sabem si anem ben encaminats per aconseguir allò que s'ha plantejat?	Indicadors.
LÍNIA DE BASE	Valor inicial dels indicadors. Dades recollides a l'anàlisi de situació.	Quines bretxes hi ha en la realització dels drets de la infància? Quina és la dimensió de les privacions que pateix?	Valor dels indicadors en l'anàlisi de situació.
METES	Objectiu que es vol assolir. Com que els objectius estan associats als indicadors, serà el valor estimat futur que s'espera aconseguir amb la implementació del pla.	De quins recursos es disposa per dur a terme les mesures? Quins objectius concrets es poden aconseguir amb aquests recursos?	Meta, valor de l'indicador que es vol assolir en el futur.

Font: Elaboració pròpia.

✓ PRESSUPOST

L'assignació de pressupost, recursos i rols s'ha de presentar de forma sintètica, incloent-hi les partides principals, la seva dotació econòmica i les fonts de recursos previstes o estimades. Aquesta estimació té com a objectiu identificar els recursos necessaris per implementar les accions contemplades al pla, tenint en compte l'horitzó temporal del pla, és a dir entre 4 i 6 anys. És important destacar que aquesta assignació no equival al procés d'elaboració de pressupostos anuals de les administracions públiques locals, ja que el seu abast, horitzó temporal i enfocament responen a les necessitats específiques del pla. Elaborar un pressupost per finançar el Pla Local d'Infància i Adolescència implica un compromís interinstitucional i una visió a llarg termini.

Hi ha accions que formaran part del pressupost públic del govern local a llarg termini (per exemple, la incorporació d'una persona tècnica en infància) i d'altres que podran ser inversions puntuals (per exemple, la realització de determinats tallers amb infants).

Abans de sol·licitar pressupostos a les diferents àrees del govern local, caldrà:

- Revisar el marc estratègic i normatiu (normativa autonòmica, estatal i municipal en infància i adolescència).

- Fer una consulta a les persones responsables d'hisenda o pressupost del govern local i, idealment, aconseguir que participin en aquesta fase de la planificació.

- Revisar les mesures recollides al PLIA, identificar els recursos necessaris per dur-les a terme i estimar-ne el cost aproximat per a la totalitat dels anys previstos de vigència. Per fer-ho, serà necessari considerar totes les partides pressupostàries:
 - Recursos humans: personal tècnic, professionals i persones col·laboradores.
 - Recursos materials: materials de treball, equips i subministraments necessaris.
 - Infraestructura i logística: lloguer d'espais, transport, viatges, etc.
 - Recursos econòmics: pressupost global estimat per acció i fase.
 - Inversions: infraestructura, construcció, terrenys, material informàtic, etc.

- Analitzar la disponibilitat de recursos (pressupost del govern local, subvencions externes, transferències, convenis amb entitats, etc.).

- A continuació, cada àrea municipal implicada al PLIA haurà de presentar una fitxa de proposta pressupostària, que ha d'incloure:
 - Descripció del programa o l'activitat.
 - Justificació de la necessitat.
 - Costos estimats, desglossats per capítols pressupostaris.
 - Possibles fonts de finançament complementari.

- Els responsables de consolidar la informació sistematitzaran totes les dades anteriors i obtindran la xifra total, si és possible anualitzada, de la inversió necessària per finançar el PLIA.

Tot això permetrà configurar el pressupost del Pla Local d'Infància i Adolescència. A més dels anys inclosos dins del pla, es podrà considerar una estructura que es correspongui amb els capítols de despesa dels governs locals, com ara:

Capítol 1: Despeses de personal. Inclou el cost del personal municipal necessari per a l'execució de les mesures, com ara salaris del personal tècnic d'infància i adolescència, Seguretat Social a càrrec de l'entitat local, possibles contractacions temporals o reforços específics.

Exemple:

- Contractació d'un/a dinamitzador/a juvenil per a programes de participació infantil.
- Contractació d'una persona responsable tècnica de la implementació, el seguiment i l'avaluació del PLIA.
- Contractació de psicòlegs/òlogues, treballadors/es socials, mediadors/es interculturals o altres professionals per dur a terme accions relacionades, per exemple, amb escoles de famílies, prevenció de la violència, atenció a col·lectius d'infància vulnerable, etc.

Capítol 2: Despeses en béns i serveis. Despeses operatives de les mesures, programes i accions, com ara lloguer d'espais per a activitats; material didàctic, esportiu o tecnològic; costos de comunicació i difusió (cartelleria, web, xarxes socials); serveis de formació o dinamització externa.

Exemple:

- Compra de material educatiu per a tallers de sensibilització infantil.
- Contractació d'una empresa per dissenyar una campanya de sensibilització.

- Contractació d'una empresa de dinamització per als campaments infantils d'estiu del govern local.
- Contractació d'una consultora per elaborar mapes de reg de tots els espais del govern local on hi ha la infància i adolescència.
- Contractació d'una empresa per impartir formació a personal tècnic i/o polític en drets d'infància.
- Impressió de materials i/o documents.

Capítol 3: Despeses financeres. Inclou conceptes com ara interessos de demora en pagaments o comissions bancàries associades a la gestió del pla.

Exemple: Pagament d'interessos per retards en subvencions executades.

Capítol 4: Transferències corrents. Subvencions i ajuts econòmics a entitats o famílies beneficiàries de la implementació de les mesures: subvencions a associacions que desenvolupen programes per a la infància, beques o ajuts econòmics per a activitats extraescolars o convenis amb entitats del tercer sector.

Exemple: Subvenció a una associació per al desenvolupament de programes de lleure inclusiu infantil.

Capítol 6: Inversions reals. Inclou infraestructures i equipaments: reformes en espais públics adaptats a la infància, creació de parcs infantils o zones de lleure juvenil, o adquisició de mobiliari per a centres d'infància i adolescència.

Exemple:

- Instal·lació de jocs accessibles en parcs del govern local.

- Reforma dels centres educatius per reforçar-ne la capacitat de resiliència davant del canvi climàtic.
- Reforma dels centres de serveis socials per tal que siguin espais físics més amigables amb la infància.
- Construcció de carrils segregats del trànsit motor per a bicicletes.

Recomanacions

- Promoure la incorporació, anualment, de les estimacions de costos per a l'any en qüestió de les mesures del Pla Local d'Infància i Adolescència als pressupostos de l'entitat local, assegurant-ne el finançament i la sostenibilitat a llarg termini.
- Realitzar un mapa de convocatòries i ajuts locals, autonòmics, estatals i europeus disponibles.
- Promoure acords i col·laboracions amb entitats privades i socials del territori.

✓ MATRIU DE PLANIFICACIÓ

Tot això es recollirà de forma sistematitzada en un quadre que permetrà, entre altres qüestions, fer un seguiment de l'evolució de les mesures i, per tant, del pla d'infància. Per fer-ho, es proposa la utilització de la matriu de planificació següent, que conté els elements bàsics a considerar, incloent-hi el sistema de seguiment.

TAULA 14. Guia de preguntes i terminologia per a la planificació operativa

RESULTAT	MESURES/ ACTIVITATS	PRESSUPOST	REGIDORIA / ORGANISME RESPONSABLE DE LA MESURA	INDICADORS	LÍNIA DE BASE (VALOR DE PARTIDA DE L'INDICADOR)	META
1.1	1.1.1					
	1.1.2					
	1.1.3					
1.2	1.2.1					
	1.2.2					
	1.2.3					
2.1	2.1.1					
	2.1.2					
2.2	2.2.1					
	2.2.2					

Font: Elaboració pròpia.

És important que s'identifiquin els responsables (organismes o tècnics) d'execució de les activitats, per a l'assignació dels recursos i el seguiment de l'execució.

✓ SEGUIMENT I AVALUACIÓ

El Pla Local d'Infància i Adolescència s'ha d'elaborar tenint en compte que ha de contenir els elements que facilitin el **seguiment de la planificació operativa i l'avaluació dels canvis sistèmics proposats a la Teoria del Canvi**. Per tant, com hem esmentat, els resultats han d'incorporar indicadors de seguiment.

L'**avaluació** estarà orientada a l'aprenentatge, a valorar l'impacte, les transformacions en la realització dels drets de la infància que es preveuen assolir. Per tant, es recomana redactar el Pla Local d'Infància i Adolescència amb una previsió realista d'aquelles accions que l'entitat podrà dur a terme en el transcurs de la seva vigència, i que podrà assolir, es podrà atribuir i, per tant, avaluar. En el moment de dissenyar el pla, cal preveure quin tipus d'avaluació es realitzarà (interna, externa, mixta, d'impacte, de resultat, etc.), així com els responsables de dirigir-la.

En qualsevol cas, caldrà preveure un sistema de seguiment basat en indicadors que permeti conèixer els avenços en la implementació i en l'èxit dels resultats esperats en paral·lel a la implementació del pla. Aquest sistema ha de facilitar l'elaboració d'informes anuals, de mitjà termini i l'avaluació final. Construir un sistema de seguiment és un procés que no és complex, sempre que es tingui en compte el següent:

- La Teoria del Canvi i els resultats en la planificació operativa han de formular-se de manera que permetin mesurar els progressos que es vagin aconseguint.
- Cal establir indicadors que permetin mesurar cada resultat (del que es vol assolir). Aquest mesurament haurà de ser periòdic, i al final del període de vigència del pla es podrà mesurar el nivell d'assoliment dels resultats.
- Un factor clau és la selecció dels indicadors que permetin mesurar el progrés.
- Cal establir les evidències o les fonts de verificació que permetin conèixer el grau de progrés. És a dir, la manera en què es pugui mostrar que s'han aconseguit aquests resultats.
- Cal establir el punt de partida (o línia de base) de l'indicador (es realitza en el moment de l'elaboració de l'anàlisi de situació), així com el possible punt d'arribada (meta).

- Cal pautar "quan" (és a dir, la periodicitat: a mitjà termini i al final de l'execució del pla) i "qui" (tècnics responsables, comissió de seguiment, avaluadors) recollirà la informació (font de verificació).

En aquest punt del pla és important assenyalar els responsables tant del seguiment com de l'avaluació, sense oblidar la participació en aquests aspectes de la infància i l'adolescència, o el pressupost assignat per a aquestes tasques, entre d'altres.

Recursos

- [Guía: Indicadores, concepto y utilidad en las políticas locales de infancia y adolescencia](#) (UNICEF Espanya, 2022)
- [Guía: ¿Cómo fortalecer el seguimiento de un plan local de infancia y adolescencia?](#) (UNICEF Espanya, 2022)
- [Guía para la evaluación de las políticas locales de infancia y adolescencia](#) (UNICEF Espanya, 2023)

✓ GOVERNANÇA DEL PLA

En l'elaboració del Pla d'Infància i Adolescència, és important no oblidar dissenyar les estructures, establir els actors (amb les seves responsabilitats) i els canals de comunicació sobre la presa de decisions en la implementació, el seguiment i l'avaluació del PLIA. Això és el mecanisme de governança.

Aquesta governança haurà de tenir en compte els responsables polítics i els espais de coordinació interns i externs, així com involucrar de manera significativa infants i adolescents, a través dels consells locals o altres espais de participació, regidories, líders del PLIA i participants, etc.

Es definiran els rols de cadascun dels actors anteriors, els mecanismes de treball, i els espais i canals de coordinació i comunicació, entre d'altres.

Recursos

- [Guía para una buena gobernanza de una política local de infancia](#)
(UNICEF Espanya, 2022)

APROVACIÓ FORMAL DEL PLA

Una vegada redactat el pla, la fase següent és l'aprovació formal, que representa una etapa clau en el procés de planificació, ja que garanteix la legitimitat, el suport polític i institucional, i la posada en marxa del pla. Un cop finalitzades les fases prèvies, que inclouen l'elaboració participativa, la calendarització d'accions i l'assignació de recursos, el pla s'ha de presentar al ple de l'ajuntament perquè es validi oficialment.

Aquest pas és fonamental per dotar el pla d'un caràcter normatiu i assegurar que s'integri plenament en les polítiques municipals. Durant la sessió del ple, se sotmetrà a votació i debat, i comptarà amb l'aval dels òrgans i les entitats consultives implicades, com el Consell Municipal d'Infància i Adolescència, si escau. L'aprovació per part del ple també facilita l'assignació de recursos pressupostaris i el compromís de les diferents àrees municipals involucrades en la seva implementació.

Per tant, l'equip tècnic municipal haurà de coordinar-se estretament amb els responsables polítics i les entitats participants per garantir que el pla arribi a aquesta etapa amb el màxim consens i suport possibles, i no hi hagi obstacles per executar-lo.

Perquè el PLIA generi canvis reals, ha de formar part de la planificació municipal i estar articulat amb altres estratègies locals. La seva integració en plans en marxa o en procés de disseny, especialment en el Programa d'Actuació Municipal (PAM), n'afavorirà la implementació de manera coordinada i efectiva. A més, és fonamental que els seus compromisos es reflecteixin en polítiques sectorials i en el pla de mandat per tal d'assegurar-ne la continuïtat i la consolidació en la gestió municipal a llarg termini.

ESTRATÈGIA I PLANIFICACIÓ DE LA COMUNICACIÓ INTERNA I EXTERNA DEL PLA

Una comunicació efectiva és fonamental per, un cop aprovat el Pla Local d'Infància i Adolescència, donar-lo a conèixer, sensibilitzar la comunitat i assegurar la coordinació entre els actors implicats. La planificació ha de contemplar tant la comunicació interna, adreçada als equips tècnics i responsables del pla, com la comunicació externa, enfocada a la difusió a la ciutadania i les entitats locals.

1. COMUNICACIÓ INTERNA

La comunicació interna facilita la coordinació i el seguiment del pla. Per això, hi ha diverses opcions, com les reunions periòdiques, és a dir, trobades de seguiment amb els equips tècnics i responsables municipals per compartir avenços i resoldre incidències.

A més, és important organitzar una sessió de presentació oficial del pla, liderada per l'alcalde o l'alcaldesa, amb la participació dels regidors de les

àrees implicades i del consell d'infància, si n'hi ha. Aquest tipus de presentació enforteix el compromís institucional i assegura la implicació de totes les àrees en la implementació del pla.

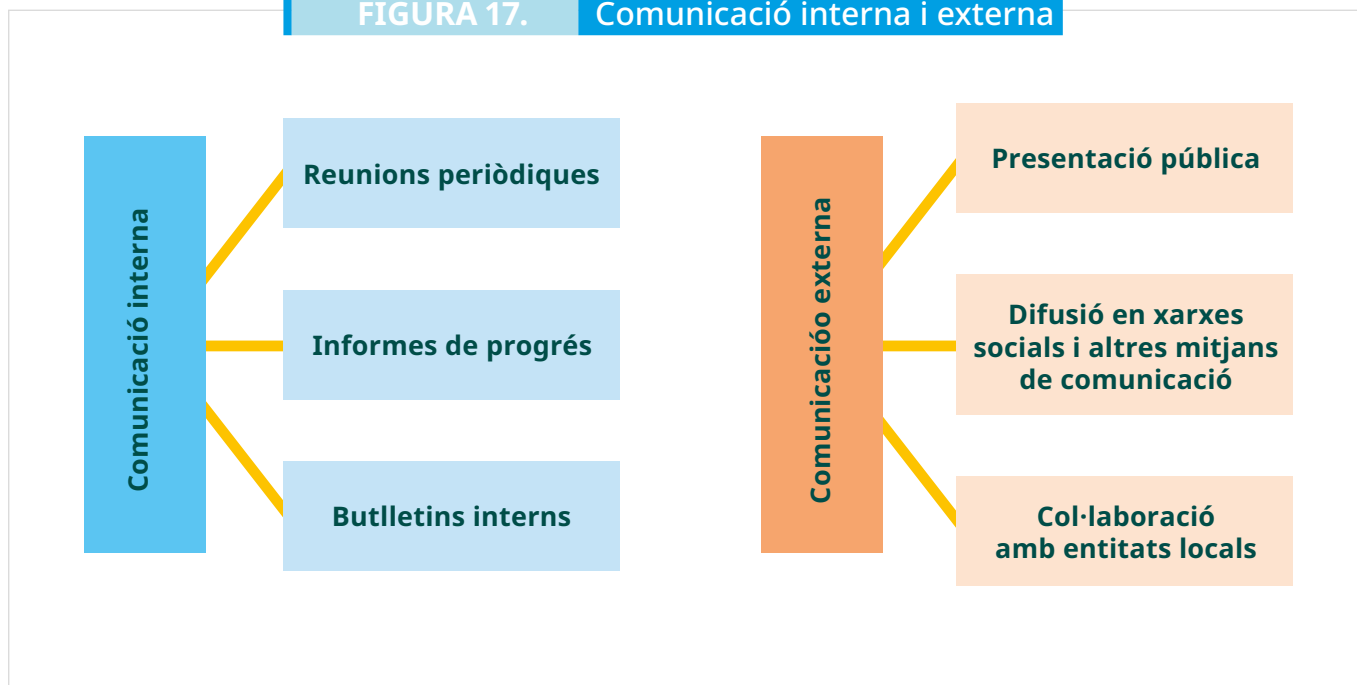
El personal tècnic també pot elaborar informes de progrés o documents que sintetitzin les accions realitzades i els resultats obtinguts, així com la seva difusió. Una altra opció és la difusió de butlletins interns que incloguin notícies i novetats entre les àrees implicades per garantir la transparència i el compromís.

2. COMUNICACIÓ EXTERNA

La comunicació externa té com a objectiu informar i sensibilitzar la comunitat local i els actors implicats sobre el contingut i els beneficis del pla. En primer

lloc, cal procedir amb la presentació pública del pla a través de l'organització de sessions informatives adreçades a entitats, famílies, infants i adolescents, i altres actors rellevants. També es recomana fer-ne difusió en xarxes socials i mitjans de comunicació. Es poden fer publicacions periòdiques que informin sobre els avenços i resultats del pla, així com elaborar materials visuals com ara infografies o vídeos. En aquesta fase, també és moment d'apropar-se a les organitzacions i col·lectius per presentar-los el pla i animar-los a implicar-se en la implementació.

FIGURA 17. Comunicació interna i externa

Font: Elaboració pròpia.

A més, és fonamental **adaptar els missatges i els canals de comunicació** als públics específics per tal de garantir l'accessibilitat i la comprensió de la informació. Per a la infància i l'adolescència, caldrà elaborar materials en un llenguatge amigable i visual utilitzant canals propers a aquest públic, com ara xarxes socials o materials adaptats. Per a les famílies i la comunitat, s'hauran de llançar missatges clars i directes sobre els beneficis i les oportunitats del pla. Pel que fa als perfils professionals i tècnics, es podran crear documents més detallats que facilitin la implementació i el seguiment de les accions.

CONSELLS PER A UN PLA LOCAL D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA REEIXIT

A continuació, compartim alguns dels factors o errors més freqüents que poden comprometre l'èxit del nostre PLIA:

✓ NO INCORPORAR ELS MARCS RELLEVANTS DE LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES D'INFÀNCIA

Com hem vist als apartats inicials d'aquest document, contextualitzar el nostre PLIA en el marc europeu, estatal i autonòmic de les polítiques i la legislació internacional no només garanteix el compliment de disposicions legals, sinó que ajuda a construir consensos i a posar el focus en els àmbits prioritaris i fonamentals d'actuació. A més, també ens facilita la justificació a l'hora d'aconseguir recursos per poder dur a terme les accions previstes. És per això que ens hem d'assegurar que incorporem aquests marcs de manera transversal al llarg de tot el PLIA.

✓ L'ANÀLISI DE SITUACIÓ ÉS INCOMPLETA O ESTÀ DESACTUALITZADA

Si no es fa una anàlisi exhaustiva de les problemàtiques específiques que pateixen infants i adolescents a la comunitat (sobretot respecte als temes més rellevants com l'accés a l'educació, la pobresa o la violència), la política podria centrar-se en problemes secundaris o ignorar qüestions fonamentals.

Com hem assenyalat al Bloc 3, cal invertir el temps i els recursos suficients perquè l'anàlisi de situació es pugui fer amb garanties. Això no vol dir que l'hàgim de prolongar excessivament. Hi ha tres dimensions que hem de tenir en compte: cobrir l'heterogeneïtat territorial, indagar sobre els àmbits o les dimensions més prioritaries i tenir en compte les poblacions que solen quedar invisibilitzades per la seva situació d'exclusió o vulnerabilitat.

D'altra banda, cal tenir present que, al llarg del procés de l'anàlisi de situació, **teixirem** les complicitats institucionals internes i externes que ens possibilitaran també dur a terme més endavant les etapes restants del disseny i la implementació del PLIA.

Un altre error freqüent és planificar a partir de dades desactualitzades. Tot i que ens sembli que la informació recollida fa 3 o 4 anys encara pot ser vàlida, la velocitat dels canvis socials, demogràfics, tecnològics, econòmics, polítics, etc. fa que, al cap de cert temps, la informació recollida deixi de ser representativa de la realitat que ens envolta.

D'altra banda, de vegades també cometem l'error de fer servir informació quantitativa sense complementar-la amb una altra de caràcter qualitatiu. El fet que les dades numèriques tinguin més prestigi que la informació qualitativa fa que puguem deixar de banda les dinàmiques de grups de discussió, entrevistes grupals, etc. en què les persones aprofundeixen sobre les causes o l'abast d'algunes circumstàncies que poden ser d'alta rellevància per a la planificació.

✓ DEFICIÈNCIES EN LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

No involucrar infants, adolescents, famílies, docents i altres parts interessades en el disseny de la política pot generar solucions que no s'ajustin a les seves necessitats o expectatives reals. Quan la participació, especialment de la infància i l'adolescència, no és activa i protagònica, els plans perden legitimitat i es transformen en polítiques i accions adultocèntriques i imposades des de l'Administració, que no porten a un veritable avenç dels drets de la infància i que, fins i tot, generen malestar i insatisfacció en la població i les parts interessades.

A més, la manca de participació de diferents sectors contribueix, com hem assenyalat abans, a fer que l'anàlisi de situació sigui pitjor i que les solucions siguin ineficients i poc efectives.

✓ OBJECTIUS POC CLARS O AMBIGUS

Establir metes com ara "millorar el benestar infantil" sense indicadors concrets (com taxes d'assistència escolar, cobertura de serveis de prevenció en salut, etc.) fa més difícil mesurar l'evolució i l'impacte real del PLIA, així com prioritzar, redirigir o reformular accions.

✓ DEFICIÈNCIA EN LA GOVERNANÇA

Des d'un punt de vista extern, si els centres educatius, els serveis socials, l'àmbit de la salut i les organitzacions locals no treballen de manera articulada, és possible que el PLIA no dirigeixi l'atenció a temes prioritaris, dupliqui accions o no tingui en compte sectors de la població especialment vulnerables o en situació d'exclusió.

Internament, si no s'involucren totes les àrees del govern local des de les primeres etapes, assumint les accions adreçades a la infància com a part de la seva cartera, es perd per una banda la visió realment transversal de la infància en l'àmbit local amb el risc, per tant, que el PLIA no inclogui totes les estratègies dirigides a la infància, cosa que en limita la capacitat transformadora. En les fases d'implementació, seguiment i avaluació, aquesta manca de compromís i de coordinació conjunta de totes les àrees pot generar colls d'ampolla, dificultats de coordinació i manca d'informació per a la rendició de comptes i la presa de decisions.

Infants i adolescents, haurien de tenir igualment un rol en la implementació, el seguiment i l'avaluació del PLIA. Altrament, no es generaran mecanismes per a l'exercici del seu dret a participar i es perdrà visió i, per tant, legitimitat dels processos.

✓ MANCA DE COMPROMÍS I LIDERATGE TÈCNIC I/O POLÍTIC

Bona part de l'èxit de qualsevol política pública rau en la capacitat de compromís del personal tècnic i en el lideratge polític. Posar la infància i l'adolescència a l'agenda com una prioritat, buscar (i aconseguir) els recursos necessaris, comprometre's tècnicament en el seguiment i l'avaluació del pla, i mobilitzar els diferents actors i nivells de govern depèn de les autoritats i dels professionals de l'ajuntament. També cal un lideratge potent per obtenir els consensos necessaris per posar la infància i l'adolescència al centre de les nostres polítiques.

✓ DESEQUILIBRI ENTRE ELS RECURSOS DISPONIBLES I LES EXPECTATIVES

El compromís i l'aposta per la infància i l'adolescència implica també aconseguir els recursos suficients per dur a terme les iniciatives previstes al nostre PLIA i consensuades amb les diferents parts interessades.

No obstant això, hem de comprendre que, malauradament, gairebé sempre les demandes o necessitats superen els recursos disponibles, i és per això que bona part de l'exercici del PLIA requereix una adequada prioritització i calendarització de les accions i activitats més importants.

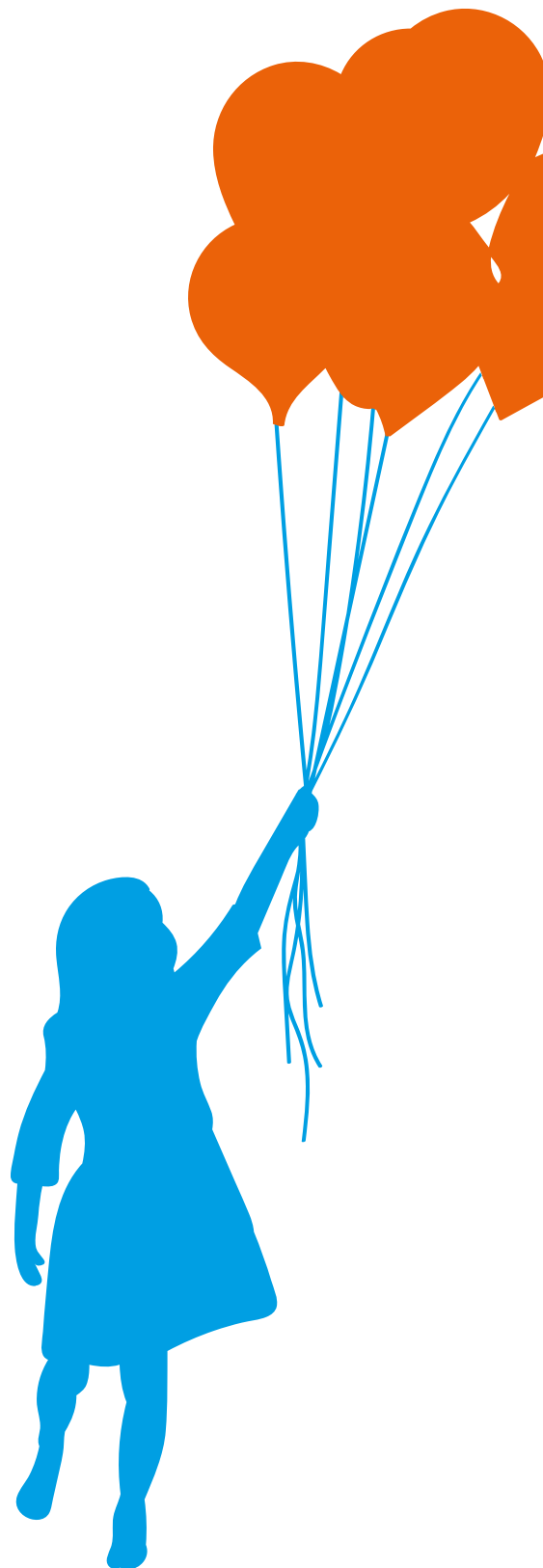
En aquest sentit, és imprescindible la gestió de les expectatives i l'equilibri de les propostes del PLIA pel que fa als recursos previstos, així com el lideratge que faciliti el suport per part de totes les parts intervinents, encara que no sempre resulti en mesures que satisfacin les expectatives generades.

✓ RESISTÈNCIA AL CANVI

De vegades, especialment si les propostes no s'han treballat de manera participativa, hi pot haver certa resistència per part d'alguns dels actors involucrats si no aconseguim construir els consensos necessaris sobre la prioritat o la importància d'algunes de les mesures que es volen implementar.

✓ UNA PLANIFICACIÓ INFLEXIBLE

Igual que cal tenir objectius i indicadors *SMART*, hem de ser també "intelligents" en el marc global de la planificació i tenir capacitat d'adaptació i flexibilitat per reajustar activitats i mesures que veiem que, per diferents motius (canvis en les pràctiques d'oci i temps lliure, dinàmiques familiars, etc.) al cap d'un temps veiem que no funcionen. Un PLIA no ha de ser permanent, sinó que ha de respondre amb agilitat als canvis de l'entorn. És veritat que, si hem fet una bona anàlisi de situació, el més normal és que no calgui revisar una gran part de la planificació prevista.

✓ MANCA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Si no fem cas de l'avaluació i el seguiment periòdic del PLIA, no podrem identificar problemes o canvis, ni saber si estem avançant pel bon camí o si, per contra, hem perdut el rumb i ens estem allunyant de les metes previstes.

✓ ABSÈNCIA DE COMUNICACIÓ EFECTIVA

Si la població diana (famílies, infants i adolescents) o altres parts interessades no estan al corrent de les propostes i el calendari previst al PLIA, probablement no assolirem els objectius previstos. En l'àmbit de les polítiques públiques, sovint es diu: "allò que no es comunica no existeix". Per això, és fonamental comunicar de manera efectiva i eficient totes les accions i prioritats del nostre pla, especialment per assegurar que la informació arribi a qui ha d'arribar.

BIBLIOGRAFIA

- Aldeas Infantiles SOS Internacional. (2017). Estrategia para la transversalización de la perspectiva de género en aldeas infantiles SOS LAAM.
<https://www.aldeasinfantiles.org.ar/getmedia/85f0d3e2-77cf-49a1-9c84-23622f30d426/Estrategia-para-la-transversalizacion-de-la-perspectiva-de-Genero.pdf>
- Comissió Europea. (2023). Monitor de la Educación y la Formación de 2023: España.
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bc11dbbe-8cda-11ee-8aa6-01aa75ed71a1/language-es>
- Eurochild, Learning for Well-being Foundation, Bird, D., Hagger-Vaughan, A., O'Toole, L., Ros-Steinsdottir, T., & Schuurman, M. (2022). We Are Here: A child participation toolbox (Pinto L.M., Ed.).
https://eurochild.org/uploads/2021/01/We_Are_Here_Toolbox.pdf
- Eurochild. (2022). La situación de la infancia en España 2022.
<https://eurochild.org/uploads/2022/11/informe-situacion-infancia-en-espana-2022.pdf>
- Fundació ANAR. (2022). Conducta suicida y salud mental en la infancia y la adolescencia en España (2012-2022), según su propio testimonio.
<https://www.anar.org/informe/estudio-de-la-fundacion-anar-conducta-suicida-y-salud-mental-en-la-infancia-y-la-adolescencia-en-espana-2012-2022-segun-su-propio-testimonio/>
- Instituto del Niño y Adolescente del Uruguay. (2019). Perspectiva de género en las políticas de primera infancia. Infancia y adolescencia.: Lineamientos del Instituto del Niño y Adolescente del Uruguay para el

diseño, implementación y evaluación con enfoque de género.

<https://eurosocial.eu/biblioteca/doc/perspectivas-de-genero-en-las-politicas-de-primera-infancia-y-adolescencia/>

- Ivàlua, UNICEF Comitè Catalunya i Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya. (2022). Què funciona contra la pobresa infantil?: Un projecte per a la millora de la presa de decisions en polítiques d'infància i exclusió social.

https://ivalua.cat/sites/default/files/2022-11/26102022_QFCPI_num0_cat.pdf

- Ivàlua, UNICEF Comitè Catalunya i Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya. (2022). Què funciona per reduir la pobresa infantil durant les primeres etapes de la vida?: Polítiques contra la pobresa infantil en l'etapa 0-3.

https://ivalua.cat/sites/default/files/2022-11/27102022_QFCPI_num1_cat.pdf

- Ivàlua. (2021). La perspectiva de gènere en l'avaluació de polítiques públiques: Guies pràctiques sobre avaluació.

<https://ivalua.cat/ca/node/5611>

- Ministeri de Drets Socials, Consum i Agenda 2030 (s/d). Infància en dades - Presentació.

<https://www.juventudeinfancia.gob.es/ca/infancia/infancia-en-datos>

- Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. (2023a). Estratègia Nacional sobre Drets de la Infància i l'Adolescència (2023-2030).

https://www.mdsocialesa2030.gob.es/derechos-sociales/infancia-y-adolescencia/PDF/Estadisticaboletineslegislacion/Estrategia_Estatal_Derechos_InfanciayAdolescencia.pdf

- Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. (2023). INFÀNCIA AMB DRETS: Pla d'Acció Estatal per a la Implementació de la Garantia Infantil Europea (2022-2030).

https://www.mdsocialesa2030.gob.es/derechos-sociales/infancia-y-adolescencia/PDF/Garantia_Infantil/Plan_Accion_MAS_Revision_AGO_2023_Accesible.pdf

- Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esports. (2024). Sistema Estatal d'Indicadores de l'Educació.
https://www.libreria.educacion.gob.es/libro/sistema-estatal-de-indicadores-de-la-educacion-2024_184480/
- Mosquera Gende, I. (2018). Ejemplos de experiencias de observación en el aula de Educación Infantil. UNIR Revista.
<https://www.unir.net/educacion/revista/ejemplos-de-experiencias-de-observacion-en-el-aula-de-educacion-infantil/>
- OECD. (2022). PISA 2022 Results (Volume I): The State of Learning and Equity in Education.
https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/12/pisa-2022-results-volume-i_76772a36/53f23881-en.pdf
- ONU Habitat. (2022). Reporte Mundial de las Ciudades 2022: Visualizando el futuro de las ciudades.
https://unhabitat.org/sites/default/files/2022/06/wcr_2022.pdf
- OXFAM Intermón i Consell de la Joventut d'Espanya. (2024). Equilibristas: Las acrobacias de la juventud para sostener su salud mental en una sociedad desigual.
<https://cdn2.hubspot.net/hubfs/426027/Oxfam-Website/oi-informes/informe-juventud-oxfam-intermon-2024-CJE.pdf>
- Rogers, P. (2014). Theory of Change: Methodological Briefs: Impact Evaluation 2. UNICEF Office of Research.
https://www.entwicklung.at/fileadmin/user_upload/Dokumente/Evaluierung/Theory_of_Change/UNICEF_Theory_of_change.pdf
- Save the Children. (2019). La infancia marca: Análisis de los derechos de los niños y las niñas durante los últimos 100 años de historia de España.
https://www.savethechildren.es/sites/default/files/imce/docs/la_infancia_marca.pdf
- Save the Children. (2024). Derechos sin conexión: Un análisis sobre derechos de la infancia y la adolescencia y su protección en el entorno digital. Save The Children.
<https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2024-07/>

[Informe_Derechos_SinConexion.pdf](#)

- UNICEF. (2014). Child Rights Education Toolkit: Rooting Child Rights in Early Childhood Education, Primary and Secondary Schools.
<https://www.unicef.org/documents/child-rights-education-toolkit>
- UNICEF. (2018). Child Friendly Cities and Communities Handbook.
<https://www.unicef.org/lac/sites/unicef.org.lac/files/2019-10/Child%20Friendly%20Cities%20and%20Communities%20Handbook.pdf>
- UNICEF. (2022). Estado Mundial de la Infancia 2021: En mi mente: promover, proteger y cuidar la salud mental de la infancia.
<https://www.unicef.org/es/informes/estado-mundial-de-la-infancia-2021>
- UNICEF Argentina. (2021). Análisis de situación de la niñez y la adolescencia en la Argentina.
[https://www.unicef.org/argentina/media/11671/file/An%C3%A1lisis%20de%20Situaci%C3%B3n%20de%20la%20Ni%C3%B1ez%20y%20la%20Adolescencia%20en%20Argentina%20\(SITAN\).pdf](https://www.unicef.org/argentina/media/11671/file/An%C3%A1lisis%20de%20Situaci%C3%B3n%20de%20la%20Ni%C3%B1ez%20y%20la%20Adolescencia%20en%20Argentina%20(SITAN).pdf)
- UNICEF Xile. (2022). Guía metodológica para garantizar mecanismos y procesos de levantamiento de opinión y participación efectiva de niños, niñas y adolescentes.
<https://www.unicef.org/chile/media/7051/file/metodologia.pdf>
- UNICEF Espanya. (2010). Guía para el desarrollo de planes de infancia y adolescencia en los gobiernos locales.
https://ciudadesamigas.org/wp-content/uploads/2011/01/guia_planes.pdf
- UNICEF Espanya. (2021). Aplicación de la metodología de UNICEF España: Identificación y cuantificación de la inversión orientada a infancia: Guía de trabajo para las administraciones locales.
<https://www.observatoriodelainfancia.es/oia/esp/descargar.aspx?id=7950&tipo=documento>
- UNICEF Espanya. (2022). Experiencias participativas de niños, niñas y adolescentes desde el ámbito local: Pilares que facilitan la participación.
<https://ciudadesamigas.org/documentos/experiencias-participativas/>

- UNICEF Espanya. (2022b). Guía ¿Cómo fortalecer el seguimiento de un plan local de infancia y adolescencia?
https://ciudadesamigas.org/wp-content/uploads/2023/01/UNICEF_Espana_Guia-Seguimiento-Plan-Infancia.pdf
- UNICEF Espanya. (2022b). Guía Indicadores, concepto y utilidad en las políticas locales de infancia y adolescencia.
https://ciudadesamigas.org/wp-content/uploads/2022/12/UNICEF_Espana_Guia_Indicadores.pdf
- UNICEF Espanya. (2023). Guía para la evaluación de las políticas locales de infancia y adolescencia.
https://ciudadesamigas.org/wp-content/uploads/2024/03/CAI_UNICEF_Guia_eval_planes_af_web.pdf
- UNICEF Espanya. (2024). Reconeixement Ciutats Amigues de la Infància: Convocatòria 2024.
https://ciudadesamigas.org/wp-content/uploads/2024/02/CiudadesAmigas_Convocatoria_24-27_CAT.pdf
- UNICEF Espanya. (2024). Yo también vivo aquí. Vivienda, pobreza y derechos de infancia.
https://www.unicef.es/sites/unicef.es/files/comunicacion/Informe_vivienda_Yo_tambien_vivo_aqui.pdf
- UNICEF Mèxic. (2017). Información básica para entrevistas.
<https://www.unicef.org/mexico/media/1281/file/Informaci%C3%B3n%20b%C3%A1sica%20para%20entrevistas.pdf>
- UNICEF Regional Office for Europe and Central Asia. (2019). Gender Toolkit: Integrating Gender in Programming for Every Child in Europe and Central Asia.
<https://www.unicef.org/eca/media/15101/file>

ANNEX

ÍNDEX DE CONTINGUTS DEL PLA LOCAL D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

PORTADA

- **Denominació del document:** títol del pla.
- **Període de vigència:** anys d'aplicació del pla.
- **Nom de l'entitat local:** identificació de l'administració responsable.
- **Logotips i anagrames:** de l'ajuntament i de les administracions o fons públics que han finançat el procés d'elaboració.

PARTICIPANTS

- **Coordinació:** persones encarregades de dirigir l'elaboració del pla.
- **CoHaboradors/es:** persones, entitats o institucions que han participat en el seu desenvolupament.
- **Suport tècnic:** personal expert i entitats que han aportat coneixement especialitzat en àrees rellevants com la pedagogia, la sociologia o la psicologia.

CRÈDITS D'EDICIÓ

- **Edició:** nom i adreça de l'ajuntament.
- **Data:** any d'edició del document.
- **Promou:** entitats responsables de l'impuls del pla.
- **Disseny i maquetació.**
- **ISBN i dipòsit legal** (si escau).

PRESENTACIÓ

- Breu explicació **del context i els motius** que justifiquen l'elaboració del pla.
- Signatures de l'alcalde/essa i del regidor/a responsable del pla.

AGRAÏMENTS

- Reconeixement a les persones, institucions i entitats que han col·laborat en l'elaboració del pla.

ÍNDEX

- Relació detallada dels **apartats i capítols** del document amb la numeració corresponent.

INTRODUCCIÓ

- **Objectiu del document:** propòsit i abast del pla.
- **Estructura del document:** breu presentació dels capítols que el componen.
- **Aclariments importants:** informació o consideracions que cal tenir en compte.
- **Marc legal:** normativa que empara els drets de la infància i l'adolescència.

CAP. 1: METODOLOGIA PER A L'ELABORACIÓ DEL PLA

- **Procés d'elaboració:** fases i mètodes utilitzats en la creació del pla.
- **Participació:** com s'ha implicat **infants, adolescents, famílies i altres actors clau** en el procés.

CAP. 2: ANÀLISI DE SITUACIÓ DE LA INFÀNCIA

- **Anàlisi situacional:** dades sobre la població infantil i adolescent al govern local.
- **Identificació de barreres:** principals desafiaments detectats en relació amb els cinc objectius de la matriu de Ciutats Amigues de la Infància.
- **Avaluació DAFO:** anàlisi de debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats al govern local.

CAP. 3: ESTRATÈGIA A LLARG TERMINI

- **Teoria del Canvi.**

CAP. 4: PLA D'ACCIÓ

En aquest capítol es mostrarà el quadre de la planificació operativa, que inclourà:

- **Horitzó temporal:** planificació general de les estratègies del PLIA a curt, mitjà i llarg termini.
- Estratègies i mesures clau: marc d'acció per assolir els objectius del PLIA.
- **Mecanismes d'implementació:** estructures i processos per a la posada en marxa del PLIA.
- **Indicadors de seguiment i avaluació:** criteris per valorar els avenços i l'impacte de les accions implementades.

CAP. 5: GOVERNANÇA, SEGUIMENT I AVALUACIÓ

- **Governança:** distribució de responsabilitats i organització del treball intersectorial, tant de seguiment del pla com d'implementació de les mesures, així com el seu seguiment i avaluació. Incorporarà i desenvoluparà els mecanismes i les estructures de participació d'infants i adolescents, a través de consells locals de participació i altres grups existents a la localitat. Igualment, establirà els mecanismes perquè tercers agents, com ONG, associacions de pares i mares, centres educatius, etc., participin en la implementació, el seguiment i l'avaluació del PLIA.
- **Sistema de seguiment:** definició de responsables, mecanismes de recollida d'informació, periodicitat i mecanisme de presa de decisions amb la informació obtinguda.
- **Avaluació:** s'establirà la metodologia, els responsables, el moment, etc. de la realització de la valoració dels èxits i impactes a assolir del pla.

CAP. 6: PRESSUPOST

- **Assignació de pressupost, recursos i rols:** identificació de partides clau, horitzó temporal i enfocament estratègic.
- **Estructura i formulació del pressupost:** desglossament del pressupost per capítols i classificació de la despesa segons la seva orientació a infància i adolescència.
- **Fons de finançament i viabilitat econòmica:** integració al pressupost municipal, subvencions i col·laboració publicoprivada.

BIBLIOGRAFIA I FONTS CONSULTADES

- Relació de llibres, articles, documents institucionals, estudis i recursos emprats.

ANNEXOS

- Documentació addicional rellevant: estudis i estadístiques, actes de reunions i tallers, gràfics i taules complementàries...

CONTRAPORTADA

- Informació final amb la **denominació i direcció** de la regidoria o l'àrea responsable del pla.

ciudadesamigas.org

